

Κατὰ Μαθθαῖον

1 Βίβλος^a γενέσεως^b Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ Δαυὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. ² Ἀβραάμ ἐγέννησεν^a τὸν Ἰσαάκ,^b Ἰσαάκ^c δὲ ἐγέννησεν^d τὸν Ἰακώβ,^e Ἰακώβ^f δὲ ἐγέννησεν^g τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ³ Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν^a τὸν Φαρὲς^b καὶ τὸν Ζάρα^c ἐκ τῆς Θαμάρ,^d Φαρὲς^e δὲ ἐγέννησεν^f τὸν Ἑσρώμ,^g Ἑσρώμ^h δὲ ἐγέννησενⁱ τὸν Ἀράμ,^j ⁴ Ἀράμ^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Ἀμιναδάβ,^c Ἀμιναδάβ^d δὲ ἐγέννησεν^e τὸν Ναασσών,^f Ναασσών^g δὲ ἐγέννησεν^h τὸν Σαλμών,ⁱ ⁵ Σαλμών^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Βόες^c ἐκ τῆς Ῥαχάβ,^d Βόες^e δὲ ἐγέννησεν^f τὸν Ἰωβήδ^g ἐκ τῆς Ῥούθ,^h Ἰωβήδⁱ δὲ ἐγέννησεν^j τὸν Ἰεσσαί,^k ⁶ Ἰεσσαί^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Δαυὶδ τὸν βασιλέα. Δαυὶδ ^γ δὲ ἐγέννησεν^c τὸν Σολομῶνα^d ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου,^e ⁷ Σολομῶν^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Ῥοβοάμ,^c Ῥοβοάμ^d δὲ ἐγέννησεν^e τὸν Ἀβιά,^f Ἀβιά^g δὲ ἐγέννησεν^h τὸν Ἀσάφ,ⁱ ⁸ Ἀσάφ^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Ἰωσαφάτ,^c Ἰωσαφάτ^d δὲ ἐγέννησεν^e τὸν Ἰωράμ,^f Ἰωράμ^g δὲ ἐγέννησεν^h τὸν Ὀζιαν,ⁱ ⁹ Ὀζίας^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Ἰωθαμ,^c

Chapter 1

1 a NNFS βίβλος *book*
b NGFS γένεσις *birth*
2 a V3SAAI
b NAMS Ἰσαάκ *Isaac*
c NNMS Ἰσαάκ *Isaac*
d V3SAAI
e NAMS Ἰακώβ *Jacob*
f NNMS Ἰακώβ *Jacob*
g V3SAAI
3 a V3SAAI
b NAMS Φαρὲς *Perez*
c NAMS Ζάρα *Zerah*
d NGFS Θαμάρ *Tamar*
e NNMS Φαρὲς *Perez*
f V3SAAI
g NAMS Ἑσρώμ *Hezron*
h NNMS Ἑσρώμ *Hezron*
i V3SAAI
j NAMS Ἀράμ *Ram*
4 a NNMS Ἀράμ *Ram*
b V3SAAI
c NAMS Ἀμιναδάβ
Amminadab
d NNMS Ἀμιναδάβ
Amminadab

e V3SAAI
f NAMS Ναασσών
Nahshon
g NNMS Ναασσών
Nahshon
h V3SAAI
i NAMS Σαλμών *Salmon*
5 a NNMS Σαλμών *Salmon*
b V3SAAI
c NAMS Βόες *Boaz*
d NGFS Ῥαχάβ *Rahab*
e NNMS Βόες *Boaz*
f V3SAAI
g NAMS Ἰωβήδ *Obed*
h NGFS Ῥούθ *Ruth*
i NNMS Ἰωβήδ *Obed*
j V3SAAI
k NAMS Ἰεσσαί *Jesse*
6 a NNMS Ἰεσσαί *Jesse*
b V3SAAI
c V3SAAI
d NAMS Σολομών
Solomon
e NGMS Οὐρίας *Uriah*
7 a NNMS Σολομών
Solomon

b V3SAAI
c NAMS Ῥοβοάμ
Rehoboam
d NNMS Ῥοβοάμ
Rehoboam
e V3SAAI
f NAMS Ἀβιά *Abijah*
g NNMS Ἀβιά *Abijah*
h V3SAAI
i NAMS Ἀσάφ *Asaph*
8 a NNMS Ἀσάφ *Asaph*
b V3SAAI
c NAMS Ἰωσαφάτ
Jehoshaphat
d NNMS Ἰωσαφάτ
Jehoshaphat
e V3SAAI
f NAMS Ἰωράμ *Jehoram*
g NNMS Ἰωράμ *Jehoram*
h V3SAAI
i NAMS Ὀζίας *Uzziah*
9 a NNMS Ὀζίας *Uzziah*
b V3SAAI
c NAMS Ἰωθαμ *Jotham*

Ἰωαθὰμ^d δὲ ἐγέννησεν^e τὸν Ἀχάζ,^f Ἀχάζ^g δὲ ἐγέννησεν^h τὸν Ἐζεκίαν,ⁱ
¹⁰ Ἐζεκίας^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Μανασσῆ,^c Μανασσῆς^d δὲ ἐγέννησεν^e τὸν
Ἀμώ,^f Ἀμώ^g δὲ ἐγέννησεν^h τὸν Ἰωσίαν,ⁱ ¹¹ Ἰωσίας^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν
Ἰεχονίαν^c καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας^d Βαβυλῶνος.^e
¹² Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν^a Βαβυλῶνος^b Ἰεχονίας^c ἐγέννησεν^d τὸν
Σαλαθιήλ,^e Σαλαθιήλ^f δὲ ἐγέννησεν^g τὸν Ζοροβαβέλ,^h ¹³ Ζοροβαβέλ^a δὲ
ἐγέννησεν^b τὸν Ἀβιούδ,^c Ἀβιούδ^d δὲ ἐγέννησεν^e τὸν Ἐλιακίμ,^f Ἐλιακίμ^g δὲ
ἐγέννησεν^h τὸν Ἀζώρ,ⁱ ¹⁴ Ἀζώρ^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Σαδώκ,^c Σαδώκ^d δὲ
ἐγέννησεν^e τὸν Ἀχίμ,^f Ἀχίμ^g δὲ ἐγέννησεν^h τὸν Ἐλιούδ,ⁱ ¹⁵ Ἐλιούδ^a δὲ
ἐγέννησεν^b τὸν Ἐλεάζαρ,^c Ἐλεάζαρ^d δὲ ἐγέννησεν^e τὸν Ματθάν,^f Ματθάν^g δὲ
ἐγέννησεν^h τὸν Ἰακώβ,ⁱ ¹⁶ Ἰακώβ^a δὲ ἐγέννησεν^b τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα
Μαρίας,^c ἐξ ἧς ἐγεννήθη^d Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος^e χριστός. ¹⁷ Πᾶσαι οὖν αἱ
γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες,^a καὶ ἀπὸ Δαυὶδ ἕως τῆς
μετοικεσίας^b Βαβυλῶνος^c γενεαὶ δεκατέσσαρες,^d καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας^e

d NNMS Ἰωαθὰμ *Jotham*
e V3SAAI
f NAMS Ἀχάζ *Ahaz*
g NNMS Ἀχάζ *Ahaz*
h V3SAAI
i NAMS Ἐζεκίας
Hezekiah
¹⁰ a NNMS Ἐζεκίας
Hezekiah
b V3SAAI
c NAMS Μανασσῆς
Manasseh
d NNMS Μανασσῆς
Manasseh
e V3SAAI
f NAMS Ἀμώ *Amos*
g NNMS Ἀμώ *Amos*
h V3SAAI
i NAMS Ἰωσίας *Josiah*
¹¹ a NNMS Ἰωσίας *Josiah*
b V3SAAI
c NAMS Ἰεχονίας
Jeconiah
d NGFS μετοικεσία *exile*
e NGFS Βαβυλῶν
Babylon
¹² a NAFS μετοικεσία *exile*
b NGFS Βαβυλῶν
Babylon

c NNMS Ἰεχονίας
Jeconiah
d V3SAAI
e NAMS Σαλαθιήλ
Shealtiel
f NNMS Σαλαθιήλ
Shealtiel
g V3SAAI
h NAMS Ζοροβαβέλ
Zerubbabel
¹³ a NNMS Ζοροβαβέλ
Zerubbabel
b V3SAAI
c NAMS Ἀβιούδ *Abiud*
d NNMS Ἀβιούδ *Abiud*
e V3SAAI
f NAMS Ἐλιακίμ
Eliakim
g NNMS Ἐλιακίμ
Eliakim
h V3SAAI
i NAMS Ἀζώρ *Azor*
¹⁴ a NNMS Ἀζώρ *Azor*
b V3SAAI
c NAMS Σαδώκ *Zadok*
d NNMS Σαδώκ *Zadok*
e V3SAAI
f NAMS Ἀχίμ *Akim*
g NNMS Ἀχίμ *Akim*

h V3SAAI
i NAMS Ἐλιούδ *Eliud*
¹⁵ a NNMS Ἐλιούδ *Eliud*
b V3SAAI
c NAMS Ἐλεάζαρ
Eleazar
d NNMS Ἐλεάζαρ
Eleazar
e V3SAAI
f NAMS Ματθάν
Matthan
g NNMS Ματθάν
Matthan
h V3SAAI
i NAMS Ἰακώβ *Jacob*
¹⁶ a NNMS Ἰακώβ *Jacob*
b V3SAAI
c NGFS Μαρία *Mary*
d V3SAPI
e VPPPNMS
¹⁷ a NNFP δεκατέσσαρες
fourteen
b NGFS μετοικεσία *exile*
c NGFS Βαβυλῶν
Babylon
d NNFP δεκατέσσαρες
fourteen
e NGFS μετοικεσία *exile*

Βαβυλωνῶνος^f ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσαρες.^g ¹⁸ Τοῦ δὲ ᾿Ιησοῦ χριστοῦ ἡ ᾿γένεσις^a οὕτως ἦν.^b ᾿μνηστευθείσης^c τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας^d τῷ ᾿Ιωσήφ, πρὶν^e ἢ συνελθεῖν^f αὐτοὺς εὐρέθῃ^g ἐν γαστρὶ^h ἔχουσαⁱ ἐκ πνεύματος ἁγίου. ¹⁹ ᾿Ιωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν^a καὶ μὴ θέλων^b αὐτήν ᾿δειγματίσαι,^c ἐβουλήθη^d λάθρα^e ἀπολῦσαι^f αὐτήν. ²⁰ ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος^a ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ’ ὄναρ^b ἐφάνη^c αὐτῷ λέγων·^d ᾿Ιωσήφ υἱὸς Δαυίδ, μὴ φοβηθῆς^e παραλαβεῖν^f ᾿Μαρίαν^g τὴν γυναῖκά σου, τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν^h ἐκ πνεύματός ἐστινⁱ ἁγίου. ²¹ τέξεται^a δὲ υἱὸν καὶ καλέσεις^b τὸ ὄνομα αὐτοῦ ᾿Ιησοῦν, αὐτὸς γὰρ σώσει^c τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ²² τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν^a ἵνα πληρωθῇ^b τὸ ῥηθὲν^c ᾿πὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος·^d ²³ Ἴδου ἡ παρθένος^a ἐν γαστρὶ^b ἔξει^c καὶ τέξεται^d υἱόν, καὶ καλέσουσιν^e τὸ ὄνομα αὐτοῦ ᾿Εμμανουήλ·^f ὃ ἐστιν^g μεθερμηνεούμενον^h Μεθ’ ἡμῶν ὁ θεός. ²⁴ ᾿ἐγερθεῖς^a δὲ ὁ ᾿Ιωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου^b ἐποίησεν^c ὡς προσέταξεν^d αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ παρέλαβεν^e τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. ²⁵ καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν^a αὐτήν ἕως οὔ ἔτεκεν^b ᾿ υἱόν· καὶ ἐκάλεσεν^c τὸ ὄνομα αὐτοῦ ᾿Ιησοῦν.

f NGFS Βαβυλών <i>Babylon</i>	f VNAA	b NDFS γαστήρ <i>belly</i>
g NNFP δεκατέσσαρες <i>fourteen</i>	20 a VPAPGMS ἐνθυμέομαι <i>to consider</i>	c V3SFAI
18 a NNFS γένεσις <i>birth</i>	b NANS ὄναρ <i>dream</i>	d V3SFMI τίκτω <i>to give birth to</i>
b V3SIAI	c V3SAPI	e V3PFAI
c VPAPGFS μνηστεύομαι <i>to ask in marriage</i>	d VPPANMS	f NAMS ᾿Εμμανουήλ <i>Immanuel</i>
d NGFS Μαρία <i>Mary</i>	e V2SAPS	g V3SPAI
e πρὶν <i>before</i>	f VNAA	h VPPPNNNS μεθερμηνεύω <i>to translate</i>
f VNAA	g NAFS Μαρία <i>Mary</i>	24 a VPAPNMS
g V3SAPI	h VPAPNNS	b NGMS ὕπνος <i>sleep</i>
h NDFS γαστήρ <i>belly</i>	i V3SPAI	c V3SAAI
i VPPANFS	21 a V3SFMI τίκτω <i>to give birth to</i>	d V3SAAI προστάσσω <i>to command</i>
19 a VPPANMS	b V2SFAI	e V3SAAI
b VPPANMS	c V3SFAI	25 a V3SIAI
c VNAA δειγματίζω <i>to expose to public disgrace</i>	22 a V3SRAI	b V3SAAI τίκτω <i>to give birth to</i>
d V3SAPI	b V3SAPS	c V3SAAI
e λάθρα <i>secretly</i>	c VPAPNNS	
	d VPPAGMS	
	23 a NNFS παρθένος <i>virgin</i>	

Chapter 2

2 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος^a ἐν Βηθλέεμ^b τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι^c ἀπὸ ἀνατολῶν^d παρεγένοντο^e εἰς Ἱεροσόλυμα² λέγοντες·^a Ποῦ ἐστὶν^b ὁ τεχθεὶς^c βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἶδομεν^d γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα^e ἐν τῇ ἀνατολῇ^f καὶ ἤλθομεν^g προσκυνῆσαι^h αὐτῷ.

3 ἀκούσας^a δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἔταράχθη^b καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ, ⁴ καὶ συναγαγὼν^a πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο^b παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται.^c ⁵ οἱ δὲ εἶπαν^a αὐτῷ· Ἐν Βηθλέεμ^b τῆς Ἰουδαίας· οὕτως γὰρ γέγραπται^c διὰ τοῦ προφήτου· ⁶ Καὶ σύ, Βηθλέεμ^a γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς^b ἐλαχίστη^c εἶ^d ἐν τοῖς ἡγεμόσιν^e Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται^f ἡγούμενος,^g ὅστις ποιμανεῖ^h τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 Τότε Ἡρώδης λάθρα^a καλέσας^b τοὺς μάγους^c ἠκρίβωσεν^d παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου^e ἀστέρος,^f ⁸ καὶ πέμψας^a αὐτοὺς εἰς Βηθλέεμ^b εἶπεν·^c Πορευθέντες^d ἔξετάσατε^e ἀκριβῶς^f περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὶ^g δὲ εὗρητε,^h ἀπαγγείλατέⁱ μοι, ὅπως καὶ ἐλθὼν^j προσκυνήσω^k αὐτῷ. ⁹ οἱ δὲ ἀκούσαντες^a τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν,^b καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ^c ὃν εἶδον^d ἐν τῇ ἀνατολῇ^e προῆγεν^f αὐτούς, ἕως ἐλθὼν^g ἔστάθη^h ἐπάνωⁱ οὗ ἧν^j τὸ παιδίον. ¹⁰ ἰδόντες^a δὲ τὸν ἀστέρα^b ἐχάρησαν^c χαρὰν μεγάλην σφόδρα.^d ¹¹ καὶ ἐλθόντες^a εἰς τὴν

1 a VPAPGMS	c V3SRPI	f ἀκριβῶς <i>accurately</i>
b NDFS Βηθλέεμ <i>Bethlehem</i>	6 a NFS Βηθλέεμ <i>Bethlehem</i>	g ἐπὶ ^g <i>when</i>
c NNMP μάγος <i>sorcerer</i>	b οὐδαμῶς <i>by no means</i>	h V2PAAS
d NGFP ἀνατολή <i>east</i>	c NNFS ἐλάχιστος <i>least</i>	i V2PAAM
e V3PAMI	d V2SPAI	j VPAANMS
2 a VPPANMP	e NDMP ἡγεμὼν <i>ruler</i>	k V1SAAS
b V3SPAI	f V3SFMI	9 a VPAANMP
c VPAPNMS τίκτω <i>to give birth to</i>	g VPPMNMS ἡγέομαι <i>to lead</i>	b V3PAPI
d V1PAAI	h V3SFAI ποιμαίνω <i>to shepherd</i>	c NNMS ἀστήρ <i>star</i>
e NAMS ἀστήρ <i>star</i>	7 a λάθρα <i>secretly</i>	d V3PAAI
f NDFS ἀνατολή <i>east</i>	b VPAANMS	e NDFS ἀνατολή <i>east</i>
g V1PAAI	c NAMP μάγος <i>sorcerer</i>	f V3SIAI προάγω <i>to go on ahead</i>
h VNAA	d V3SAAI ἀκριβῶς <i>to find out exactly</i>	g VPAANMS
3 a VPAANMS	e VPPMGMS	h V3SAPI
b V3SAPI ταρασσώ <i>to trouble</i>	f NGMS ἀστήρ <i>star</i>	i ἐπάνω <i>above</i>
4 a VPAANMS	8 a VPAANMS	j V3SIAI
b V3SIMI πυνθάνομαι <i>to ask</i>	b NAFS Βηθλέεμ <i>Bethlehem</i>	10 a VPAANMP
c V3SPPI	c V3SAAI	b NAMS ἀστήρ <i>star</i>
5 a V3PAAI	d VPAPNMP	c V3PAPI
b NDFS Βηθλέεμ <i>Bethlehem</i>	e V2PAAM ἐξετάζω <i>to make a search</i>	d σφόδρα <i>very</i>
		11 a VPAANMP

οἰκίαν εἶδον^b τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας^c τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες^d προσεκύνησαν^e αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες^f τοὺς θησαυροὺς^g αὐτῶν προσήνεγκαν^h αὐτῷ δῶρα,ⁱ χρυσὸν^j καὶ λίβανον^k καὶ σμύρναν.^l ¹² καὶ χρηματισθέντες^a κατ' ὄναρ^b μὴ ἀνακάμψαι^c πρὸς Ἡρώδην δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν^d εἰς τὴν χώραν^e αὐτῶν. ¹³ Ἀναχωρησάντων^a δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ^φφαίνεται^b κατ' ὄναρ^c τῷ Ἰωσήφ λέγων.^d Ἐγερθεῖς^e παράλαβε^f τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεύγε^g εἰς Αἴγυπτον,^h καὶ ἴσθιⁱ ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω^j σοι· μέλλει^k γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν^l τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι^m αὐτό. ¹⁴ ὁ δὲ ἐγερθεὶς^a παρέλαβε^b τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ ἀνεχώρησεν^c εἰς Αἴγυπτον,^d ¹⁵ καὶ ἦν^a ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς^b Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ^c τὸ ῥηθὲν^d ^τὸ ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος.^e Ἐξ Αἰγύπτου^f ἐκάλεσα^g τὸν υἱόν μου. ¹⁶ Τότε Ἡρώδης ἰδὼν^a ὅτι ἐνεπαίχθη^b ὑπὸ τῶν μάγων^c ἐθυμώθη^d λίαν,^e καὶ ἀποστείλας^f ἀνεῖλεν^g πάντας τοὺς παῖδας^h τοὺς ἐν Βηθλέεμⁱ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις^j αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς^k καὶ κατωτέρω,^l κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσεν^m παρὰ τῶν μάγων.ⁿ ¹⁷ τότε ἐπληρώθη^a τὸ ῥηθὲν^b ^τδιὰ Ἰερεμίου^c τοῦ προφήτου λέγοντος.^d ¹⁸ Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ^a ^τἠκούσθη,^b κλαυθμὸς^c καὶ

- b V3PAAI
c NGFS Μαρία Mary
d VPAANMP
e V3PAAI
f VPAANMP
g NAMP θησαυρός treasure
h V3PAAI
i NANP δῶρον gift
j NAMS χρυσός gold
k NAMS λίβανος frankincense
l NAFS σμύρνα myrrh
12 a VPAPNMP χρηματίζω to warn
b NANS ὄναρ dream
c VNAA ἀνακάμπτω to return
d V3PAAI ἀναχωρέω to withdraw
e NAFS χώρα country
13 a VPAAGMP ἀναχωρέω to withdraw
b V3SPMI
c NANS ὄναρ dream
d VPPANMS

- e VPAPNMS
f V2SAAM
g V2SPAM φεύγω flee
h NAFS Αἴγυπτος Egypt
i V2SPAM
j V1SAAS
k V3SPAI
l VNPA
m VNAA
14 a VPAPNMS
b V3SAAI
c V3SAAI ἀναχωρέω to withdraw
d NAFS Αἴγυπτος Egypt
15 a V3SIAI
b NGFS τελευτή death
c V3SAPS
d VPAPNNS
e VPPAGMS
f NGFS Αἴγυπτος Egypt
g V1SAAI
16 a VPAANMS
b V3SAPI ἐμπαίζω to mock

- c NGMP μάγος sorcerer
d V3SAPI θυμόομαι to become angry
e λίαν very much
f VPAANMS
g V3SAAI ἀναιρέω to kill
h NAMP παῖς boy
i NDFS Βηθλέεμ Bethlehem
j NDNF ὅριον region
k NGMS διετής two years old
l κατωτέρω under
m V3SAAI ἀκριβόω to find out exactly
n NGMP μάγος sorcerer
17 a V3SAPI
b VPAPNNS
c NGMS Ἰερεμίας Jeremiah
d VPPAGMS
18 a NDFS Ῥαμὰ Ramah
b V3SAPI
c NNMS κλαυθμός weeping

ὁδυρμός^d πολὺς· Ῥαχήλ^e κλαίουσα^f τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν^g
 παρακληθῆναι^h ὅτι οὐκ εἰσίν.ⁱ ¹⁹ Τελευτήσαντος^a δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ
 ἄγγελος κυρίου φαίνεται^b κατ' ὄναρ^c τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ^d ²⁰ λέγων·^a
 Ἐγερθεῖς^b παράλαβε^c τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ πορεύου^d εἰς γῆν
 Ἰσραήλ, τεθνήκασιν^e γὰρ οἱ ζητοῦντες^f τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ²¹ ὁ δὲ
 ἐγερθεῖς^a παρέλαβε^b τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν^c εἰς γῆν
 Ἰσραήλ. ²² ἀκούσας^a δὲ ὅτι Ἀρχέλαος^b βασιλεύει^c τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ^d τοῦ
 πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἔφοβήθη^e ἐκεῖ ἀπελθεῖν.^f χρηματισθεῖς^g δὲ κατ' ὄναρ^h
 ἀνεχώρησενⁱ εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, ²³ καὶ ἐλθὼν^a κατώκησεν^b εἰς πόλιν
 λεγομένην^c Ναζαρέτ,^d ὅπως πληρωθῇ^e τὸ ῥηθὲν^f διὰ τῶν προφητῶν ὅτι
 Ναζωραῖος^g κληθήσεται.^h

3 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται^a Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς^b
 κηρύσσων^c ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας ² καὶ λέγων·^a Μετανοεῖτε,^b ἥγγικεν^c
 γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ³ οὗτος γὰρ ἐστίν^a ὁ ῥηθεὶς^b διὰ Ἡσαΐου^c τοῦ
 προφήτου λέγοντος·^d Φωνὴ βοῶντος^e ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε^f τὴν ὁδὸν
 κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε^g τὰς τρίβους^h αὐτοῦ. ⁴ αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν^a τὸ
 ἔνδυμα^b αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν^c καμήλου^d καὶ ζώνην^e δερματίνην^f περὶ τὴν

d NNMS ὁδυρμός <i>deep sorrow</i>	b NNMS Ἀρχέλαος <i>Archelaus</i>	1 a V3SPMI
e NNFS Ῥαχήλ <i>Rachel</i>	c V3SPAI βασιλεύω <i>to reign as a king</i>	b NNMS βαπτιστῆς <i>Baptist</i>
f VPPANFS	d ἀντὶ <i>in exchange for</i>	c VPPANMS
g V3SIAI	e V3SAPI	2 a VPPANMS
h VNAP	f VNAA	b V2PPAM
i V3PPAI	g VPAPNMS χρηματίζω <i>to warn</i>	c V3SRAI
19 a VPAAGMS τελευτάω <i>to die</i>	h NANS ὄναρ <i>dream</i>	3 a V3SPAI
b V3SPMI	i V3SAAI ἀναχωρέω <i>to withdraw</i>	b VPAPNMS
c NANS ὄναρ <i>dream</i>	23 a VPAANMS	c NGMS Ἡσαΐας <i>Isaiah</i>
d NDFS Αἴγυπτος <i>Egypt</i>	b V3SAAI	d VPPAGMS
20 a VPPANMS	c VPPPAFS	e VPPAGMS βοάω <i>to call</i>
b VPAPNMS	d NAFS Ναζαρέτ <i>Nazareth</i>	f V2PAAM
c V2SAAM	e V3SAPS	g V2PPAM
d V2SPMM	f VPAPNNS	h NAFP τρίβος <i>path</i>
e V3PRAI θνήσκω <i>to have died</i>	g NNMS Ναζωραῖος <i>Nazarene</i>	4 a V3SIAI
f VPPANMP	h V3SFPI	b NANS ἔνδυμα <i>clothing</i>
21 a VPAPNMS	Chapter 3	c NGFP θρίξ <i>hair</i>
b V3SAAI		d NGFS κάμηλος <i>camel</i>
c V3SAAI		e NAFS ζώνη <i>belt</i>
22 a VPAANMS		f NAFS δερμάτινος <i>made of leather</i>

ὄσφυν^g αὐτοῦ, ἡ δὲ τροφή^h ἤνⁱ αὐτοῦ ἄκριδες^j καὶ μέλι^k ἄγριον.^l ⁵ τότε ἐξεπορεύετο^a πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος^b τοῦ Ἰορδάνου,^c ⁶ καὶ ἐβαπτίζοντο^a ἐν τῷ Ἰορδάνῃ^b ἡ ποταμῷ^c ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι^d τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ⁷ Ἰδὼν^a δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων^b ἐρχομένους^c ἐπὶ τὸ βάπτισμα^d ἡ αὐτοῦ εἶπεν^e αὐτοῖς· Γεννήματα^f ἐχιδνῶν,^g τίς ὑπέδειξεν^h ὑμῖν φυγεῖνⁱ ἀπὸ τῆς μελλούσης^j ὀργῆς; ⁸ ποιήσατε^a οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας^b ⁹ καὶ μὴ δόξητε^a λέγειν^b ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν^c τὸν Ἀβραάμ, λέγω^d γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται^e ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι^f τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ ἤδη^a ἡ ἀξίνη^a πρὸς τὴν ῥίζαν^b τῶν δένδρων^c κεῖται.^d πᾶν οὖν δένδρον^e μὴ ποιοῦν^f καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται^g καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.^h ¹¹ Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω^a ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν.^b ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος^c ἰσχυρότερός^d μου ἐστίν,^e οὗ οὐκ εἰμί^f ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα^g βαστάσαι.^h αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσειⁱ ἐν πνεύματι ἁγίῳ ἡ καὶ πυρί.^j ¹² οὗ τὸ πτύον^a ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ^b τὴν ἄλωνα^c αὐτοῦ καὶ συνάξει^d τὸν σῖτον^e αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην,^f τὸ δὲ ἄχυρον^g κατακαύσει^h πυρὶ ἄσβεστω.ⁱ ¹³ Τότε παραγίνεται^a ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς

g NAFS ὄσφύς <i>waist</i>	i VNAA φεύγω <i>flee</i>	d NNMS ἰσχυρός
h NNFS τροφή <i>food</i>	j VPPAGFS	<i>powerful</i>
i V3SIAI	8 a V2PAAM	e V3SPAI
j NNFP ἀκρίς <i>locust</i>	b NGFS μετάνοια <i>change</i>	f V1SPAI
k NNNS μέλι <i>honey</i>	9 a V2PAAS	g NANP ὑπόδημα <i>sandal</i>
l NNNS ἄγριος <i>wild</i>	b VNPA	h VNAA βαστάζω <i>to</i>
5 a V3SIMI	c V1PPAI	<i>carry</i>
b NNFS περίχωρος	d V1SPAI	i V3SFAI
<i>neighboring</i>	e V3SPMI	12 a NNNS πτύον <i>a</i>
c NGMS Ἰορδάνης <i>Jordan</i>	f VNAA	<i>winnowing fork</i>
6 a V3PIPI	10 a NNFS ἀξίνη <i>ax</i>	b V3SFAI διακαθαρίζω <i>to</i>
b NDMS Ἰορδάνης <i>Jordan</i>	b NAFS ῥίζα <i>root</i>	<i>clear out</i>
c NDMS ποταμός <i>river</i>	c NGNP δένδρον <i>tree</i>	c NAFS ἄλων <i>threshing</i>
d VPPMNMP ἐξομολογέω	d V3SPMI κεῖμαι <i>to lay</i>	<i>floor</i>
<i>to consent</i>	e NNNS δένδρον <i>tree</i>	d V3SFAI
7 a VPAANMS	f VPPANNS	e NAMS σῖτος <i>wheat</i>
b NGMP Σαδδουκαῖος	g V3SPPI ἐκκόπτω <i>to</i>	f NAFS ἀποθήκη <i>barn</i>
<i>Sadducee</i>	<i>cut off</i>	g NANS ἄχυρον <i>chaff</i>
c VPPMAMP	h V3SPPI	h V3SFAI κατακαίω <i>to</i>
d NANS βάπτισμα	11 a V1SPAI	<i>burn up</i>
<i>baptism</i>	b NAFS μετάνοια <i>change</i>	i NDNS ἄσβεστος
e V3SAAI	c VPPMNMS	<i>unquenchable</i>
f NNP γέννημα <i>offspring</i>		13 a V3SPMI
g NGFP ἔχιδνα <i>viper</i>		
h V3SAAI ὑποδείκνυμι <i>to</i>		
<i>show</i>		

Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην^b πρὸς τὸν Ἰωάννην τοῦ βαπτισθῆναι^c ὑπ' αὐτοῦ.
¹⁴ ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν^a αὐτὸν λέγων·^b Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω^c ὑπὸ σοῦ
 βαπτισθῆναι,^d καὶ σὺ ἔρχῃ^e πρὸς με; ¹⁵ ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b ῥ' πρὸς
 αὐτόν· Ἄφες^c ἄρτι, οὕτως γὰρ πρέπον^d ἐστίν^e ἡμῖν πληρῶσαι^f πᾶσαν
 δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν^g αὐτόν. ¹⁶ ῥ' βαπτισθεὶς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς ῥ' εὐθύς
 ἀνέβη^b ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοὺ ῥ' ἠνεώχθησαν^c οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδεν^d
 ῥ' πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον^e ὡσεὶ^f ῥ' περιστερὰν^g ἐρχόμενον^h ἐπ' αὐτόν. ¹⁷ καὶ
 ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν λέγουσα·^a Οὗτός ἐστιν^b ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν
 ᾧ εὐδόκησα.^c

4 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη^a εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι^b
 ὑπὸ τοῦ διαβόλου. ² καὶ νηστεύσας^a ἡμέρας τεσσαράκοντα^b καὶ νύκτας
 τεσσαράκοντα^c ὕστερον^d ἐπείνασεν.^e ³ καὶ προσελθὼν^a ῥ' ὁ πειράζων^b εἶπεν^c
 αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ^d τοῦ θεοῦ, εἰπέ^e ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.^f ⁴ ὁ δὲ
 ἀποκριθεὶς^a εἶπεν·^b Γέγραπται·^c Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται^d ῥ' ὁ ἄνθρωπος,
 ἀλλ' ῥ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ^e διὰ στόματος θεοῦ. ⁵ Τότε
 παραλαμβάνει^a αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ῥ' ἔστησεν^b αὐτὸν
 ἐπὶ τὸ πτερύγιον^c τοῦ ἱεροῦ, ⁶ καὶ λέγει^a αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ^b τοῦ θεοῦ, βάλε^c

b NAMS Ἰορδάνης	e VPPAANS	3 a VPAANMS
Jordan	f ὡσεὶ like	b VPPANMS
c VNAP	g NAFS περιστερὰ dove	c V3SAAI
14 a V3SIAI διακωλύω to	h VPPMANS	d V2SPAI
deter	17 a VPPANFS	e V2SAAM
b VPPANMS	b V3SPAI	f V3PAMS
c V1SPAI	c V1SAAI εὐδοκέω to be	4 a VPAPNMS
d VNAP	well pleased	b V3SAAI
e V2SPMI	Chapter 4	c V3SRPI
15 a VPAPNMS	1 a V3SAPI ἀνάγω to lead	d V3SFMI
b V3SAAI	up	e VPPMDNS
c V2SAAM	b VNAP	5 a V3SPAI
d VPPANNS πρέπω to	2 a VPAANMS νηστεύω to	b V3SAAI
be proper	fast	c NANS πτερύγιον highest
e V3SPAI	b NAFP τεσσαράκοντα	point
f VNAA	forty	6 a V3SPAI
g V3SPAI	c NAFP τεσσαράκοντα	b V2SPAI
16 a VPAPNMS	forty	c V2SAAM
b V3SAAI	d NANS ὕστερος later	
c V3PAPI	e V3SAAI πεινάω to be	
d V3SAAI	hungry	

σεαυτὸν κάτω.^d γέγραπται^e γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται^f περὶ σοῦ καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν^g σε, μήποτε^h προσκόψῃςⁱ πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

7 ἔφη^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται.^b Οὐκ ἐκπειράσεις^c κύριον τὸν θεόν σου. ⁸ Πάλιν παραλαμβάνει^a αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν^b λίαν,^c καὶ δείκνυσιν^d αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ⁹ καὶ εἶπεν^a αὐτῷ· Ταῦτά σοι πάντα ἄδωσω,^b ἐὰν πεσὼν^c προσκυνήσῃς^d μοι.

10 τότε λέγει^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἔπαγε,^b Σατανᾶ· γέγραπται^c γὰρ· Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις^d καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.^e ¹¹ τότε ἀφίησιν^a αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον^b καὶ διηκόνουν^c αὐτῷ. ¹² Ἀκούσας^a ἡ δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη^b ἀνεχώρησεν^c εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ¹³ καὶ καταλιπὼν^a τὴν Ναζαρά^b ἐλθὼν^c κατῴκησεν^d εἰς Καφαρναοὺμ^e τὴν παραθαλασσίαν^f ἐν ὁρίοις^g Ζαβουλὼν^h καὶ Νεφθαλίμ.ⁱ ¹⁴ ἵνα πληρωθῇ^a τὸ ῥηθὲν^b διὰ Ἡσαΐου^c τοῦ προφήτου λέγοντος.^d ¹⁵ Γῆ Ζαβουλὼν^a καὶ γῆ Νεφθαλίμ,^b ὁδὸν θαλάσσης, πέραν^c τοῦ Ἰορδάνου,^d Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ¹⁶ ὁ λαὸς ὁ καθήμενος^a ἐν σκοτίᾳ^b ὥς εἶδεν^c μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις^d ἐν χώρᾳ^e καὶ σκιᾷ^f θανάτου ὥς ἀνέτειλεν^g αὐτοῖς. ¹⁷ Ἀπὸ τότε ἤρξατο^a ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν^b καὶ λέγειν.^c Μετανοεῖτε,^d ἤγγικεν^e γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ¹⁸ Περιπατῶν^a

d κάτω below	e V2SFAI λατρεύω to	b VPAPNNS
e V3SRPI	serve	c NGMS Ἡσαΐας Isaiah
f V3SFMI ἐντέλλομαι to	11 a V3SPAI	d VPPAGMS
command	b V3PAAI	15 a NGMS Ζαβουλὼν
g V3PFAI	c V3PIAI	Zebulun
h μήποτε never	12 a VPAANMS	b NGMS Νεφθαλίμ
i V2SAAS προσκόπτω to	b V3SAPI	Naphtali
strike	c V3SAAI ἀναχωρέω to	c πέραν on the other side
7 a V3SIAI	withdraw	d NGMS Ἰορδάνης
b V3SRPI	13 a VPAANMS καταλείπω	Jordan
c V2SFAI ἐκπειράζω to	to leave	16 a VPPMNMS
test	b NAFS Ναζαρά	b NDFS σκοτία darkness
8 a V3SPAI	Nazareth	c V3SAAI
b NANS ὑψηλός high	c VPAANMS	d VPPMDMP
c λίαν very much	d V3SAAI	e NDFS χώρα country
d V3SPAI	e NAFS Καφαρναοὺμ	f NDFS σκιά shadow
9 a V3SAAI	Capernaum	g V3SAAI ἀνατέλλω to
b V1SFAI	f NAFS παραθαλάσσιος	rise
c VPAANMS	by the lake	17 a V3SAMI
d V2SAAS	g NDNF ὄριον region	b VNPA
10 a V3SPAI	h NGMS Ζαβουλὼν	c VNPA
b V2SPAM	Zebulun	d V2PPAM
c V3SRPI	i NGMS Νεφθαλίμ	e V3SRAI
d V2SFAI	Naphtali	18 a VPPANMS
	14 a V3SAPS	

δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν^b δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον^c Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν^d τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας^e ἀμφίβληστρον^f εἰς τὴν θάλασσαν, ἦσαν^g γὰρ ἀλιεῖς.^h 19 καὶ λέγει^a αὐτοῖς· Δεῦτε^b ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω^c ὑμᾶς ἀλιεῖς^d ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες^a τὰ δίκτυα^b ἠκολούθησαν^c αὐτῷ. 21 Καὶ προβάς^a ἐκεῖθεν^b εἶδεν^c ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου^d καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου^e τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας^f τὰ δίκτυα^g αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν^h αὐτούς. 22 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες^a τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν^b αὐτῷ. 23 Καὶ περιῆγεν^a ἑν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ^ι, διδάσκων^b ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων^c τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων^d πᾶσαν νόσον^e καὶ πᾶσαν μαλακίαν^f ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ ἀπῆλθεν^a ἡ ἀκοή^b αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν.^c καὶ προσήνεγκαν^d αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς^e ἔχοντας^f ποικίλαις^g νόσοις^h καὶ βασάνοιςⁱ ἢ συνεχομένους,^j δαιμονιζομένους^k καὶ σεληνιαζομένους^l καὶ παραλυτικούς,^m καὶ ἐθεράπευσενⁿ αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν^a αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως^b καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν^c τοῦ Ἰορδάνου.^d

b V3SAAI	e NGMS Ζεβεδαῖος	h NDFP νόσος <i>disease</i>
c VPPPAMS	<i>Zebedee</i>	i NDFP βάσανος
d NAMS Ἀνδρέας	f VPPAAMP καταρτίζω	<i>torment</i>
<i>Andrew</i>	<i>to restore</i>	j VPPPAMP συνέχω <i>to</i>
e VPPAAMP	g NAMP δίκτυον <i>net</i>	<i>cover</i>
f NANS ἀμφίβληστρον	h V3SAAI	k VPPMAMP
<i>casting net</i>	22 a VPAANMP	δαιμονίζομαι <i>to be</i>
g V3PIAI	b V3PAAI	<i>demon-possessed</i>
h NNMP ἀλιεύς	23 a V3SIAI περιάγω <i>to</i>	l VPPMAMP
<i>fisherman</i>	<i>take</i>	σεληνιάζομαι <i>to have a</i>
19 a V3SPAI	b VPPANMS	<i>seizure</i>
b δεῦτε <i>come</i>	c VPPANMS	m NAMF παραλυτικός
c V1SFAI	d VPPANMS	<i>paralytic</i>
d NAMP ἀλιεύς	e NAFS νόσος <i>disease</i>	n V3SAAI
<i>fisherman</i>	f NAFS μαλακία	25 a V3PAAI
20 a VPAANMP	<i>sickness</i>	b NGFS Δεκάπολις
b NAMP δίκτυον <i>net</i>	24 a V3SAAI	<i>Decapolis</i>
c V3PAAI	b NNFS ἀκοή <i>hearing</i>	c πέραν <i>on the other side</i>
21 a VPAANMS προβαίνω	c NAFS Συρία <i>Syria</i>	d NGMS Ἰορδάνης
<i>to go on</i>	d V3PAAI	<i>Jordan</i>
b ἐκεῖθεν <i>from there</i>	e κακῶς <i>ill</i>	Chapter 5
c V3SAAI	f VPPAAMP	
d NGMS Ζεβεδαῖος	g NDFP ποικίλος <i>of</i>	
<i>Zebedee</i>	<i>various kinds</i>	

5 Ἰδὼν^a δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη^b εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος^c αὐτοῦ προσῆλθαν^d αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ² καὶ ἀνοίξας^a τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν^b αὐτοὺς λέγων.^c ³ Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστίν^a ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁴ μακάριοι οἱ πενθοῦντες,^a ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.^b ⁵ μακάριοι οἱ πραεῖς,^a ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι^b τὴν γῆν. ⁶ μακάριοι οἱ πεινῶντες^a καὶ διψῶντες^b τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.^c ⁷ μακάριοι οἱ ἐλεήμονες,^a ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.^b ⁸ μακάριοι οἱ καθαροὶ^a τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται.^b ⁹ μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί,^a ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται.^b ¹⁰ μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι^a ἕνεκεν^b δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστίν^c ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ¹¹ μακάριοί ἐστε^a ὅταν ὀνειδίσωσιν^b ὑμᾶς καὶ διώξωσιν^c καὶ εἴπωσιν^d πᾶν ῥα πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι^e ἕνεκεν^f ἐμοῦ. ¹² χαίrete^a καὶ ἀγαλλιᾶσθε,^b ὅτι ὁ μισθός^c ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν^d τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. ¹³ Ὑμεῖς ἐστε^a τὸ ἅλας^b τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας^c μωρανθῇ,^d ἐν τίνι ἀλισθήσεται;^e εἰς οὐδὲν ἰσχύει^f ἔτι εἰ μὴ ῥα βληθὲν^g ἔξω ῥα καταπατεῖσθαι^h ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ¹⁴ Ὑμεῖς ἐστε^a τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται^b πόλις κρυβῆναι^c ἐπάνω^d ὄρους κειμένη.^e ¹⁵ οὐδὲ καίουσιν^a λύχνον^b καὶ τιθέασιν^c

1 a VPAANMS

b V3SAAI

c VPAAGMS

d V3PAAI

2 a VPAANMS

b V3SIAI

c VPPANMS

3 a V3SPAI

4 a VPPANMP πενθέω to
mourn

b V3PFPI

5 a NNMP πραῦς gentle

b V3PFAI κληρονομέω to
inherit

6 a VPPANMP πεινάω to be
hungry

b VPPANMP διψάω to be
thirsty

c V3PFPI χορτάζω to feed

7 a NNMP ἐλεήμων
merciful

b V3PFPI

8 a NNMP καθαρὸς clean

b V3PFMI

9 a NNMP εἰρηνοποιός
peacemaker

b V3PFPI

10 a VPRPNMP

b ἕνεκεν for

c V3SPAI

11 a V2PPAI

b V3PAAS ὀνειδίζω to
heap insults on

c V3PAAS

d V3PAAS

e VPPMNMP ψεύδομαι
to lie

f ἕνεκεν for

12 a V2PPAM

b V2PPMM ἀγαλλιᾶω to
be filled with delight

c NNMS μισθός wage

d V3PAAI

13 a V2PPAI

b NNNS ἅλας salt

c NNNS ἅλας salt

d V3SAPS μωραίνω to
make foolish

e V3SFPI ἀλίζω to salt

f V3SPAI ἰσχύω to be
strong

g VPAPNNS

h VNPP καταπατέω to
trample

14 a V2PPAI

b V3SPMI

c VNAP κρύπτω to hide

d ἐπάνω above

e VPPMNFS κείμεαι to
lay

15 a V3PPAI καίω to light

b NAMS λύχνος lamp

c V3PPAI

αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον^d ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν,^e καὶ λάμπει^f πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. ¹⁶ οὕτως λαμψάτω^a τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν^b ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν^c τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ¹⁷ Μὴ νομίσητε^a ὅτι ἦλθον^b καταλῦσαι^c τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον^d καταλῦσαι^e ἀλλὰ πληρῶσαι.^f ¹⁸ ἀμὴν γὰρ λέγω^a ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ^b ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα^c ἐν ἧ μία κεραία^d οὐ μὴ παρέλθῃ^e ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται.^f ¹⁹ ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ^a μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων^b καὶ διδάξῃ^c οὕτως τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος^d κληθήσεται^e ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ^f καὶ διδάξῃ,^g οὗτος μέγας κληθήσεται^h ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ²⁰ λέγω^a γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ^b ἡ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη ἢ πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃτε^c εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ²¹ Ἑκούσατε^a ὅτι ἐρρέθη^b τοῖς ἀρχαίοις·^c Οὐ φονεύσεις·^d ὃς δ' ἂν φονεύσῃ,^e ἔνοχος^f ἔσται^g τῇ κρίσει. ²² ἐγὼ δὲ λέγω^a ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος^b τῷ ἀδελφῷ ἑαυτοῦ ἔνοχος^c ἔσται^d τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ^e τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ· Ῥακά,^f ἔνοχος^g ἔσται^h τῷ συνεδρίῳ.ⁱ ὃς δ' ἂν εἴπῃ·^j Μωρέ,^k ἔνοχος^l ἔσται^m εἰς τὴν γέεννανⁿ τοῦ πυρός. ²³ ἐὰν οὖν

d NAMS μόδιος <i>large bowl</i>	d NNFS κεραία <i>least stroke of a pen</i>	f NNMS ἔνοχος <i>subject to</i>
e NAFS λυχνία <i>lampstand</i>	e V3SAAS παρέρχομαι <i>to go by</i>	g V3SFMI
f V3SPAI λάμπω <i>to give light</i>	f V3SAMS	22 a V1SPAI
16 a V3SAAM λάμπω <i>to give light</i>	19 a V3SAAS	b VPPMNMS ὀργίζομαι <i>to be angry</i>
b V3PAAS	b NGFP ἐλάχιστος <i>least</i>	c NNMS ἔνοχος <i>subject to</i>
c V3PAAS	c V3SAAS	d V3SFMI
17 a V2PAAS νομίζω <i>to think</i>	d NNMS ἐλάχιστος <i>least</i>	e V3SAAS
b V1SAAI	e V3SFPI	f NMS ῥακά <i>Raca</i>
c VNAA καταλύω <i>throw down</i>	f V3SAAS	g NNMS ἔνοχος <i>subject to</i>
d V1SAAI	g V3SAAS	h V3SFMI
e VNAA καταλύω <i>throw down</i>	h V3SFPI	i NDNS συνέδριον <i>Sanhedrin</i>
f VNAA	20 a V1SPAI	j V3SAAS
18 a V1SPAI	b V3SAAS	k NMS μωρός <i>foolish</i>
b V3SAAS παρέρχομαι <i>to go by</i>	c V2PAAS	l NNMS ἔνοχος <i>subject to</i>
c NNNS ἰῶτα <i>smallest letter</i>	21 a V2PAAI	m V3SFMI
	b V3SAPI	n NAFS γέεννα <i>Gehenna</i>
	c NDMP ἀρχαῖος <i>ancient</i>	
	d V2SFAI φονεύω <i>to commit murder</i>	
	e V3SAAS φονεύω <i>to commit murder</i>	

προσφέρης^a τὸ δῶρόν^b σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον^c κάκει^d μνησθῆς^e ὅτι ὁ
ἀδελφός σου ἔχει^f τι κατὰ σοῦ, ²⁴ ἄφες^a ἐκεῖ τὸ δῶρόν^b σου ἔμπροσθεν τοῦ
θυσιαστηρίου^c καὶ ὑπαγε^d πρῶτον διαλλάγηθι^e τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε
ἐλθὼν^f πρόσφερε^g τὸ δῶρόν^h σου. ²⁵ ἴσθι^a εὐνοῶν^b τῷ ἀντιδίκῳ^c σου ταχύ^d
ἕως ὅτου εἶ^e «μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ», μήποτε^f σε παραδῶ^g ὁ ἀντίδικος^h τῷ
κριτῇ,ⁱ καὶ ὁ «κριτὴς^j τῷ ὑπηρέτῃ,^k καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ.^l ²⁶ ἀμὴν
λέγω^a σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς^b ἐκεῖθεν^c ἕως ἂν ἀποδῶς^d τὸν ἔσχατον κοδράντην.^e
²⁷ Ἠκούσατε^a ὅτι ἐρρέθη.^b Οὐ μοιχεύσεις.^c ²⁸ ἐγὼ δὲ λέγω^a ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ
βλέπων^b γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι^c αὐτήν ἤδη ἐμοίχευσεν^d αὐτήν ἐν τῇ
καρδίᾳ αὐτοῦ. ²⁹ εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει^a σε, ἔξελε^b αὐτὸν
καὶ βάλε^c ἀπὸ σοῦ, συμφέρει^d γάρ σοι ἵνα ἀπόληται^e ἐν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ
ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ^f εἰς γέενναν.^g ³⁰ καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει^a
σε, ἔκκοψον^b αὐτήν καὶ βάλε^c ἀπὸ σοῦ, συμφέρει^d γάρ σοι ἵνα ἀπόληται^e ἐν
τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου «εἰς γέενναν^f ἀπέλθῃ.^g ³¹ Ἐρρέθη^a
«δέ. Ὅς ἂν ἀπολύσῃ^b τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω^c αὐτῇ ἀποστάσιον.^d ³² ἐγὼ δὲ
λέγω^a ὑμῖν ὅτι «πᾶς ὁ ἀπολύων^b τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτός^c λόγου

23 a V2SPAS	g V3SAAS	b V2SAAM ἐξαιρέω to
b NANS δῶρον gift	h NNMS ἀντίδικος	gouge
c NANS θυσιαστήριον	enemy	c V2SAAM
d κάκει and there	i NDMS κριτὴς judge	d V3SPAI συμφέρω to
e V2SAPS μιμνήσκομαι	j NNMS κριτὴς judge	bring together
f V3SPAI	k NDMS ὑπηρέτης	e V3SAMS
24 a V2SAAM	servant	f V3SAPS
b NANS δῶρον gift	l V2SFPI	g NAFS γέεννα Gehenna
c NGNS θυσιαστήριον	26 a V1SPAI	30 a V3SPAI
d V2SPAM	b V2SAAS	b V2SAAM ἐκκόπτω to
e V2SAPM διαλλάσσομαι	c ἐκεῖθεν from there	cut off
f VPAANMS	d V2SAAS	c V2SAAM
g V2SPAM	e NAMS κοδράντης	d V3SPAI συμφέρω to
h NANS δῶρον gift	penny	bring together
25 a V2SPAM	27 a V2PAAI	e V3SAMS
b VPPANMS εὐνοέω to	b V3SAPI	f NAFS γέεννα Gehenna
settle matters	c V2SFAI μοιχεύω to	g V3SAAS
c NDMS ἀντίδικος	commit adultery	31 a V3SAPI
enemy	28 a V1SPAI	b V3SAAS
d NANS ταχύς quick	b VPPANMS	c V3SAAM
e V2SPAI	c VNAA ἐπιθυμέω to	d NANS ἀποστάσιον
f μήποτε never	long for	divorce
	d V3SAAI μοιχεύω to	32 a V1SPAI
	commit adultery	b VPPANMS
	29 a V3SPAI	c παρεκτός besides

πορνείας^d ποιεῖ^e αὐτήν ᾧ μοιχευθῆναι,^f καὶ ὅς ἐάν ἀπολελυμένην^g γαμήσῃ^h μοιχᾶται.ⁱ ³³ Πάλιν ἠκούσατε^a ὅτι ἐρρέθη^b τοῖς ἀρχαίοις.^c Οὐκ ἐπιорκήσεις,^d ἀποδώσεις^e δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους^f σου. ³⁴ ἐγὼ δὲ λέγω^a ὑμῖν μὴ ὁμόσαι^b ὅλως.^c μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶν^d τοῦ θεοῦ. ³⁵ μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν^a ἐστὶν^b τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν^c τοῦ μεγάλου βασιλέως. ³⁶ μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης,^a ὅτι οὐ δύνασαι^b μίαν τρίχα^c λευκὴν^d ποιῆσαι^e ἢ μέλαιναν.^f ³⁷ ἔστω^a δὲ ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὐ οὐ. τὸ δὲ περισσὸν^b τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.^c ³⁸ Ἠκούσατε^a ὅτι ἐρρέθη.^b Ὁφθαλμὸν ἀντί^c ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα^d ἀντί^e ὀδόντος.^f ³⁹ ἐγὼ δὲ λέγω^a ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι^b τῷ πονηρῷ. ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει^c ἑῖς τὴν δεξιὰν ῥαπίονα,^d στρέψον^e αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην. ⁴⁰ καὶ τῷ θέλοντί^a σοι κριθῆναι^b καὶ τὸν χιτῶνά^c σου λαβεῖν,^d ἄφες^e αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. ⁴¹ καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει^a μίλιον^b ἓν, ὑπαγε^c μετ' αὐτοῦ δύο. ⁴² τῷ αἰτοῦντί^a σε ῥόδός,^b καὶ τὸν θέλοντα^c ἀπὸ σοῦ δανίσασθαι^d μὴ ἀποστραφῆς.^e ⁴³ Ἠκούσατε^a ὅτι ἐρρέθη.^b Ἀγαπήσεις^c τὸν πλησίον^d σου καὶ μισήσεις^e τὸν ἐχθρόν σου. ⁴⁴ ἐγὼ δὲ λέγω^a ὑμῖν, ἀγαπᾶτε^b τοὺς ἐχθροὺς ᾧ ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε^c ὑπὲρ ᾧ τῶν

d NGFS πορνεία <i>sexual immorality</i>	36 a V2SAAS ὁμνύω <i>to declare an oath</i>	40 a VPPADMS
e V3SPAI	b V2SPMI	b VNAP
f VNAP μοιχεύω <i>to commit adultery</i>	c NAFS θρίξ <i>hair</i>	c NAMS χιτῶν <i>tunic</i>
g VPRPAFS	d NAFS λευκός <i>white</i>	d VNAA
h V3SAAS γαμέω <i>to marry</i>	e VNAA	e V2SAAM
i V3SPMI μοιχάομαι <i>to commit adultery</i>	f NAFS μέλας <i>the color black</i>	41 a V3SFAI ἀγγαρεύω <i>to force</i>
33 a V2PAAI	37 a V3SPAM	b NANS μίλιον <i>mile</i>
b V3SAPI	b NNNS περισσός <i>exceeding</i>	c V2SPAM
c NDMP ἀρχαῖος <i>ancient</i>	c V3SPAI	42 a VPPADMS
d V2SFAI ἐπιорκέω <i>to break an oath</i>	38 a V2PAAI	b V2SAAM
e V2SFAI	b V3SAPI	c VPPAAMS
f NAMP ὅρκος <i>oath</i>	c ἀντί <i>in exchange for</i>	d VNAM δανείζω <i>to lend</i>
34 a V1SPAI	d NAMS ὀδούς <i>tooth</i>	e V2SAPS ἀποστρέφω <i>to turn away from</i>
b VNAA ὁμνύω <i>to declare an oath</i>	e ἀντί <i>in exchange for</i>	43 a V2PAAI
c ὅλως <i>wholly</i>	f NGMS ὀδούς <i>tooth</i>	b V3SAPI
d V3SPAI	39 a V1SPAI	c V2SFAI
35 a NNNS ὑποπόδιον <i>footstool</i>	b VNAA ἀνθίστημι <i>to resist</i>	d πλησίον <i>near</i>
b V3SPAI	c V3SPAI ῥαπίζω <i>to strike</i>	e V2SFAI
c V3SPAI	d NAFS σιαγών <i>cheek</i>	44 a V1SPAI
	e V2SAAM στρέφω <i>to turn</i>	b V2PPAM
		c V2PPMM

διωκόντων^d ὑμᾶς. ⁴⁵ ὅπως γένησθε^a υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἑν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει^b ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει^c ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.^d ⁴⁶ ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε^a τοὺς ἀγαπῶντας^b ὑμᾶς, τίνα μισθὸν^c ἔχετε;^d οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι^e τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;^f ⁴⁷ καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε^a τοὺς ἑαδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν^b ποιεῖτε;^c οὐχὶ καὶ οἱ ἑθνικοὶ^d τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν;^e ⁴⁸ Ἔσεσθε^a οὖν ὑμεῖς τέλειοι^b ὥς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος^c τέλειός^d ἐστιν.^e

6 Προσέχετε^a ἡ δὲ τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν^b ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι^c αὐτοῖς. εἰ δὲ μή γε,^d μισθὸν^e οὐκ ἔχετε^f παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ² Ὅταν οὖν ποιῇς^a ἐλεημοσύνην,^b μὴ σαλπίσσης^c ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ^d ποιοῦσιν^e ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις,^f ὅπως δοξασθῶσιν^g ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω^h ὑμῖν, ἀπέχουσινⁱ τὸν μισθὸν^j αὐτῶν. ³ σοὺ δὲ ποιῶντος^a ἐλεημοσύνην^b μὴ γνώτω^c ἡ ἀριστερά^d σου τί ποιεῖ^e ἡ δεξιὰ σου, ⁴ ὅπως ἡ^a σου ἡ ἐλεημοσύνη^b ἐν τῷ κρυπτῷ^c καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων^d ἐν τῷ κρυπτῷ^e ἀποδώσει^f σοι. ⁵ Καὶ ὅταν προσεύχησθε,^a οὐκ ἔσεσθε^b ὥς οἱ ὑποκριταί^c ὅτι φιλοῦσιν^d ἐν ταῖς

d VPPAGMP	d NNMS τέλειος <i>perfect</i>	i V3PPAI ἀπέχω <i>to receive</i>
45 a V2PAMS	e V3SPAI	j NAMS μισθός <i>wage</i>
b V3SPAI ἀνατέλλω <i>to rise</i>	Chapter 6	3 a VPPAGMS
c V3SPAI βρέχω <i>to rain down</i>	1 a V2PPAM προσέχω <i>to watch out</i>	b NAFS ἐλεημοσύνη <i>gift to the poor</i>
d NAMP ἀδικος <i>unjust</i>	b VNPA	c V3SAAM
46 a V2PAAS	c VNAP θεάομαι <i>to see</i>	d NNFS ἀριστερός <i>left side</i>
b VPPAAMP	d γέ <i>indeed</i>	e V3SPAI
c NAMS μισθός <i>wage</i>	e NAMS μισθός <i>wage</i>	4 a V3SPAS
d V2PPAI	f V2PPAI	b NNFS ἐλεημοσύνη <i>gift to the poor</i>
e NNMP τελώνης <i>tax collector</i>	2 a V2SPAS	c NDNS κρυπτός <i>hidden</i>
f V3PPAI	b NAFS ἐλεημοσύνη <i>gift to the poor</i>	d VPPANMS
47 a V2PAMS	c V2SAAS σαλπίζω <i>to sound a trumpet</i>	e NDNS κρυπτός <i>hidden</i>
b NANS περισσός <i>exceeding</i>	d NNMP ὑποκριτής <i>hypocrite</i>	f V3SFAI
c V2PPAI	e V3PPAI	5 a V2PPMS
d NNMP ἐθνικός <i>pagan</i>	f NDFP ῥύμη <i>street</i>	b V2PFMI
e V3PPAI	g V3PAPS	c NNMP ὑποκριτής <i>hypocrite</i>
48 a V2PFMI	h V1SPAI	d V3PPAI φιλέω <i>to love</i>
b NNMP τέλειος <i>perfect</i>		
c NNMS οὐράνιος <i>heavenly</i>		

συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις^e τῶν πλατειῶν^f ἐστῶτες^g προσεύχεσθαι,^h
 ὅπως φανῶσινⁱ τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω^j ὅτι ὑμεῖς, ἀπέχουσι^k τὸν μισθὸν^l
 αὐτῶν. ⁶ σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ,^a εἰσελθε^b εἰς τὸ ταμεῖον^c σου καὶ κλείσας^d τὴν
 θύραν σου πρόσευξαι^e τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ.^f καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
 βλέπων^g ἐν τῷ κρυπτῷ^h ἀποδώσειⁱ ἡ σοί. ⁷ Προσευχόμενοι^a δὲ μὴ
 βατταλογήσητε^b ὥσπερ οἱ ἐθνικοί,^c δοκοῦσιν^d γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ^e
 αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.^f ⁸ μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε^a αὐτοῖς, οἷδεν^b γὰρ ὁ πατήρ
 ὑμῶν ὃν χρεῖαν ἔχετε^c πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι^d αὐτόν. ⁹ Οὕτως οὖν
 προσεύχεσθε^a ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω^b τὸ ὄνομά
 σου, ¹⁰ ἐλθέτω^a ἡ βασιλεία σου, γενηθήτω^b τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ
 ἐπὶ γῆς. ¹¹ τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον^a δός^b ἡμῖν σήμερον. ¹² καὶ ἄφες^a
 ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα^b ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφήκαμεν^c τοῖς ὀφειλέταις^d ἡμῶν.
¹³ καὶ μὴ εἰσενέγκῃς^a ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,^b ἀλλὰ ῥῦσαι^c ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ
 πονηροῦ. ¹⁴ ἐὰν γὰρ ἀφῇτε^a τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα^b αὐτῶν,
 ἀφήσει^c καὶ ὑμῖν ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος.^d ¹⁵ ἐὰν δὲ μὴ ἀφῇτε^a τοῖς
 ἀνθρώποις, οὐδὲ ὁ πατήρ ὑμῶν ἀφήσει^b τὰ παραπτώματα^c ὑμῶν. ¹⁶ Ὅταν
 δὲ νηστεύητε,^a μὴ γίνεσθε^b ὡς οἱ ὑποκριταί^c σκυθρωποί,^d ἀφανίζουσιν^e γὰρ

e NDFP γωνία *corner*
 f NGFP πλατύς *wide*
 g VPRANMP
 h VNPM
 i V3PAPS
 j V1SPAI
 k V3PPAI ἀπέχω *to receive*
 l NAMS μισθός *wage*
 6 a V2SPMS
 b V2SAAM
 c NANS ταμεῖον *room*
 d VPAANMS κλείω *to close*
 e V2SAMM
 f NDNS κρυπτός *hidden*
 g VPPANMS
 h NDNS κρυπτός *hidden*
 i V3SFAI
 7 a VPPMNMP
 b V2PAAS βατταλογέω *to babble*
 c NNMP ἐθνικός *pagan*

d V3PPAI
 e NDFS πολυλογία *speaking many words*
 f V3PFPI εἰσακούω *to be heard*
 8 a V2PAPS ὁμοιῶ *to make like*
 b V3SRAI
 c V2PPAI
 d VNAA
 9 a V2PPMM
 b V3SAPM ἀγιάζω *to sanctify*
 10 a V3SAAM
 b V3SAPM
 11 a NAMS ἐπιούσιος *what recurs on daily basis*
 b V2SAAM
 12 a V2SAAM
 b NANP ὀφείλημα *debt*
 c V1PAAI
 d NDMP ὀφειλέτης *debtor*

13 a V2SAAS εἰσφέρω *to bring in*
 b NAMS πειρασμός *test*
 c V2SAMM ῥύομαι *to rescue*
 14 a V2PAAS
 b NANP παράπτωμα *trespass*
 c V3SFAI
 d NNMS οὐράνιος *heavenly*
 15 a V2PAAS
 b V3SFAI
 c NANP παράπτωμα *trespass*
 16 a V2PPAS νηστεύω *to fast*
 b V2PPMM
 c NNMP ὑποκριτής *hypocrite*
 d NNMP σκυθρωπός *to look somber*
 e V3PPAI ἀφανίζω *to destroy*

τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὅπως φανῶσιν^f τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες.^g ἀμὴν λέγω^h
 ἱμῖν, ἀπέχουσινⁱ τὸν μισθὸν^j αὐτῶν. ¹⁷ σὺ δὲ νηστεύων^a ἄλειψαί^b σου τὴν
 κεφαλὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι,^c ¹⁸ ὅπως μὴ φανῇς^a τοῖς ἀνθρώποις
 νηστεύων^b ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ ἱκρυφαίω.^c καὶ ὁ πατήρ σου ὁ
 βλέπων^d ἐν τῷ ἱκρυφαίω^e ἀποδώσει^f σοι. ¹⁹ Μὴ θησαυρίζετε^a ὑμῖν
 θησαυροὺς^b ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς^c καὶ βρῶσις^d ἀφανίζει,^e καὶ ὅπου κλέπται^f
 διορύσσουσιν^g καὶ κλέπτουσιν.^h ²⁰ θησαυρίζετε^a δὲ ὑμῖν θησαυροὺς^b ἐν
 οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς^c οὔτε βρῶσις^d ἀφανίζει,^e καὶ ὅπου κλέπται^f οὐ
 διορύσσουσιν^g οὐδὲ κλέπτουσιν.^h ²¹ ὅπου γὰρ ἐστίν^a ὁ θησαυρός^b ἱ σου, ἐκεῖ
 ἔσται^c καὶ ἡ καρδιά ἱ σου. ²² Ὁ λύχνος^a τοῦ σώματός ἐστίν^b ὁ ὀφθαλμός. ἐὰν
 οὖν ἡ^c ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς^d, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν^e ἔσται.^f ²³ ἐὰν
 δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ἦ,^a ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν^b ἔσται.^c εἰ οὖν τὸ
 φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν,^d τὸ σκότος πόσον.^e ²⁴ Οὐδεὶς δύναται^a δυσι
 κυρίοις δουλεύειν.^b ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει^c καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει,^d ἢ ἐνὸς
 ἀνθέξεται^e καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει.^f οὐ δύνασθε^g θεῷ δουλεύειν^h καὶ

f V3PAPS	c NNMS σῆς <i>moth</i>	22 a NNMS λύχνος <i>lamp</i>
g VPPANMP νηστεύω <i>to fast</i>	d NNFS βρῶσις <i>consumable</i>	b V3SPAI
h V1SPAI	e V3SPAI ἀφανίζω <i>to destroy</i>	c V3SPAS
i V3PPAI ἀπέχω <i>to receive</i>	f NNMP κλέπτῃς <i>thief</i>	d NNMS ἀπλοῦς <i>good in the sense of healthy</i>
j NAMS μισθός <i>wage</i>	g V3PPAI διορύσσω <i>to break in</i>	e NNNS φωτεινός <i>full of light</i>
17 a VPPANMS νηστεύω <i>to fast</i>	h V3PPAI κλέπτω <i>steal</i>	f V3SFMI
b V2SAMM ἀλείφω <i>to pour on</i>	20 a V2PPAM θησαυρίζω <i>to store up</i>	23 a V3SPAS
c V2SAMM νίπτω <i>to wash</i>	b NAMP θησαυρός <i>treasure</i>	b NNNS σκοτεινός <i>dark</i>
18 a V2SAPS	c NNMS σῆς <i>moth</i>	c V3SFMI
b VPPANMS νηστεύω <i>to fast</i>	d NNFS βρῶσις <i>consumable</i>	d V3SPAI
c NDNS κρυφαῖος <i>hidden</i>	e V3SPAI ἀφανίζω <i>to destroy</i>	e NNNS πόσος <i>how great?</i>
d VPPANMS	f NNMP κλέπτῃς <i>thief</i>	24 a V3SPMI
e NDNS κρυφαῖος <i>hidden</i>	g V3PPAI διορύσσω <i>to break in</i>	b VNPA δουλεύω <i>to serve</i>
f V3SFAI	h V3PPAI κλέπτω <i>steal</i>	c V3SFAI
19 a V2PPAM θησαυρίζω <i>to store up</i>	21 a V3SPAI	d V3SFAI
b NAMP θησαυρός <i>treasure</i>	b NNMS θησαυρός <i>treasure</i>	e V3SFMI ἀντέχομαι <i>to be devoted</i>
	c V3SFMI	f V3SFAI καταφρονέω <i>to despise</i>
		g V2PPMI
		h VNPA δουλεύω <i>to serve</i>

μαμωνᾶ.ⁱ 25 Διὰ τοῦτο λέγω^a ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε^b τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί
 ἴφάγητε,^c μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσθησθε.^d οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖον ἐστὶ^e τῆς
 τροφῆς^f καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;^g 26 ἐμβλέψατε^a εἰς τὰ πετεινὰ^b τοῦ
 οὐρανοῦ ὅτι οὐ σπεύρουσιν^c οὐδὲ θερίζουσιν^d οὐδὲ συνάγουσιν^e εἰς ἀποθήκας,^f
 καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος^g τρέφει^h αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετεⁱ
 αὐτῶν; 27 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν^a δύναται^b προσθεῖναι^c ἐπὶ τὴν ἡλικίαν^d
 αὐτοῦ πῆχυν^e ἓνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος^a τί μεριμνᾶτε;^b καταμάθετε^c τὰ
 κρίνα^d τοῦ ἀγροῦ πῶς ἰαύξανουσιν.^e οὐ κοπιῶσιν^f οὐδὲ νήθουσιν.^g 29 λέγω^a
 δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν^b ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο^c ὡς ἐν τούτων.
 30 εἰ δὲ τὸν χόρτον^a τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα^b καὶ αὔριον^c εἰς κλίβανον^d
 βαλλόμενον^e ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν,^f οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι;^g
 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε^a λέγοντες·^b Τί φάγωμεν;^c ἢ· Τί πίωμεν;^d ἢ· Τί
 περιβαλώμεθα;^e 32 πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἴπιζητοῦσιν.^a οἶδεν^b γὰρ ὁ
 πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος^c ὅτι χρήζετε^d τούτων ἀπάντων. 33 ζητεῖτε^a δὲ πρῶτον
 τὴν ἱ βασιλείαν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται^b
 ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε^a εἰς τὴν αὔριον,^b ἢ γὰρ αὔριον^c μεριμνήσει^d

i NDMS μαμωνᾶς wealth	b V3SPMI	e VPPPAMS
25 a V1SPAI	c VNAA προστίθῃμι to add to	f V3SPAI ἀμφιέννυμι to dress
b V2PPAM μεριμνάω to worry	d NAFS ἡλικία life	g NMP ὀλιγόπιστος of little faith
c V2PAAS	e NAMS πῆχυσ cubit	31 a V2PAAS μεριμνάω to worry
d V2PAMS ἐνδύω to clothe	28 a NGNS ἔνδυμα clothing	b VPPANMP
e V3SPAI	b V2PPAI μεριμνάω to worry	c V1PAAS
f NGFS τροφή food	c V2PAAM καταμανθάνω notice carefully	d V1PAAS
g NGNS ἔνδυμα clothing	d NANP κρίνον lily	e V1PAMS περιβάλλω to dress
26 a V2PAAM ἐμβλέπω to look	e V3PPAI αὐξάνω to cause to grow	32 a V3PPAI ἐπιζητέω to look for
b NANP πετεινόν bird	f V3PPAI κοπιᾶω to work	b V3SRAI
c V3PPAI	g V3PPAI νήθω to spin	c NNMS οὐράνιος heavenly
d V3PPAI θερίζω to reap	29 a V1SPAI	d V2PPAI χρήζω to need
e V3PPAI	b NNMS Σολομών Solomon	33 a V2PPAM
f NAFP ἀποθήκη barn	c V3SAMI περιβάλλω to dress	b V3SFPI προστίθῃμι to add to
g NNMS οὐράνιος heavenly	30 a NAMS χόρτος grass	34 a V2PAAS μεριμνάω to worry
h V3SPAI τρέφω to care for	b VPPAAMS	b αὔριον tomorrow
i V2PPAI διαφέρω to carry	c αὔριον tomorrow	c αὔριον tomorrow
27 a VPPANMS μεριμνάω to worry	d NAMS κλίβανος furnace	d V3SFAI μεριμνάω to worry

ἡ αὐτῆς· ἄρκετον^e τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακία^f αὐτῆς.

7 Μὴ κρίνετε,^a ἵνα μὴ κριθῆτε.^b 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι^a κρίνετε^b κριθήσεσθε,^c καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ^d μετρεῖτε^e μετρηθήσεται^f ὑμῖν. 3 τί δὲ βλέπεis^a τὸ κάρφος^b τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῶ^c ὀφθαλμῷ δοκὸν^d οὐ κατανοεῖς;^e 4 ἢ πῶς ἐρεῖς^a τῷ ἀδελφῷ σου· Ἄφες^b ἐκβάλω^c τὸ κάρφος^d ἔκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς^e ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σοῦ; 5 ὑποκριτά,^a ἔκβαλε^b πρῶτον ἔκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σοῦ τὴν δοκὸν^c, καὶ τότε διαβλέψεις^d ἔκβαλεῖν^e τὸ κάρφος^f ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 Μὴ δῶτε^a τὸ ἅγιον τοῖς κυσίν,^b μηδὲ βάλητε^c τοὺς μαργαρίτας^d ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων,^e μήποτε^f καταπατήσουσιν^g αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες^h ῥήξωσινⁱ ὑμᾶς. 7 Αἰτεῖτε,^a καὶ δοθήσεται^b ὑμῖν· ζητεῖτε,^c καὶ εὕρήσετε.^d κρούετε,^e καὶ ἀνοιγήσεται^f ὑμῖν. 8 πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν^a λαμβάνει^b καὶ ὁ ζητῶν^c εὕρισκει^d καὶ τῷ κρούοντι^e ἀνοιγήσεται.^f 9 ἢ τίς ἔστιν^a ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἰαίτησει^b ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον— μὴ λίθον ἐπιδώσει^c αὐτῷ; 10 ἢ καὶ ἰχθύν^a αἰτήσῃ^b— μὴ ὄφιν^c ἐπιδώσει^d αὐτῷ; 11 εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες^a οἴδατε^b δόματα^c ἀγαθὰ διδόναι^d τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω^e

e NNNS ἄρκετός *enough*

f NNFS κακία *evil*

Chapter 7

1 a V2PPAM

b V2PAPS

2 a NDNS κρίμα *judgment*

b V2PPAI

c V2PFPI

d NDNS μέτρον *measure*

e V2PPAI μετρέω *to*

measure

f V3SFPI μετρέω *to*

measure

3 a V2SPAI

b NANS κάρφος *speck*

c NDMS σός *your*

d NAFS δοκός *plank*

e V2SPAI κατανοέω *to*

pay attention

4 a V2SFAI

b V2SAAM

c V1SAAS

d NANS κάρφος *speck*

e NNFS δοκός *plank*

5 a NMS ὑποκριτής

hypocrite

b V2SAAM

c NAFS δοκός *plank*

d V2SFAI διαβλέπω *to see*

clearly

e VNAA

f NANS κάρφος *speck*

6 a V2PAAS

b NDMP κύων *dog*

c V2PAAS

d NAMP μαργαρίτης *pearl*

e NGMP χοῖρος *pig*

f μήποτε *never*

g V3PFAI καταπατέω *to*

trample

h VPAPNMP στρέφω *to*

turn

i V3PAAS ῥήγνυμι *to*

burst

7 a V2PPAM

b V3SFPI

c V2PPAM

d V2PFAI

e V2PPAM κρούω *to*

knock

f V3SFPI

8 a VPPANMS

b V3SPAI

c VPPANMS

d V3SPAI

e VPPADMS κρούω *to*

knock

f V3SFPI

9 a V3SPAI

b V3SFAI

c V3SFAI ἐπιδίδωμι *to*

give

10 a NAMS ἰχθύς *fish*

b V3SFAI

c NAMS ὄφιν *snake*

d V3SFAI ἐπιδίδωμι *to*

give

11 a VPPANMP

b V2PRAI

c NANP δόμα *gift*

d VNPA

e NDNS πόσος *how*

great?

μᾶλλον ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει^f ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν^g αὐτόν.

¹² Πάντα οὖν ὅσα ἔὰν θέλητε^a ἵνα ποιῶσιν^b ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε^c αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν^d ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

¹³ Εἰσέλθατε^a διὰ τῆς στενῆς^b πύλης·^c ὅτι πλατεῖα^d ἡ πύλη^e καὶ εὐρύχωρος^f ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα^g εἰς τὴν ἀπώλειαν,^h καὶ πολλοὶ εἰσινⁱ οἱ εἰσερχόμενοι^j δι' αὐτῆς· ¹⁴ ὅτι στενὴ^a ἡ πύλη^b καὶ τεθλιμμένη^c ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα^d εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν^e οἱ εὐρίσκοντες^f αὐτήν.

¹⁵ Ἦ προσέχετε^a ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν,^b οἵτινες ἔρχονται^c πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι^d προβάτων ἔσωθεν^e δέ εἰσιν^f λύκοι^g ἄρπαγες.^h ¹⁶ ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε^a αὐτούς. μήτι^b συλλέγουσιν^c ἀπὸ ἀκανθῶν^d ἡ σταφυλᾶς^e ἢ ἀπὸ τριβόλων^f σῦκα;^g ¹⁷ οὕτως πᾶν δένδρον^a ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ,^b τὸ δὲ σαπρὸν^c δένδρον^d καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.^e ¹⁸ οὐ δύναται^a δένδρον^b ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἡ ποιεῖν,^c οὐδὲ δένδρον^d σαπρὸν^e καρποὺς καλοὺς ποιεῖν.^f ¹⁹ πᾶν δένδρον^a μὴ ποιοῦν^b καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται^c καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.^d ²⁰ ἄρα γε^a ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε^b αὐτούς. ²¹ Οὐ πᾶς ὁ λέγων^a μοι· Κύριε κύριε εἰσελεύσεται^b εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν^c τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν ἡ τοῖς οὐρανοῖς. ²² πολλοὶ

f V3SFAI	e V3PPAI	17 a NNNS δένδρον <i>tree</i>
g VPPADMP	f VPPANMP	b V3SPAI
12 a V2PPAS	15 a V2PPAM προσέχω <i>to watch out</i>	c NNNS σαπρὸς <i>bad</i>
b V3PPAS	b NGMP ψευδοπροφήτης <i>false prophet</i>	d NNNS δένδρον <i>tree</i>
c V2PPAM	c V3PPMI	e V3SPAI
d V3SPAI	d NDNF ἔνδυμα <i>clothing</i>	18 a V3SPMI
13 a V2PAAM	e ἔσωθεν <i>from within</i>	b NNNS δένδρον <i>tree</i>
b NGFS στενός <i>narrow</i>	f V3PPAI	c VNPA
c NGFS πύλη <i>gate</i>	g NNMP λύκος <i>wolf</i>	d NNNS δένδρον <i>tree</i>
d NNFS πλατεία <i>street</i>	h NNMP ἄρπαξ <i>swindling</i>	e NNNS σαπρὸς <i>bad</i>
e NNFS πύλη <i>gate</i>	16 a V2PFMI	f VNPA
f NNFS εὐρύχωρος <i>broad</i>	b μήτι <i>[interrogative particle]</i>	19 a NNNS δένδρον <i>tree</i>
g VPPANFS ἀπάγω <i>to lead away</i>	c V3PPAI συλλέγω <i>to pick</i>	b VPPANNS
h NAFS ἀπώλεια <i>destruction</i>	d NGFP ἄκανθα <i>thorn</i>	c V3SPPI ἐκκόπτω <i>to cut off</i>
i V3PPAI	e NAFP σταφυλή <i>grapes</i>	d V3SPPI
j VPPMNMP	f NGMP τρίβολος <i>thistle</i>	20 a γέ <i>indeed</i>
14 a NNFS στενός <i>narrow</i>	g NANP σῦκον <i>fig</i>	b V2PFMI
b NNFS πύλη <i>gate</i>		21 a VPPANMS
c VPRPNFS θλίβω <i>to press upon</i>		b V3SFMI
d VPPANFS ἀπάγω <i>to lead away</i>		c VPPANMS

ἐροῦσίν^a μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῶ^b ὀνόματι
ἐπροφητεύσαμεν,^c καὶ τῷ σῶ^d ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν,^e καὶ τῷ σῶ^f
ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;^g ²³ καὶ τότε ὁμολογήσω^a αὐτοῖς ὅτι
Οὐδέποτε^b ἔγνων^c ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε^d ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι^e τὴν ἀνομίαν.^f
²⁴ Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει^a μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ^b αὐτούς,
ὁμοιωθήσεται^c ἀνδρὶ φρονίμῳ,^d ὅστις ὠκοδόμησεν^e ἑαυτοῦ τὴν οἰκίαν^f ἐπὶ
τὴν πέτραν.^g ²⁵ καὶ κατέβη^a ἡ βροχὴ^b καὶ ἦλθον^c οἱ ποταμοὶ^d καὶ ἔπνευσαν^e
οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν^f τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσεν,^g τεθεμελίωτο^h γὰρ
ἐπὶ τὴν πέτραν.ⁱ ²⁶ καὶ πᾶς ὁ ἀκούων^a μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν^b
αὐτοὺς ὁμοιωθήσεται^c ἀνδρὶ μωρῷ,^d ὅστις ὠκοδόμησεν^e ἑαυτοῦ τὴν οἰκίαν^f
ἐπὶ τὴν ἄμμον.^g ²⁷ καὶ κατέβη^a ἡ βροχὴ^b καὶ ἦλθον^c οἱ ποταμοὶ^d καὶ
ἔπνευσαν^e οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν^f τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν,^g καὶ ἦν^h ἡ
πτῶσιςⁱ αὐτῆς μεγάλη. ²⁸ Καὶ ἐγένετο^a ὅτε ἑτέλεσεν^b ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
τούτους, ἐξεπλήσσοντο^c οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ²⁹ ἦν^a γὰρ διδάσκων^b
αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων^c καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς ἑαυτῶν.

8 Ἐκταβάντος^a δὲ αὐτοῦ^b ἀπὸ τοῦ ὄρους ἠκολούθησαν^b αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.
² καὶ ἰδοὺ λεπρὸς^a ἑπροσελθὼν^b προσεκύνει^c αὐτῷ λέγων·^d Κύριε, ἐὰν θέλῃς^e

22 a V3PFAI	f NAFS πέτρα <i>rock</i>	e V3PAAI πνέω <i>to blow</i>
b NDNS σός <i>your</i>	25 a V3SAAI	f V3PAAI προσκόπτω <i>to</i>
c V1PAAI προφητεύω <i>to</i>	b NNFS βροχὴ <i>rain</i>	strike
prophesy	c V3PAAI	g V3SAAI
d NDNS σός <i>your</i>	d NNMP ποταμός <i>river</i>	h V3SIAI
e V1PAAI	e V3PAAI πνέω <i>to blow</i>	i NNFS πτῶσις <i>falling</i>
f NDNS σός <i>your</i>	f V3PAAI προσπίπτω <i>to</i>	28 a V3SAMI
g V1PAAI	fall down before	b V3SAAI τελέω <i>to</i>
23 a V1SFAI ὁμολογέω <i>to</i>	g V3SAAI	finish
confess	h V3SPPI θεμελιόω <i>to</i>	c V3PIPI ἐκπλήσσομαι <i>to</i>
b οὐδέποτε <i>never</i>	lay a foundation	be amazed
c V1SAAI	i NAFS πέτρα <i>rock</i>	29 a V3SIAI
d V2PPAM ἀποχωρέω <i>to</i>	26 a VPPANMS	b VPPANMS
go away from	b VPPANMS	c VPPANMS
e VPPMNMP	c V3SFPI ὁμοιόω <i>to</i>	Chapter 8
f NAFS ἀνομία	make like	1 a VPAAGMS
wickedness	d NDMS μωρός <i>foolish</i>	b V3PAAI
24 a V3SPAII	e V3SAAI	2 a NNMS λεπρός <i>leprous</i>
b V3SPAII	f NAFS ἄμμος <i>sand</i>	b VPAANMS
c V3SFPI ὁμοιόω <i>to</i>	27 a V3SAAI	c V3SIAI
make like	b NNFS βροχὴ <i>rain</i>	d VPPANMS
d NDMS φρόνιμος <i>wise</i>	c V3PAAI	e V2SPAS
e V3SAAI	d NNMP ποταμός <i>river</i>	

δύνασαι^f με καθαρίσαι.^{g 3} καὶ ἐκτείνας^a τὴν χεῖρα ἤψατο^b ἡ αὐτοῦ λέγων.^c
 Θέλω,^d καθαρίσθητι.^e καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη^f αὐτοῦ ἡ λέπρα.^{g 4} καὶ λέγει^a
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ὁρα^b μηδενὶ εἰπῆς,^c ἀλλὰ ὑπαγε^d σεαυτὸν δείξον^e τῷ ἱερεῖ,
 καὶ προσένεγκον^f τὸ δῶρον^g ὃ προσέταξεν^h Μωϋσῆς εἰς μαρτύριονⁱ αὐτοῖς.
⁵ Ἐἰσελθόντος^a δὲ αὐτοῦ ἰς Καφαρναοὺμ^b προσῆλθεν^c αὐτῷ ἑκατόνταρχος^d
 παρακαλῶν^e αὐτὸν ⁶ καὶ λέγων.^a Κύριε, ὁ παῖς^b μου βέβληται^c ἐν τῇ οἰκίᾳ
 παραλυτικός,^d δεινῶς^e βασανιζόμενος.^{f 7} Ἦ καὶ λέγει^a ἡ αὐτῷ. Ἐγὼ ἐλθὼν^b
 θεραπεύσω^c αὐτόν. ⁸ Ἦ καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ ἑκατόνταρχος^b ἔφη.^c Κύριε, οὐκ
 εἰμὶ^d ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην^e εἰσέλθῃς.^f ἀλλὰ μόνον εἰπέ^g λόγῳ, καὶ
 ἰαθήσεται^h ὁ παῖςⁱ μου. ⁹ καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι^a ὑπὸ ἑξουσίαν, ἔχων^b
 ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας,^c καὶ λέγω^d τούτῳ. Πορεύθητι,^e καὶ πορεύεται,^f καὶ
 ἄλλῳ. Ἔρχου,^g καὶ ἔρχεται,^h καὶ τῷ δούλῳ μου. Ποίησονⁱ τοῦτο, καὶ ποιεῖ.^j
¹⁰ ἀκούσας^a δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν^b καὶ εἶπεν^c τοῖς ἀκολουθοῦσιν.^d Ἀμὴν
 λέγω^e ὑμῖν, ἡ παρ' οὐδενὶ τοσαύτην^f πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ^g εὔρον.^{g 11} λέγω^a δὲ
 ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν^b καὶ δυσμῶν^c ἔξουσιν^d καὶ ἀνακλιθήσονται^e
 μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαάκ^f καὶ Ἰακώβ^g ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ¹² οἱ δὲ

f V2SPMI
 g VNAA
 3 a VPAANMS ἐκτείνω to
 stretch out
 b V3SAMI
 c VPPANMS
 d V1SPAI
 e V2SAPM
 f V3SAPI
 g NNFS λέπρα leprosy
 4 a V3SPAI
 b V2SPAM
 c V2SAAS
 d V2SPAM
 e V2SAAM
 f V2SAAM
 g NANS δῶρον gift
 h V3SAAI προστάσσω to
 command
 i NANS μαρτύριον
 testimony
 5 a VPAAGMS
 b NAFS Καφαρναοὺμ
 Capernaum
 c V3SAAI
 d NNMS ἑκατόνταρχος
 centurion

e VPPANMS
 6 a VPPANMS
 b NNMS παῖς boy
 c V3SRPI
 d NNMS παραλυτικός
 paralytic
 e δεινῶς terribly
 f VPPPNMS βασανίζω to
 torture
 7 a V3SPAI
 b VPAANMS
 c V1SFAI
 8 a VPAPNMS
 b NNMS ἑκατόνταρχος
 centurion
 c V3SIAI
 d V1SPAI
 e NAFS στέγη roof
 f V2SAAS
 g V2SAAM
 h V3SFPI ἰάομαι to heal
 i NNMS παῖς boy
 9 a V1SPAI
 b VPPANMS
 c NAMP στρατιώτης
 soldier

d V1SPAI
 e V2SAPM
 f V3SPMI
 g V2SPMM
 h V3SPMI
 i V2SAAM
 j V3SPAI
 10 a VPAANMS
 b V3SAAI
 c V3SAAI
 d VPPADM
 e V1SPAI
 f NAFS τοσοῦτος so
 great
 g V1SAAI
 11 a V1SPAI
 b NGFP ἀνατολή east
 c NGFP δυσμή west
 d V3PFAI ἔκω to come
 e V3PFPI ἀνακλίνω to
 cause to lie down
 f NGMS Ἰσαάκ Isaac
 g NGMS Ἰακώβ Jacob

υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται^a εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον.^b ἐκεῖ ἔσται^c ὁ
 κλαυθμὸς^d καὶ ὁ βρυγμὸς^e τῶν ὀδόντων.^f ¹³ καὶ εἶπεν^a ὁ Ἰησοῦς τῷ
 ἑκατοντάρχη.^b Ὑπαγε,^c ὥς ἐπίστευσας^d γεννηθήτω^e σοι· καὶ ἰάθη^f ὁ παῖς^g ἐν
 τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. ¹⁴ Καὶ ἐλθὼν^a ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν^b τὴν
 πενθεράν^c αὐτοῦ βεβλημένην^d καὶ πυρέσσουσαν.^e ¹⁵ καὶ ἤψατο^a τῆς χειρὸς
 αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν^b αὐτὴν ὁ πυρετός,^c καὶ ἡγέρθη^d καὶ διηκόνει^e αὐτῷ.
¹⁶ Ὁψίας^a δὲ γενομένης^b προσήνεγκαν^c αὐτῷ δαιμονιζομένους^d πολλούς· καὶ
 ἐξέβαλεν^e τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς^f ἔχοντας^g
 ἐθεράπευσεν.^h ¹⁷ ὅπως πληρωθῇ^a τὸ ῥηθὲν^b διὰ Ἡσαΐου^c τοῦ προφήτου
 λέγοντος.^d Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας^e ἡμῶν ἔλαβεν^f καὶ τὰς νόσους^g ἐβάστασεν.^h
¹⁸ Ἰδὼν^a δὲ ὁ Ἰησοῦς ἄλλους^b πολλοὺς ὄχλους^c περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν^d ἀπελθεῖν^e εἰς
 τὸ πέραν.^f ¹⁹ καὶ προσελθὼν^a εἰς γραμματεὺς εἶπεν^b αὐτῷ· Διδάσκαλε,
 ἀκολουθήσω^c σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.^d ²⁰ καὶ λέγει^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ
 ἀλώπεκες^b φωλεοὺς^c ἔχουσιν^d καὶ τὰ πετεινὰ^e τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις,^f ὁ
 δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει^g ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει.^h ²¹ ἕτερος δὲ τῶν
 μαθητῶν εἶπεν^a αὐτῷ· Κύριε, ἐπιτρέψόν^b μοι πρῶτον ἀπελθεῖν^c καὶ θάψαι^d

12 a V3PFPI	b V3SAAI	18 a VPAANMS
b NANS ἐξώτερος	c NNMS πυρετός <i>fever</i>	b V3SAAI κελεύω <i>to</i>
c V3SFMI	d V3SAPI	c VNAA
d NNMS κλαυθμός	e V3SIAI	d πέραν <i>on the other side</i>
e NNMS βρυγμός	16 a NGFS ὀψία <i>evening</i>	19 a VPAANMS
f NGMP ὀδοῦς <i>tooth</i>	b VPAMGFS	b V3SAAI
13 a V3SAAI	c V3PAAI	c V1SFAI
b NDMS ἑκατοντάρχης	d VPPMAMP	d V2SPMS
c V2SPAM	δαιμονίζομαι <i>to be</i>	20 a V3SPAI
d V2SAAI	demon-possessed	b NNFP ἀλώπηξ <i>fox</i>
e V3SAPM	e V3SAAI	c NAMF φωλεός <i>hole</i>
f V3SAPI ἰάομαι <i>to heal</i>	f κακῶς <i>ill</i>	d V3PPAI
g NNMS παῖς <i>boy</i>	g VPPAAMP	e NNNP πετεινόν <i>bird</i>
14 a VPAANMS	h V3SAAI	f NAFP κατασκήνωσις
b V3SAAI	17 a V3SAPS	nest
c NAFS πενθερά	b VPAPNNS	g V3SPAI
d mother-in-law	c NGMS Ἡσαΐας <i>Isaiah</i>	h V3SPAS κλίνω <i>to bow</i>
e VPRPAFS	d VPPAGMS	down
f VPPAAPS πυρέσσω <i>to</i>	e NAFP ἀσθένεια	21 a V3SAAI
burn with a fever	f V3SAAI	b V2SAAM ἐπιτρέπω <i>to</i>
15 a V3SAMI	g NAFP νόσος <i>disease</i>	let
	h V3SAAI βαστάζω <i>to</i>	c VNAA
	carry	d VNAA θάπτω <i>to bury</i>

τὸν πατέρα μου. ²² ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγει^a αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ^b μοι, καὶ ἄφες^c τοὺς νεκροὺς θάψαι^d τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. ²³ Καὶ ἐμβάντι^a αὐτῷ ἑῖς πλοῖον ἠκολούθησαν^b αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ²⁴ καὶ ἰδοὺ σεισμός^a μέγας ἐγένετο^b ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι^c ὑπὸ τῶν κυμάτων,^d αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.^e ²⁵ καὶ ἑπροσελθόντες^a ἤγειραν^b αὐτὸν λέγοντες· Κύριε, ἑσῶσον,^d ἀπολλύμεθα.^e ²⁶ καὶ λέγει^a αὐτοῖς· Τί δειλοί^b ἐστε,^c ὀλιγόπιστοι;^d τότε ἐγερθεῖς^e ἐπετίμησεν^f τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο^g γαλήνη^h μεγάλη. ²⁷ οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν^a λέγοντες·^b Ποταπός^c ἐστίν^d οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ἑαυτῷ ὑπακούουσιν;^e ²⁸ Καὶ ἑλθόντος^a αὐτοῦ ἑῖς τὸ πέραν^b εἰς τὴν χώραν^c τῶν ἑΓαδαρηνῶν^d ὑπήντησαν^e αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι^f ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι,^g χαλεποὶ^h λίανⁱ ὥστε μὴ ἰσχύειν^j τινὰ παρελθεῖν^k διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. ²⁹ καὶ ἰδοὺ ἑκραξαν^a λέγοντες·^b Τί ἡμῖν καὶ ἑσοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἤλθες^c ὥδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι^d ἡμᾶς; ³⁰ ἥν^a δὲ μακρὰν^b ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη^c χοίρων^d πολλῶν βοσκομένη.^e ³¹ οἱ δὲ δαίμονες^a παρεκάλουν^b αὐτὸν λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις^d ἡμᾶς, ἑἀπόστειλον^e ἡμᾶς ἑῖς τὴν ἀγέλην^f τῶν χοίρων.^g ³² καὶ εἶπεν^a αὐτοῖς· Ὑπάγετε.^b οἱ δὲ

22 a V3SPAI
b V2SPAM
c V2SAAM
d VNAA θάπτω to bury
23 a VPAADMS ἐμβαίνω to get into
b V3PAAI
24 a NNMS σεισμός earthquake
b V3SAMI
c VNPP καλύπτω cover
d NGNP κύμα waves
e V3SIAI καθεύδω to sleep
25 a VPAANMP
b V3PAAI
c VPPANMP
d V2SAAM
e V1PPMI
26 a V3SPAI
b NNMP δειλός afraid
c V2PPAI
d NMP ὀλιγόπιστος of little faith
e VPAPNMS

f V3SAAI ἐπιτιμάω to rebuke
g V3SAMI
h NNFS γαλήνη calm
27 a V3PAAI
b VPPANMP
c NNMS ποταπός of what kind?
d V3SPAI
e V3PPAI ὑπακούω to obey
28 a VPAAGMS
b πέραν on the other side
c NAFS χώρα country
d NGMP Γαδαρηνός Gadarene
e V3PAAI ὑπαντάω to go out to meet
f VPPMNMP
δαιμονίζομαι to be demon-possessed
g VPPMNMP
h NNMP χαλεπός difficult
i λίαν very much

j VNPA ἰσχύω to be strong
k VNAA παρέρχομαι to go by
29 a V3PAAI
b VPPANMP
c V2SAAI
d VNAA βασανίζω to torture
30 a V3SIAI
b NAFS μακρός lengthy
c NNFS ἀγέλη herd
d NGMP χοῖρος pig
e VPPPNFS βόσκω to feed
31 a NNMP δαίμων demon
b V3PIAI
c VPPANMP
d V2SPAI
e V2SAAM
f NAFS ἀγέλη herd
g NGMP χοῖρος pig
32 a V3SAAI
b V2PPAM

ἐξελθόντες^c ἀπῆλθον^d εἰς τοὺς χοίρους^e.^e καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν^f πᾶσα ἡ ἀγέλη^g κατὰ τοῦ κρημνοῦ^h εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανονⁱ ἐν τοῖς ὕδασι. ³³ οἱ δὲ βόσκοντες^a ἔφυγον,^b καὶ ἀπελθόντες^c εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν^d πάντα καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.^e ³⁴ καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν^a εἰς ὑπάντησιν^b τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες^c αὐτὸν παρεκάλεσαν^d ὅπως μεταβῇ^e ἀπὸ τῶν ὁρίων^f αὐτῶν.

9 Καὶ ἔμβας^a εἰς πλοῖον διεπέρασεν^b καὶ ἦλθεν^c εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ² Καὶ ἰδοὺ προσέφερον^a αὐτῷ παραλυτικὸν^b ἐπὶ κλίνης^c βεβλημένον.^d καὶ ἰδὼν^e ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν^f τῷ παραλυτικῷ.^g Θάρσει,^h τέκνον. ἀφίενταίⁱ σου αἱ ἁμαρτίαι.^j ³ καὶ ἰδοὺ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν^a ἐν ἑαυτοῖς. Οὗτος βλασφημεῖ.^b ⁴ καὶ εἰδὼς^a ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις^b αὐτῶν εἶπεν.^c Ἰνατί^d ἐνθυμεῖσθε^e πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁵ τί γάρ ἐστιν^a εὐκοπώτερον,^b εἰπεῖν.^c Ἀφίενταί^d σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν.^e Ἐγείρε^f καὶ περιπάτει;^g ⁶ ἵνα δὲ εἰδῇτε^a ὅτι ἐξουσίαν ἔχει^b ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι^c ἁμαρτίας— τότε λέγει^d τῷ παραλυτικῷ.^e Ἐγερθεῖς^f ἄρὼν^g σου τὴν κλίνην^h καὶ ὑπάγεⁱ εἰς τὸν οἶκόν σου. ⁷ καὶ ἐγερθεῖς^a ἀπῆλθεν^b εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ⁸ ἰδόντες^a δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν^b καὶ ἐδόξασαν^c τὸν θεὸν τὸν δόντα^d

c VPAANMP	1 a VPAANMS ἐμβαίνω to	5 a V3SPAI
d V3PAAI	get into	b NNNS εὐκοπώτερος easy
e NAMP χοῖρος pig	b V3SAAI διαπεράω to	c VNAA
f V3SAAI ὁρμάω to rush	cross over	d V3PPPI
g NNFS ἀγέλη herd	c V3SAAI	e VNAA
h NGMS κρημνός steep	2 a V3PIAI	f V2SPAM
bank	b NAMS παραλυτικός	g V2SPAM
i V3PAAI	paralytic	6 a V2PRAS
33 a VPPANMP βόσκω to	c NGFS κλίνη bed	b V3SPAI
feed	d VPRPAMS	c VNPA
b V3PAAI φεύγω flee	e VPAANMS	d V3SPAI
c VPAANMP	f V3SAAI	e NDMS παραλυτικός
d V3PAAI	g NDMS παραλυτικός	paralytic
e VPPMGMP	h V2SPAM θαρσέω take	f VPAPNMS
δαιμονίζομαι to be	heart!	g V2SAAM
demon-possessed	i V3PPPI	h NAFS κλίνη bed
34 a V3SAAI	3 a V3PAAI	i V2SPAM
b NAFS ὑπάντησις	b V3SPAI	7 a VPAPNMS
meeting	4 a VPRANMS	b V3SAAI
c VPAANMP	b NAFP ἐνθύμησις thought	8 a VPAANMP
d V3PAAI	c V3SAAI	b V3PAPI
e V3SAAS μεταβαίνω to	d ἵνατί why?	c V3PAAI
go on	e V2PPMI ἐνθυμέομαι to	d VPAAAMS
f NGNP ὄριον region	consider	

Chapter 9

ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. ⁹ Καὶ παράγων^a ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν^b εἶδεν^c ἄνθρωπον καθήμενον^d ἐπὶ τὸ τελώνιον,^e Μαθθαῖον^f λεγόμενον,^g καὶ λέγει^h αὐτῷ· Ἀκολούθειⁱ μοι· καὶ ἀναστὰς^j ἠκολούθησεν^k αὐτῷ. ¹⁰ Καὶ ἐγένετο^a αὐτοῦ ἀνακειμένου^b ἐν τῇ οἰκίᾳ, ^Γκαὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι^c καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες^d συνανέκειντο^e τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ¹¹ καὶ ἰδόντες^a οἱ Φαρισαῖοι ^Γἔλεγον^b τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν^c καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει^d ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ¹² ὁ ^Γδὲ ἀκούσας^a ^Γεἶπεν·^b Οὐ χρειάν ἔχουσιν^c οἱ ἰσχύοντες^d ἰατροῦ^e ἀλλὰ οἱ κακῶς^f ἔχοντες.^g ¹³ πορευθέντες^a δὲ μάθετε^b τί ἐστίν·^c Ἐλεος^d θέλω^e καὶ οὐ θυσίαν·^f οὐ γὰρ ἤλθον^g καλέσαι^h δικαίους ἀλλὰ ^Γἁμαρτωλούς. ¹⁴ Τότε προσέρχονται^a αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες·^b Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν^c ^Γπολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν;^d ¹⁵ καὶ εἶπεν^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται^b οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος^c πενθεῖν^d ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστίν^e ὁ νυμφίος;^f ἐλεύσονται^g δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ^h ἅπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,ⁱ καὶ τότε νηστεύσουσιν.^j ¹⁶ οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει^a ἐπίβλημα^b ῥάκους^c ἀγνάφου^d ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ·^e αἶρει^f γὰρ

- 9 a VPPANMS παράγω to
pass by
b ἐκεῖθεν from there
c V3SAAI
d VPPMAMS
e NANS τελώνιον tax
collector's booth
f NAMS Μαθθαῖος
Matthew
g VPPPMAMS
h V3SPAI
i V2SPAM
j VPAANMS
k V3SAAI
10 a V3SAMI
b VPPMGMS ἀνάκειμαι
to recline for a meal
c NNMP τελώνης tax
collector
d VPAANMP
e V3PIMI συνανέκειμαι
to eat with
11 a VPAANMP
b V3PIAI
c NGMP τελώνης tax
collector

- d V3SPAI
12 a VPAANMS
b V3SAAI
c V3PPAI
d VPPANMP ἰσχύω to
be strong
e NGMS ἰατρός doctor
f κακῶς ill
g VPPANMP
13 a VPAPNMP
b V2PAAM μανθάνω to
learn
c V3SPAI
d NANS ἔλεος mercy
e V1SPAI
f NAFS θυσία sacrifice
g V1SAAI
h VNAA
14 a V3PPMI
b VPPANMP
c V1PPAI νηστεύω to
fast
d V3PPAI νηστεύω to
fast

- 15 a V3SAAI
b V3PPMI
c NGMS νυμφῶν
bridegroom
d VNPA πενθέω to
mourn
e V3SPAI
f NNMS νυμφίος
bridegroom
g V3PFMI
h V3SAPS ἀπαίρω to
take away
i NNMS νυμφίος
bridegroom
j V3PFAI νηστεύω to
fast
16 a V3SPAI ἐπιβάλλω to
throw over
b NANS ἐπίβλημα patch
c NGNS ῥάκος piece of
cloth
d NGNS ἄγναφος
unshrunk
e NDNS παλαιός old
f V3SPAI

τὸ πλήρωμα^g αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χειρὸν^h σχίσμαⁱ γίνεται.^j 17 οὐδὲ βάλλουσιν^a οἶνον νέον^b εἰς ἀσκούς^c παλαιούς.^d εἰ δὲ μή γε,^e ῥήγνυνται^f οἱ ἀσκοί,^g καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται^h καὶ οἱ ἀσκοίⁱ ῥαπόλλυνται.^j ἀλλὰ βάλλουσιν^k οἶνον νέον^l εἰς ἀσκούς^m καινούς, καὶ ἀμφοτέροιⁿ συντηροῦνται.^o 18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος^a αὐτοῖς ἰδοὺ ἄρχων εἷς ῥ' ἐλθὼν^b προσεκύνη^c αὐτῷ λέγων^d ὅτι Ἡ θυγάτηρ^e μου ἄρτι ἐτελεύτησεν.^f ἀλλὰ ἐλθὼν^g ἐπίθες^h τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται.ⁱ 19 καὶ ἐγερθεῖς^a ὁ Ἰησοῦς ῥ' ἠκολούθει^b αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 Καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἰμορροοῦσα^a δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα^b ὀπισθεν^c ἤψατο^d τοῦ κρασπέδου^e τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 21 ἔλεγεν^a γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψωμαι^b τοῦ ἱματίου αὐτοῦ σωθήσομαι.^c 22 ὁ δὲ Ἰησοῦς ῥ' στραφεὶς^a καὶ ἰδὼν^b αὐτὴν εἶπεν.^c Θάρσει,^d θύγατερ.^e ἡ πίστις σου σέσωκέν^f σε. καὶ ἐσώθη^g ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν^a ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν^b τοὺς αὐλητάς^c καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον^d 24 ῥ' ἔλεγεν.^a Ἀναχωρεῖτε,^b οὐ γὰρ ἀπέθανεν^c τὸ κοράσιον^d ἀλλὰ καθεύδει.^e καὶ κατεγέλων^f αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη^a ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν^b ἐκράτησεν^c τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη^d τὸ κοράσιον.^e 26 καὶ ἐξῆλθεν^a ἡ φήμη^b αὕτη εἰς

g NANS πλήρωμα fullness	d VPPANMS	e NFS θυγάτηρ daughter
h NNNS χείρων worse	e NNFS θυγάτηρ daughter	f V3SRAI
i NNNS σχίσμα tear	f V3SAAI τελευτάω to die	g V3SAPI
j V3SPMI	g VPAANMS	23 a VPAANMS
17 a V3PPAI	h V2SAAM	b VPAANMS
b NAMS νέος new	i V3SFMI	c NAMP αὐλητής flute player
c NAMP ἀσκός wineskin	19 a VPAPNMS	d VPPPAMS θορυβέω to start a riot
d NAMP παλαιός old	b V3SIAI	24 a V3SIAI
e γέ indeed	20 a VPPANFS αἰμορροέω to be subject to bleeding	b V2PPAM ἀναχωρέω to withdraw
f V3PPPI ῥήγνυμι to burst	b VPAANFS	c V3SAAI
g NNMP ἀσκός wineskin	c ὀπισθεν from behind	d NNNS κοράσιον girl
h V3SPPI ἐκχέω to pour out	d V3SAMI	e V3SPAI καθεύδω to sleep
i NNMP ἀσκός wineskin	e NGNS κράσπεδον edge	f V3PIAI καταγελάω to laugh at
j V3PPPI	21 a V3SIAI	25 a V3SAPI
k V3PPAI	b V1SAMS	b VPAANMS
l NAMS νέος new	c V1SFPI	c V3SAAI
m NAMP ἀσκός wineskin	22 a VPAPNMS στρέφω to turn	d V3SAPI
n NNMP ἀμφοτέροι both	b VPAANMS	e NNNS κοράσιον girl
o V3PPPI συντηρέω to protect	c V3SAAI	26 a V3SAAI
18 a VPPAGMS	d V2SPAM θαρσέω take heart!	b NNFS φήμη news
b VPAANMS		
c V3SIAI		

ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. ²⁷ Καὶ παράγοντι^a ἐκεῖθεν^b τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν^c
 ἡ αὐτῷ δύο τυφλοὶ κράζοντες^d καὶ λέγοντες·^e Ἐλέησον^f ἡμᾶς, ἡ υἱὲ Δαυὶδ.
²⁸ ἐλθόντι^a δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθον^b αὐτῷ οἱ τυφλοί, καὶ λέγει^c αὐτοῖς ὁ
 Ἰησοῦς· Πιστεύετε^d ὅτι δύναμαι^e τοῦτο ποιῆσαι;^f λέγουσιν^g αὐτῷ· Ναί, κύριε.
²⁹ τότε ἤψατο^a τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων·^b Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν
 γενηθήτω^c ὑμῖν. ³⁰ καὶ ἠνεώχθησαν^a αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἡ ἐνεβριμήθη^b
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων·^c Ὁρᾶτε^d μηδεὶς γινωσκέτω·^e ³¹ οἱ δὲ ἐξεληθόντες^a
 διεφήμισαν^b αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. ³² Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων^a ἰδοὺ
 προσήνεγκαν^b αὐτῷ ἡ ἄνθρωπον κωφὸν^c δαιμονιζόμενον·^d ³³ καὶ ἐκβληθέντος^a
 τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν^b ὁ κωφός·^c καὶ ἐθαύμασαν^d οἱ ὄχλοι λέγοντες·^e
 Οὐδέποτε^f ἐφάνη^g οὕτως ἐν τῷ Ἰσραὴλ. ³⁴ οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον·^a Ἐν τῷ
 ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει^b τὰ δαιμόνια. ³⁵ Καὶ περιῆγεν^a ὁ Ἰησοῦς τὰς
 πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας,^b διδάσκων^c ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ
 κηρύσσων^d τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων^e πᾶσαν νόσον^f καὶ
 πᾶσαν ἡ μαλακίαν·^g ³⁶ Ἰδὼν^a δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη^b περὶ αὐτῶν ὅτι
 ἦσαν^c ἐσκυλμένοι^d καὶ ἐρριμμένοι^e ἡ ὥσεί^f πρόβατα μὴ ἔχοντα^g ποιμένα·^h
³⁷ τότε λέγει^a τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς^b πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται^c

27 a VPPADMS παράγω to pass by	e V3SPAM	b NAFP κώμη a village
b ἐκεῖθεν from there	31 a VPAANMP	c VPPANMS
c V3PAAI	b V3PAAI διαφημίζω to spread news about	d VPPANMS
d VPPANMP	32 a VPPMGMP	e VPPANMS
e VPPANMP	b V3PAAI	f NAFS νόσος disease
f V2SAAM	c NAMS κωφός unable to talk	g NAFS μαλακία sickness
28 a VPAADMS	d VPPMAMS	36 a VPAANMS
b V3PAAI	δαιμονίζομαι to be demon-possessed	b V3SAPI σπλαγχνίζομαι to have compassion on
c V3SPAII	33 a VPAPGNS	c V3PIAI
d V2PPAI	b V3SAAI	d VPRPNMP σκύλλω to bother
e V1SPMI	c NNMS κωφός unable to talk	e VPRPNMP ῥίπτω to throw
f VNAA	d V3PAAI	f ὥσεί like
g V3PPAI	e VPPANMP	g VPPANNP
29 a V3SAMI	f οὐδέποτε never	h NAMS ποιμὴν shepherd
b VPPANMS	g V3SAPI	37 a V3SPAII
c V3SAPM	34 a V3PIAI	b NNMS θερισμός harvest
30 a V3PAPI	b V3SPAII	c NNMP ἐργάτης worker
b V3SAPI ἐμβριμάομαι to warn sternly	35 a V3SIAI περιάγω to take	
c VPPANMS		
d V2PPAM		

ὀλίγοι. ³⁸ δεήθητε^a οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ^b ὅπως ἐκβάλῃ^c ἐργάτας^d εἰς τὸν θερισμὸν^e αὐτοῦ.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος^a τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ ἔδωκεν^b αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων ὥστε ἐκβάλλειν^c αὐτὰ καὶ θεραπεύειν^d πᾶσαν νόσον^e καὶ πᾶσαν μαλακίαν.^f ² τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν^a ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος^b Πέτρος καὶ Ἀνδρέας^c ὁ ἀδελφὸς ᾧ αὐτοῦ, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου^d καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ³ Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος,^a Θωμᾶς^b καὶ Μαθθαῖος^c ὁ τελώνης,^d Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου^e καὶ ᾧ Θαδδαῖος,^f ⁴ Σίμων ὁ ᾧ Καναναῖος^a καὶ Ἰούδας ᾧ Ἰσκαριώτης^b ὁ καὶ παραδοὺς^c αὐτόν. ⁵ Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν^a ὁ Ἰησοῦς παραγγέλλας^b αὐτοῖς λέγων·^c Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε^d καὶ εἰς πόλιν Σαμαριτῶν^e μὴ εἰσέλθῃτε.^f ⁶ πορεύεσθε^a δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα^b οἴκου Ἰσραὴλ. ⁷ πορευόμενοι^a δὲ κηρύσσετε^b λέγοντες^c ὅτι Ἠγγικεν^d ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁸ ἀσθενοῦντας^a θεραπεύετε,^b ᾧ νεκροὺς ἐγείρετε,^c λεπροὺς^d καθαρίζετε,^e δαιμόνια ἐκβάλλετε.^f δωρεὰν^g ἐλάβετε,^h δωρεὰνⁱ δότε.^j ⁹ μὴ κτήσησθε^a χρυσὸν^b μηδὲ ἄργυρον^c μηδὲ χαλκὸν^d εἰς τὰς ζώνας^e ὑμῶν, ¹⁰ μὴ πήραν^a εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας^b μηδὲ ὑποδήματα^c

38 a V2PAPM

b NGMS θερισμός

harvest

c V3SAAS

d NAMP ἐργάτης worker

e NAMS θερισμός

harvest

Chapter 10

1 a VPAMNMS

προσκαλέομαι to call

b V3SAAI

c VNPA

d VNPA

e NAFS νόσος disease

f NAFS μαλακία sickness

2 a V3SPAI

b VPPPNMS

c NNMS Ἀνδρέας Andrew

d NGMS Ζεβεδαῖος

Zebedee

3 a NNMS Βαρθολομαῖος

Bartholomew

b NNMS Θωμᾶς Thomas

c NNMS Μαθθαῖος

Matthew

d NNMS τελώνης tax

collector

e NGMS Ἀλφαῖος

Alphaeus

f NNMS Θαδδαῖος

Thaddaeus

4 a NNMS Καναναῖος Zealot

b NNMS Ἰσκαριώτης

Iscaiot

c VPAANMS

5 a V3SAAI

b VPAANMS

c VPPANMS

d V2PAAS

e NGMP Σαμαριτῆς

Samaritan

f V2PAAS

6 a V2PPMM

b VPRAANP

7 a VPPMNMP

b V2PPAM

c VPPANMP

d V3SRAI

8 a VPPAAMP

b V2PPAM

c V2PPAM

d NAMP λεπρός leprous

e V2PPAM

f V2PPAM

g δωρεάν freely

h V2PAAI

i δωρεάν freely

j V2PAAM

9 a V2PAMS κτάομαι to get

b NAMS χρυσός gold

c NAMS ἄργυρος silver

d NAMS χαλκός copper

e NAFS ζώνη belt

10 a NAFS πήρα traveler's

bag

b NAMP χιτῶν tunic

c NANP ὑπόδημα sandal

μηδὲ ῥάβδον.^d ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης^e τῆς τροφῆς^f ῥαυτοῦ. ¹¹ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην^a εἰσέλθῃτε,^b ἐξετάσατε^c τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν.^d κάκει^e μείνατε^f ἕως ἂν ἐξέλθῃτε.^g ¹² εἰσερχόμενοι^a δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε^b αὐτήν. ¹³ καὶ ἐὰν μὲν ἦ^a ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθάτω^b ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν. ἐὰν δὲ μὴ ἦ^c ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ῥα πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.^d ¹⁴ καὶ ὃς ῥα ἂν μὴ δέξηται^a ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ^b τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι^c ῥα ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε^d τὸν κονιορτὸν^e τῶν ποδῶν ὑμῶν. ¹⁵ ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν, ἀνεκτότερον^b ἔσται^c γῆ Σοδόμων^d καὶ Γομόρρων^e ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. ¹⁶ Ἴδου ἐγὼ ἀποστέλλω^a ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων.^b γίνεσθε^c οὖν φρόνιμοι^d ὡς οἱ ὄφεις^e καὶ ἀκέραιοι^f ὡς αἱ περισστεραί.^g ¹⁷ προσέχετε^a δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν^b γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια,^c καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν^d ὑμᾶς. ¹⁸ καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας^a δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε^b ἕνεκεν^c ἐμοῦ εἰς μαρτύριον^d αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ¹⁹ ὅταν δὲ ῥα παραδῶσιν^a ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε^b πῶς ἢ τί λαλήσητε.^c δοθήσεται^d γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί ῥα λαλήσητε.^e ²⁰ οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε^a οἱ λαλοῦντες^b ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν^c ἐν ὑμῖν. ²¹ παραδώσει^a δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται^b τέκνα ἐπὶ γονεῖς^c καὶ θανατώσουσιν^d αὐτούς. ²² καὶ ἔσεσθε^a

d NAFS ῥάβδος *rod*
e NNMS ἐργάτης *worker*
f NGFS τροφή *food*
11 a NAFS κώμη *a village*
b V2PAAS
c V2PAAM ἐξετάζω *to make a search*
d V3SPAI
e κάκει *and there*
f V2PAAM
g V2PAAS
12 a VPPMNMP
b V2PAMM
13 a V3SPAS
b V3SAAM
c V3SPAS
d V3SAPM
14 a V3SAMS
b V3SAAS
c VPPMNMP
d V2PAAM ἐκτινάσσω *to shake off*

e NAMS κονιορτός *dust*
15 a V1SPAI
b NNNS ἀνεκτός *bearable*
c V3SFMI
d NGNP Σόδομα *Sodom*
e NGNP Γόμορρα *Gomorra*
16 a V1SPAI
b NGMP λύκος *wolf*
c V2PPMM
d NNMP φρόνιμος *wise*
e NNMP ὄφεις *snake*
f NNMP ἀκέραιος *innocent*
g NNFP περισστερά *dove*
17 a V2PPAM προσέχω *to watch out*
b V3PFAI
c NANP συνέδριον *Sanhedrin*
d V3PFAI μαστιγώω *to flog*

18 a NAMP ἡγεμών *ruler*
b V2PFPI
c ἕνεκεν *for*
d NANS μαρτύριον *testimony*
19 a V3PAAS
b V2PAAS μεριμνάω *to worry*
c V2PAAS
d V3SFPI
e V2PAAS
20 a V2PPAI
b VPPANMP
c VPPANNS
21 a V3SFAI
b V3PFMI ἐπανίσταμαι *to rebel against*
c NAMP γονεὺς *parents*
d V3PFAI θανατώω *to put to death*
22 a V2PFMI

μισούμενοι^b ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας^c εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.^d ²³ ὅταν δὲ διώκωσιν^a ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε^b εἰς τὴν ἑτέραν· ἀμὴν γὰρ λέγω^c ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε^d τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἔλθῃ^e ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ²⁴ Οὐκ ἔστιν^a μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ²⁵ ἀρκετὸν^a τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται^b ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδεσπότην^c Βεελζεβούλ^d ἑπέκάλεσαν,^e πόσω^f μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς^g αὐτοῦ. ²⁶ Μὴ οὖν φοβηθῆτε^a αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἔστιν^b κεκαλυμμένον^c ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται,^d καὶ κρυπτόν^e ὃ οὐ γνωσθήσεται.^f ²⁷ ὃ λέγω^a ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ,^b εἴπατε^c ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε,^d κηρύξατε^e ἐπὶ τῶν δωματίων.^f ²⁸ καὶ μὴ φοβεῖσθε^a ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων^b τὸ σῶμα τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων^c ἀποκτεῖναι.^d φοβεῖσθε^e δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον^f καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι^g ἐν γεέννῃ.^h ²⁹ οὐχὶ δύο στρουθία^a ἀσσαρίου^b πωλεῖται;^c καὶ ἓξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται^d ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ^e τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ³⁰ ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες^a τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι^b εἰσίν.^c ³¹ μὴ οὖν φοβεῖσθε^a πολλῶν στρουθίων^b διαφέρετε^c ὑμεῖς. ³² Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσῃ^a ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω^b καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ³³ ὅστις ὁ ἀν

b VPPPNMP	26 a V2PAPS	h NDFS γέεννα <i>Gehenna</i>
c VPAANMS ὑπομένω <i>to stay behind</i>	b V3SPAI	29 a NNNP στρουθίον <i>sparrow</i>
d V3SFPI	c VPRPNNS καλύπτω <i>cover</i>	b NGNS ἀσσάριον <i>assarion</i>
23 a V3PPAS	d V3SFPI ἀποκαλύπτω <i>to reveal</i>	c V3SPPI πωλέω <i>to sell</i>
b V2PPAM φεύγω <i>flee</i>	e NNNS κρυπτός <i>hidden</i>	d V3SFMI
c V1SPAI	f V3SFPI	e ἄνευ <i>without</i>
d V2PAAS τελέω <i>to finish</i>	27 a V1SPAI	30 a NNFP θρίξ <i>hair</i>
e V3SAAS	b NDFS σκοτία <i>darkness</i>	b VPRPNFP ἀριθμέω <i>to count</i>
24 a V3SPAI	c V2PAAM	c V3PPAI
25 a NNNS ἀρκετός <i>enough</i>	d V2PPAI	31 a V2PPMM
b V3SAMS	e V2PAAM	b NGNP στρουθίον <i>sparrow</i>
c NAMS οἰκοδεσπότης <i>head of the house</i>	f NGNP δῶμα <i>a house;</i>	c V2PPAI διαφέρω <i>to carry</i>
d NAMS Βεελζεβούλ <i>Beelzebub</i>	28 a V2PPMM	32 a V3SFAI ὁμολογέω <i>to confess</i>
e V3PAAI	b VPPAGMP	b V1SFAI ὁμολογέω <i>to confess</i>
f NDNS πόσος <i>how great?</i>	c VPPMGMP	
g NAMP οἰκιακός <i>member of a household</i>	d VNAA	
	e V2PPMM	
	f VPPMAMS	
	g VNAA	

ἀρνήσηταί^a με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι^b ᾧ ἐγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἑν οὐρανοῖς. ³⁴ Μὴ νομίσητε^a ὅτι ἦλθον^b βαλεῖν^c εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον^d βαλεῖν^e εἰρήνην ἀλλὰ μάχαιραν.^f

³⁵ ἦλθον^a γὰρ διχάσαι^b ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ θυγατέρα^c κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ νύμφην^d κατὰ τῆς πενθεράς^e αὐτῆς, ³⁶ καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ οἰκιακοὶ^a αὐτοῦ. ³⁷ ὁ φιλῶν^a πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν^b μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν^c υἱὸν ἢ θυγατέρα^d ὑπὲρ ἐμέ οὐκ ἔστιν^e μου ἄξιος. ³⁸ καὶ ὃς οὐ λαμβάνει^a τὸν σταυρὸν^b αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ^c ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν^d μου ἄξιος. ³⁹ ὁ εὐρὼν^a τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει^b αὐτήν, καὶ ὁ ἀπολέσας^c τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν^d ἐμοῦ εὐρήσει^e αὐτήν. ⁴⁰ Ὁ δεχόμενος^a ὑμᾶς ἐμέ δέχεται,^b καὶ ὁ ἐμέ δεχόμενος^c δέχεται^d τὸν ἀποστείλαντά^e με. ⁴¹ ὁ δεχόμενος^a προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν^b προφήτου λήμψεται,^c καὶ ὁ δεχόμενος^d δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν^e δικαίου λήμψεται.^f ⁴² καὶ ὃς ἂν ποτίσῃ^a ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ^b μόνον^c εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω^d ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ^e τὸν μισθὸν^f αὐτοῦ.

11 Καὶ ἐγένετο^a ὅτε ἐτέλεσεν^b ὁ Ἰησοῦς διατάσσω^c τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη^d ἐκεῖθεν^e τοῦ διδάσκειν^f καὶ κηρύσσειν^g ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

33 a V3SAMS	d NAFS θυγάτηρ	d VPPMNMS
b V1SFMI	daughter	e NAMS μισθός wage
34 a V2PAAS νομίζω to	e V3SPAI	f V3SFMI
think	38 a V3SPAI	42 a V3SAAS ποτίζω to
b V1SAAI	b NAMS σταυρός cross	give a drink
c VNAA	c V3SPAI	b NGNS ψυχρός cold
d V1SAAI	d V3SPAI	c μόνον only
e VNAA	39 a VPAANMS	d V1SPAI
f NAFS μάχαιρα sword	b V3SFAI	e V3SAAS
35 a V1SAAI	c VPAANMS	f NAMS μισθός wage
b VNAA διχάζω to turn	d ἕνεκεν for	Chapter 11
c NAFS θυγάτηρ	e V3SFAI	1 a V3SAMI
daughter	40 a VPPMNMS	b V3SAAI τελέω to finish
d NAFS νύμφη bride	b V3SPMI	c VPPANMS διατάσσω to
e NGFS πενθερά	c VPPMNMS	command
mother-in-law	d V3SPMI	d V3SAAI μεταβαίνω to
36 a NNMP οἰκιακός	e VPAAAMS	go on
member of a household	41 a VPPMNMS	e ἐκεῖθεν from there
37 a VPPANMS φιλέω to	b NAMS μισθός wage	f VNPA
love	c V3SFMI	g VNPA
b V3SPAI		
c VPPANMS φιλέω to		
love		

² Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας^a ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ^b τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ πέμψας^c
 Ἦ διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ³ εἶπεν^a αὐτῷ· Σὺ εἶ^b ὁ ἐρχόμενος^c ἢ ἕτερον
 προσδοκῶμεν;^d ⁴ καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς· Πορευθέντες^c
 ἀπαγγείλατε^d Ἰωάννη ἃ ἀκούετε^e καὶ βλέπετε·^f ⁵ τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν^a καὶ
 χωλοὶ^b περιπατοῦσιν,^c λεπροὶ^d καθαρίζονται^e καὶ κωφοὶ^f ἀκούουσιν,^g Ἦ καὶ
 νεκροὶ ἐγείρονται^h καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται·ⁱ ⁶ καὶ μακάριός ἐστιν^a ὃς Ἦ ἐὰν
 μὴ σκανδαλισθῇ^b ἐν ἐμοί. ⁷ Τούτων δὲ πορευομένων^a ἤρξατο^b ὁ Ἰησοῦς
 λέγειν^c τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθατε^d εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι;^e
 κάλαμον^f ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;^g ⁸ ἀλλὰ τί ἐξήλθατε^a ἰδεῖν;^b ἄνθρωπον ἐν
 Ἦ μαλακοῖς^c ἡμφιεσμένον;^d ἰδοὺ οἱ τὰ μαλακά^e φοροῦντες^f ἐν τοῖς οἴκοις τῶν
 Ἦ βασιλέων Ἦ εἰσίν.^g ⁹ ἀλλὰ τί ἐξήλθατε^a;^a προφήτην ἰδεῖν^b;^b ναί, λέγω^c ὑμῖν,
 καὶ περισσότερον^d προφήτου. ¹⁰ Ἦ οὗτός ἐστιν^a περὶ οὗ γέγραπται·^b Ἰδοὺ ἐγὼ
 ἀποστέλλω^c τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει^d τὴν ὁδόν
 σου ἔμπροσθέν σου. ¹¹ ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται^b ἐν γεννητοῖς^c
 γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ·^d ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ
 τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστιν·^e ¹² ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ
 βαπτιστοῦ^a ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται,^b καὶ βιασται^c

2 a VPAANMS
 b NDNS δεσμωτήριον
 prison
 c VPAANMS
 3 a V3SAAI
 b V2SPAI
 c VPPMNMS
 d V1PPAI προσδοκάω to
 look forward to
 4 a VPAPNMS
 b V3SAAI
 c VPAPNMP
 d V2PAAM
 e V2PPAI
 f V2PPAI
 5 a V3PPAI ἀναβλέπω to
 look up
 b NNMP χωλός lame
 c V3PPAI
 d NNMP λεπρός leprous
 e V3PPPI
 f NNMP κωφός unable to
 talk

g V3PPAI
 h V3PPPI
 i V3PPPI
 6 a V3SPAI
 b V3SAPS
 7 a VPPMGMP
 b V3SAMI
 c VNPA
 d V2PAAI
 e VNAM θεάομαι to see
 f NAMS κάλαμος reed
 g VPPPAMS σαλεύω to
 shake up
 8 a V2PAAI
 b VNAA
 c NDNP μαλακός fine
 d VPRPAMS ἀμφιέννυμι
 to dress
 e NANP μαλακός fine
 f VPPANMP φορέω to
 wear
 g V3PPAI

9 a V2PAAI
 b VNAA
 c V1SPAI
 d NAMS περισσότερος
 more than
 10 a V3SPAI
 b V3SRPI
 c V1SPAI
 d V3SFAI κατασκευάζω
 to prepare
 11 a V1SPAI
 b V3SRPI
 c NDMP γεννητός born
 of
 d NGMS βαπτιστής
 Baptist
 e V3SPAI
 12 a NGMS βαπτιστής
 Baptist
 b V3SPMI βιάζω to
 force one's way
 c NNMP βιαστής
 forceful one

ἀρπάζουσιν^d αὐτήν. ¹³ πάντες γὰρ οἱ προφηῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου
 ἐπροφήτευσαν.^a ¹⁴ καὶ εἰ θέλετε^a δεῦξασθαι,^b αὐτός ἐστιν^c Ἡλίας^d ὁ μέλλων^e
 ἔρχεσθαι.^f ¹⁵ ὁ ἔχων^a ὦτα ἀκουέτω.^b ¹⁶ Τίνι δὲ ὁμοιώσω^a τὴν γενεὰν
 ταύτην; ὁμοία ἐστὶν^b παιδίοις ἡ καθημένοις^c ἐν ταῖς ἀγοραῖς^d ἃ προσφωνοῦντα^e
 τοῖς ἐτέροις.¹⁷ ἡ λέγουσιν.^a Ἡὐλήσαμεν^b ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε.^c
 ἡ ἐθρηνήσαμεν^d καὶ οὐκ ἐκόψασθε.^e ¹⁸ ἦλθεν^a γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων^b μήτε
 πίνων,^c καὶ λέγουσιν.^d Δαιμόνιον ἔχει.^e ¹⁹ ἦλθεν^a ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἐσθίων^b καὶ πίνων,^c καὶ λέγουσιν.^d Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος^e καὶ οἰνοπότης,^f
 τελωνῶν^g φίλος^h καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθηⁱ ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων
 αὐτῆς. ²⁰ Τότε ἡ ῥέξατο^a ὀνειδίζειν^b τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο^c αἱ πλεῖσται
 δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.^d ²¹ Οὐαὶ σοι, Χοραζὶν.^a οὐαὶ σοι,
 Βηθσαιδὰ.^b ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ^c καὶ Σιδῶνι^d ἐγένοντο^e αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι^f ἐν
 ὑμῖν, πάλαι^g ἂν ἐν σάκκῳ^h καὶ σποδῶⁱ μετενόησαν.^j ²² πλὴν λέγω^a ὑμῖν,
 Τύρῳ^b καὶ Σιδῶνι^c ἀνεκτότερον^d ἔσται^e ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. ²³ καὶ σύ,
 Καφαρναούμ,^a ἡ μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ;^b ἕως ἄδου^c ἡ καταβήσῃ.^d ὅτι εἰ ἐν
 Σοδόμοις^e ἡ ἐγενήθησαν^f αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι^g ἐν σοί, ἡ ἔμεινεν^h ἂν μέχριⁱ

d V3PPAI ἀρπάζω to catch	e V2PAMI κόπτω to cut	d NDFS Σιδῶν Sidon
13 a V3PAAI προφητεύω to prophesy	18 a V3SAAI	e V3PAMI
14 a V2PPAI	b VPPANMS	f VPAMNFP
b VNAME	c VPPANMS	g πάλαι long ago
c V3SPAI	d V3PPAI	h NDMS σάκκος sackcloth
d NNMS Ἡλίας Elijah	e V3SPAI	i NDFS σποδός ashes
e VPPANMS	19 a V3SAAI	j V3PAAI
f VNPM	b VPPANMS	22 a V1SPAI
15 a VPPANMS	c VPPANMS	b NDFS Τύρος Tyre
b V3SPAM	d V3PPAI	c NDFS Σιδῶν Sidon
16 a V1SFAI ὁμοιώω to make like	e NNMS φάγος glutton	d NNNS ἀνεκτός bearable
b V3SPAI	f NNMS οἰνοπότης drunkard	e V3SFMI
c VPPMDNP	g NGMP τελώνης tax collector	23 a NFS Καφαρναούμ Capernaum
d NDFP ἀγορά marketplace	h NNMS φίλος friendly	b V2SFPI ὑψώω to lift up
e VPPANNP προσφωνέω to call out	i V3SAPI	c NGMS ἄδης Hades
17 a V3PPAI	20 a V3SAMI	d V2SFMI
b V1PAAI αὐλέω to play the flute	b VNPA ὀνειδίζω to heap insults on	e NDNP Σόδομα Sodom
c V2PAMI ὀρχέομαι to dance	c V3PAMI	f V3PAPI
d V1PAAI θρηνέω to sing a funeral dirge	d V3PAAI	g VPAMNFP
	21 a NFS Χοραζὶν Korazin	h V3SAAI
	b NFS Βηθσαιδὰ Bethsaida	i μέχρις until
	c NDFS Τύρος Tyre	

τῆς σήμερον. ²⁴ πλὴν λέγω^a ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων^b ἀνεκτότερον^c ἔσται^d ἐν
 ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί. ²⁵ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς^a ὁ Ἰησοῦς εἶπεν.^b
 Ἐξομολογοῦμαί^c σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἔκρυψας^d
 ταῦτα ἀπὸ σοφῶν^e καὶ συνετῶν,^f καὶ ἀπεκάλυψας^g αὐτὰ νηπίοις.^h ²⁶ ναί, ὁ
 πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία^a ἐγένετο^b ἔμπροσθέν σου. ²⁷ Πάντα μοι
 παρεδόθη^a ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει^b τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ
 πατήρ, οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει^c εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ὃ ἔαν βούληται^d ὁ
 υἱὸς ἀποκαλύψαι.^e ²⁸ Δεῦτε^a πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες^b καὶ
 πεφορτισμένοι,^c καὶ γὰρ ἀναπαύσω^d ὑμᾶς. ²⁹ ἄρατε^a τὸν ζυγόν^b μου ἐφ' ὑμᾶς
 καὶ μάθετε^c ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῦς^d εἰμι^e καὶ ταπεινός^f τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε^g
 ἀνάπαυσιν^h ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ³⁰ ὁ γὰρ ζυγός^a μου χρηστός^b καὶ τὸ φορτίον^c
 μου ἑλαφρόν^d ἐστίν.^e

12 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη^a ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασιν διὰ τῶν
 σπορίμων.^b οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν^c καὶ ἤρξαντο^d τίλλειν^e στάχυν^f
 καὶ ἐσθίειν.^g ² οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες^a εἶπαν^b αὐτῷ· Ἴδου οἱ μαθηταὶ σου
 ποιοῦσιν^c ὃ οὐκ ἔξεστιν^d ποιεῖν^e ἐν σαββάτῳ. ³ ὁ δὲ εἶπεν^a αὐτοῖς· Οὐκ
 ἀνέγνωτε^b τί ἐποίησεν^c Δαυὶδ ὅτε ἔπεινάσεν^d καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; ⁴ πῶς

24 a V1SPAI
 b NGNP Σόδομα Sodom
 c NNNS ἀνεκτός
 bearable
 d V3SFMII
 25 a VPAPNMS
 b V3SAAI
 c V1SPMI ἐξομολογέω to
 consent
 d V2SAAI κρύπτω to
 hide
 e NGMP σοφός wise
 f NGMP συνετός
 intelligent
 g V2SAAI ἀποκαλύπτω
 to reveal
 h NDMP νήπιος child
 26 a NNFS εὐδοκία goodwill
 b V3SAMI
 27 a V3SAPI
 b V3SPAI
 c V3SPAI
 d V3SPMS

e VNAA ἀποκαλύπτω to
 reveal
 28 a δεῦτε come
 b VPPANMP κοπιᾶω to
 work
 c VPRPNMP φορτίζω to
 load down
 d V1SFAI ἀναπαύω to
 rest
 29 a V2PAAM
 b NAMS ζυγός yoke
 c V2PAAM μανθάνω to
 learn
 d NNMS πραῦς gentle
 e V1SPAI
 f NNMS ταπεινός
 humble
 g V2PFAI
 h NAFS ἀνάπαυσις rest
 30 a NNMS ζυγός yoke
 b NNMS χρηστός easy
 c NNNS φορτίον burden
 d NNNS ἑλαφρός light

e V3SPAI
Chapter 12
 1 a V3SAPI
 b NGNP σπόριμος what is
 sown
 c V3PAAI πεινάω to be
 hungry
 d V3PAMI
 e VNPA τίλλω to pick
 f NAMP στάχυς head of
 grain
 g VNPA
 2 a VPAANMP
 b V3PAAI
 c V3PPAI
 d V3SPAI
 e VNPA
 3 a V3SAAI
 b V2PAAI
 c V3SAAI
 d V3SAAI πεινάω to be
 hungry

εἰσῆλθεν^a εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως^b ἔφαγον,^c δὲ οὐκ ἐξὸν^d ἦν^e αὐτῷ φαγεῖν^f οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις;
⁵ ἢ οὐκ ἀνέγνωτε^a ἐν τῷ νόμῳ ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν^b καὶ ἀναίτιοί^c εἰσιν;^d ⁶ λέγω^a δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν^b ὧδε. ⁷ εἰ δὲ ἐγνώκετε^a τί ἐστιν.^b Ἔλεος^c θέλω^d καὶ οὐ θυσίαν,^e οὐκ ἂν κατεδικάσατε^f τοὺς ἀναιτίους.^g ⁸ κύριος γάρ ἐστιν^a τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ⁹ Καὶ μεταβὰς^a ἐκεῖθεν^b ἦλθεν^c εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. ¹⁰ καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων^a ξηράν.^b καὶ ἐπηρώτησαν^c αὐτὸν λέγοντες.^d Εἰ ἔξεστι^e τοῖς σάββασιν ἰαθεῖν;^f ἵνα κατηγορήσωσιν^g αὐτοῦ. ¹¹ ὁ δὲ εἶπεν^a αὐτοῖς. Τίς ἔσται^b ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος ὃς ἔξει^c πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ^d τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον,^e οὐχὶ κρατήσῃ^f αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ;^g ¹² πόσω^a οὖν διαφέρει^b ἄνθρωπος προβάτου. ὥστε ἔξεστιν^c τοῖς σάββασιν καλῶς ποιεῖν.^d ¹³ τότε λέγει^a τῷ ἀνθρώπῳ. Ἐκτεινόν^b σου τὴν χεῖρα.^c καὶ ἐξέτεινεν,^c καὶ ἀπεκατεστάθη^d ὑγιής^e ὡς ἡ ἄλλη. ¹⁴ ἐξεληθόντες^a δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον^b ἔλαβον^c κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.^d ¹⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς^a ἀνεχώρησεν^b ἐκεῖθεν.^c καὶ ἠκολούθησαν^d αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν^e αὐτοὺς πάντας, ¹⁶ καὶ ἐπετίμησεν^a αὐτοῖς ἵνα μὴ

4 a V3SAAI
b NGFS πρόθεσις *plan*
c V3PAAI
d VPPANNS
e V3SIAI
f VNAA
5 a V2PAAI
b V3PPAI βεβηλώω *to desecrate*
c NNMP ἀναίτιος *innocent*
d V3PPAI
6 a V1SPAI
b V3SPAI
7 a V2PPAI
b V3SPAI
c NANS ἔλεος *mercy*
d V1SPAI
e NAFS θυσία *sacrifice*
f V2PAAI καταδικάζω *to condemn*
g NAMP ἀναίτιος *innocent*
8 a V3SPAI

9 a VPAANMS μεταβαίνω *to go on*
b ἐκεῖθεν *from there*
c V3SAAI
10 a VPPANMS
b NAFS ξηρός *dried up*
c V3PAAI
d VPPANMP
e V3SPAI
f VNPA
g V3PAAS κατηγορέω *to accuse*
11 a V3SAAI
b V3SFMI
c V3SFAI
d V3SAAS ἐμπίπτω *to fall into*
e NAMS βόθυνος *pit*
f V3SFAI
g V3SFAI
12 a NDNS πόσος *how great?*
b V3SPAI διαφέρω *to carry*

c V3SPAI
d VNPA
13 a V3SPAI
b V2SAAM ἐκτείνω *to stretch out*
c V3SAAI ἐκτείνω *to stretch out*
d V3SAPI ἀποκαθίστημι *to restore*
e NNFS ὑγιής *healthy*
14 a VPAANMP
b NANS συμβούλιον *plan*
c V3PAAI
d V3PAAS
15 a VPAANMS
b V3SAAI ἀναχωρέω *to withdraw*
c ἐκεῖθεν *from there*
d V3PAAI
e V3SAAI
16 a V3SAAI ἐπιτιμάω *to rebuke*

φανερὸν^b αὐτὸν ποιήσωσιν,^c 17 ἵνα πληρωθῇ^a τὸ ῥηθὲν^b διὰ Ἡσαΐου^c τοῦ προφήτου λέγοντος.^d 18 Ἴδου ὁ παῖς^a μου ὃν ἡρέτισα,^b ὁ ἀγαπητός μου ἔεις ὃν^c εὐδόκησεν^c ἡ ψυχὴ μου. θήσω^d τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.^e 19 οὐκ ἐρίσει^a οὐδὲ κραυγάσει,^b οὐδὲ ἀκούσει^c τις ἐν ταῖς πλατείαις^d τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον^a συντετριμμένον^b οὐ κατεάξει^c καὶ λίνον^d τυφόμενον^e οὐ σβέσει,^f ἕως ἂν ἐκβάλῃ^g εἰς νῆκος^h τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσιν.^a 22 Τότε ἠροσηνέχθη^a αὐτῷ δαιμονιζόμενος^b τυφλὸς καὶ κωφός^c. καὶ ἐθεράπευσεν^d αὐτόν, ὥστε τὸν ἠκωφόν^e λαλεῖν^f καὶ βλέπειν.^g 23 καὶ ἐξίσταντο^a πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον.^b Μήτις οὗτός ἐστιν^d ὁ υἱὸς Δαυὶδ; 24 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες^a εἶπον.^b Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει^c τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβούλ^d ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 εἰδὼς^a ὁ δὲ τὰς ἐνθυμήσεις^b αὐτῶν εἶπεν^c αὐτοῖς. Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα^d καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται,^e καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα^f καθ' ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται.^g 26 καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει,^a ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη.^b πῶς οὖν σταθήσεται^c ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ^a ἐκβάλλω^b τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν;^c διὰ τοῦτο αὐτοὶ ἠκριταὶ^d ἔσονται^e

- b NAMS φανερός *visible*
c V3PAAS
17 a V3SAPS
b VPAPNNS
c NGMS Ἡσαΐας *Isaiah*
d VPPAGMS
18 a NNMS παῖς *boy*
b V1SAAI αἰρετίζω *to choose*
c V3SAAI εὐδοκέω *to be well pleased*
d V1SFAI
e V3SFAI
19 a V3SFAI ἐρίζω *to quarrel*
b V3SFAI κραυγάζω *to shout*
c V3SFAI
d NDFP πλατύς *wide*
20 a NAMS κάλαμος *reed*
b VPRPAMS συντρίβω *to break*
c V3SFAI κατάνυμι *to break*
d NANS λίνον *linen*

- e VPPPANS τύφομαι *to smolder*
f V3SFAI σβέννυμι *to extinguish*
g V3SAAS
h NANS νῆκος *victory*
21 a V3PFAI
22 a V3SAPI
b VPPMNMS
δαιμονίζομαι *to be demon-possessed*
c NNMS κωφός *unable to talk*
d V3SAAI
e NAMS κωφός *unable to talk*
f VNPA
g VNPA
23 a V3PIMI ἐξίστημι *to amaze*
b V3PIAI
c μήτι *[interrogative particle]*
d V3SPAI
24 a VPAANMP

- b V3PAAI
c V3SPAI
d NDMS Βεελζεβούλ *Beelzebub*
25 a VPRANMS
b NAFP ἐνθύμησις *thought*
c V3SAAI
d VPAPNFS μερίζω *to give*
e V3SPPI ἐρημόομαι *to be brought to ruin*
f VPAPNFS μερίζω *to give*
g V3SFPI
26 a V3SPAI
b V3SAPI μερίζω *to give*
c V3SFPI
27 a NDMS Βεελζεβούλ *Beelzebub*
b V1SPAI
c V3PPAI
d NNMP κριτής *judge*
e V3PFMI

ὑμῶν¹. ²⁸ εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω^a τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν^b
 ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. ²⁹ ἢ πῶς δύναται^a τις εἰσελθεῖν^b εἰς τὴν οἰκίαν
 τοῦ ἰσχυροῦ^c καὶ τὰ σκεύη^d αὐτοῦ ἡρπάσαι,^e ἐὰν μὴ πρῶτον δῇσῃ^f τὸν
 ἰσχυρόν;^g καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἡ διαρπάσει.^h ³⁰ ὁ μὴ ὦν^a μετ' ἐμοῦ κατ'
 ἐμοῦ ἐστίν,^b καὶ ὁ μὴ συνάγων^c μετ' ἐμοῦ σκορπίζει.^d ³¹ διὰ τοῦτο λέγω^a
 ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία^b ἀφεθήσεται^c τοῖς ἀνθρώποις, ἡ δὲ τοῦ
 πνεύματος βλασφημία^d οὐκ ἔσται ἀφεθήσεται.^e ³² καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ^a λόγον κατὰ
 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται^b αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ^c κατὰ τοῦ πνεύματος
 τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται^d αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ
 μέλλοντι.^e ³³ Ἡ ποιήσατε^a τὸ δένδρον^b καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ
 ποιήσατε^c τὸ δένδρον^d σαπρὸν^e καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν.^f ἐκ γὰρ τοῦ
 καρποῦ τὸ δένδρον^g γινώσκεται.^h ³⁴ γεννήματα^a ἐχιδνῶν,^b πῶς δύνασθε^c
 ἀγαθὰ λαλεῖν^d πονηροὶ ὄντες;^e ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος^f τῆς καρδίας τὸ
 στόμα λαλεῖ.^g ³⁵ ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ^a ἐκβάλλει^b
 ἀγαθὰ, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ^c ἐκβάλλει^d πονηρά.
³⁶ λέγω^a δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἄργον^b ὃ ἔλαλήσουσιν^c οἱ ἄνθρωποι,
 ἀποδώσουσιν^d περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. ³⁷ ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου
 δικαιωθήσῃ,^a καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.^b ³⁸ Τότε ἀπεκρίθησαν^a

28 a V1SPAI
 b V3SAAI φθάνω to
 precede
 29 a V3SPMI
 b VNAA
 c NGMS ἰσχυρός
 powerful
 d NANT σκεῦος
 possession
 e VNAA ἡρπάζω to
 catch
 f V3SAAS
 g NAMS ἰσχυρός
 powerful
 h V3SFAI διαρπάζω to
 rob
 30 a VPPANMS
 b V3SPAI
 c VPPANMS
 d V3SPAI σκορπίζω to
 scatter
 31 a V1SPAI

b NNFS βλασφημία
 blasphemy
 c V3SFPI
 d NNFS βλασφημία
 blasphemy
 e V3SFPI
 32 a V3SAAS
 b V3SFPI
 c V3SAAS
 d V3SFPI
 e VPPADMS
 33 a V2PAAM
 b NANS δένδρον tree
 c V2PAAM
 d NANS δένδρον tree
 e NANS σαπρός bad
 f NAMS σαπρός bad
 g NNNS δένδρον tree
 h V3SPPI
 34 a NNP γέννημα offspring

b NGFP ἔχιδνα viper
 c V2PPMI
 d VNPA
 e VPPANMP
 f NGNS περίσσευμα
 overflow
 g V3SPAI
 35 a NGMS θησαυρός
 treasure
 b V3SPAI
 c NGMS θησαυρός
 treasure
 d V3SPAI
 36 a V1SPAI
 b NANS ἄργός idle
 c V3PFAI
 d V3PFAI
 37 a V2SFPI
 b V2SFPI καταδικάζω to
 condemn
 38 a V3PAPI

Ἦ αὐτῷ τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων λέγοντες·^b Διδάσκαλε, θέλομεν^c
 ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.^d 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ
 μοιχαλὶς^c σημεῖον ἐπιζητεῖ,^d καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται^e αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον
 Ἰωνᾶ^f τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν^a Ἰωνᾶς^b ἐν τῇ κοιλίᾳ^c τοῦ κήτους^d
 τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται^e ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ
 τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευῖται^a ἀναστήσονται^b ἐν
 τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινουσιν^c αὐτήν· ὅτι μετενόησαν^d
 εἰς τὸ κήρυγμα^e Ἰωνᾶ,^f καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ^g ὧδε. 42 βασίλισσα^a νότου^b
 ἐγερθήσεται^c ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ^d αὐτήν· ὅτι
 ἦλθεν^e ἐκ τῶν περάτων^f τῆς γῆς ἀκοῦσαι^g τὴν σοφίαν Σολομῶνος,^h καὶ ἰδοὺ
 πλεῖον Σολομῶνοςⁱ ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ^a ἀπὸ τοῦ
 ἀνθρώπου, διέρχεται^b δι' ἀνύδρων^c τόπων ζητοῦν^d ἀνάπαυσιν,^e καὶ οὐχ
 εὐρίσκει.^f 44 τότε λέγει·^a Ἐἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω^b ὅθεν^c ἐξῆλθον·^d καὶ
 ἐλθὼν^e εὐρίσκει^f σχολάζοντα^g σεσαρωμένον^h καὶ κεκοσμημένον.ⁱ 45 τότε
 πορεύεται^a καὶ παραλαμβάνει^b μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα
 ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα^c κατοικεῖ^d ἐκεῖ· καὶ γίνεται^e τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
 ἐκείνου χεῖρονα^f τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται^g καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.
 46 Ἔτι Ἦ αὐτοῦ λαλοῦντος^a τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ

b VPPANMP	d V3PAAI	f V3SPAI
c V1PPAI	e NANS κήρυγμα	44 a V3SPAI
d VNAA	preaching	b V1SFAI
39 a VPAPNMS	f NGMS Ἰωνᾶς <i>Jonah</i>	c ὅθεν <i>from where</i>
b V3SAAI	g NGMS Ἰωνᾶς <i>Jonah</i>	d V1SAAI
c NNFS μοιχαλὶς	42 a NNFS βασίλισσα <i>queen</i>	e VPAANNS
adulteress	b NGMS νότος <i>south</i>	f V3SPAI
d V3SPAI ἐπιζητέω <i>to</i>	c V3SFPI	g VPPAAMS σχολάζω <i>to</i>
look for	d V3SFAI κατακρίνω <i>to</i>	devote oneself to
e V3SFPI	condemn	h VPRPAMS σαρώω <i>to</i>
f NGMS Ἰωνᾶς <i>Jonah</i>	e V3SAAI	sweep
40 a V3SIAI	f NGNP πέρας <i>end</i>	i VPRPAMS κοσμέω <i>to</i>
b NNMS Ἰωνᾶς <i>Jonah</i>	g VNAA	make beautiful
c NDFS κοιλία <i>any and</i>	h NGMS Σολομών	45 a V3SPMI
all internal organs	Solomon	b V3SPAI
d NGNS κῆτος <i>huge fish</i>	i NGMS Σολομών	c VPAANNP
e V3SFMI	Solomon	d V3SPAI
41 a NNMP Νινευίτης	43 a V3SAAS	e V3SPMI
Ninevite	b V3SPMI	f NNNP χεῖρων <i>worse</i>
b V3PFMI	c NGMP ἄνυδρος <i>arid</i>	g V3SFMI
c V3PFAI κατακρίνω <i>to</i>	d VPPANNS	46 a VPPAGMS
condemn	e NAFS ἀνάπαυσις <i>rest</i>	

εἰστήκεισαν^b ἔξω ζητοῦντες^c αὐτῷ λαλῆσαι.^d 47 Ἦειπεν^a δέ τις αὐτῷ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν,^b ζητοῦντές^c σοι λαλῆσαι.^d 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b τῷ Ἦέγοντι^c αὐτῷ· Τίς ἐστίν^d ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν^e οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας^a τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν.^b Ἴδου ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ^a τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ^b καὶ μήτηρ ἐστίν.^c

13 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν^a ὁ Ἰησοῦς Ἦτῆς οἰκίας ἐκάθητο^b παρὰ τὴν θάλασσαν. 2 καὶ συνήχθησαν^a πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν Ἦεῖς πλοῖον ἐμβάντα^b καθῆσθαι,^c καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν^d εἰστήκει.^e 3 καὶ ἐλάλησεν^a αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς λέγων.^b Ἴδου ἐξῆλθεν^c ὁ σπείρων^d τοῦ σπείρειν.^e 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν^a αὐτὸν ἂ μὲν ἔπεσεν^b παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ Ἦελθόντα^c τὰ πετεινὰ^d κατέφαγεν^e αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν^a ἐπὶ τὰ πετρώδη^b ὅπου οὐκ εἶχεν^c γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν^d διὰ τὸ μὴ ἔχειν^e βάθος^f γῆς, 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος^a ἐκαυματίσθη^b καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν^c ρίζαν^d ἐξηράνθη.^e 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν^a ἐπὶ τὰς ἀκάνθας,^b καὶ ἀνέβησαν^c αἱ ἀκανθαὶ^d καὶ Ἦπνιξαν^e αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν^a ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ

b V3PPAI	b V3SIMI	b NANP πετρώδες <i>rocky</i>
c VPPANMP	2 a V3PAPI	c V3SIAI
d VNAA	b VPAAAMS ἐμβαίνω <i>to</i>	d V3SAAI ἐξανατέλλω <i>to</i>
47 a V3SAAI	<i>get into</i>	<i>spring up</i>
b V3PRAI	c VNPM	e VNPA
c VPPANMP	d NAMS αἰγιαλός <i>shore</i>	f NANS βάθος <i>depth</i>
d VNAA	e V3SPAI	6 a VPAAGMS ἀνατέλλω <i>to</i>
48 a VPAPNMS	3 a V3SAAI	<i>rise</i>
b V3SAAI	b VPPANMS	b V3SAPI καυματίζω <i>to</i>
c VPPADMS	c V3SAAI	<i>scorch</i>
d V3SPAI	d VPPANMS	c VNPA
e V3PPAI	e VNPA	d NAFS ρίζα <i>root</i>
49 a VPAANMS ἐκτείνω <i>to</i>	4 a VNPA	e V3SAPI ξηραίνω <i>to</i>
<i>stretch out</i>	b V3SAAI	<i>wither</i>
b V3SAAI	c VPAANNP	7 a V3SAAI
50 a V3SAAS	d NNNP πετεινόν <i>bird</i>	b NAFP ἀκανθα <i>thorn</i>
b NNFS ἀδελφή <i>sister</i>	e V3SAAI κατεσθίω <i>to eat</i>	c V3PAAI
c V3SPAI	<i>up</i>	d NNFP ἀκανθα <i>thorn</i>
Chapter 13	5 a V3SAAI	e V3PAAI πνίγω <i>to choke</i>
1 a VPAANMS		8 a V3SAAI

ἐδίδου^b καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν^c ὃ δὲ ἐξήκοντα^d ὃ δὲ τριάκοντα.^e ⁹ ὁ ἔχων^a
 ἄλλα ἀκουέτω.^b ¹⁰ Καὶ προσελθόντες^a οἱ μαθηταὶ εἶπαν^b αὐτῷ· Διὰ τί ἐν
 παραβολαῖς λαλεῖς^c αὐτοῖς; ¹¹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b ἃ αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν
 δέδοται^c γινῶναι^d τὰ μυστήρια^e τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ
 δέδοται.^f ¹² ὅστις γὰρ ἔχει,^a δοθήσεται^b αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται.^c ὅστις δὲ
 οὐκ ἔχει,^d καὶ ὃ ἔχει^e ἀρθήσεται^f ἀπ’ αὐτοῦ. ¹³ διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς
 αὐτοῖς λαλῶ,^a ὅτι βλέποντες^b οὐ βλέπουσιν^c καὶ ἀκούοντες^d οὐκ ἀκούουσιν^e
 οὐδὲ συνίουσιν.^f ¹⁴ καὶ ἀναπληροῦται^a αὐτοῖς ἡ προφητεία^b Ἡσαΐου^c ἢ
 λέγουσα.^d Ἀκοῇ^e ἀκούσετε^f καὶ οὐ μὴ συνῆτε,^g καὶ βλέποντες^h βλέψετεⁱ καὶ
 οὐ μὴ ἴδητε.^j ¹⁵ ἐπαχύνθη^a γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν
 βαρέως^b ἤκουσαν,^c καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν.^d μήποτε^e ἴδωσιν^f
 τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν^g καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν^h καὶ
 ἐπιστρέψωσιν,ⁱ καὶ ἰάσομαι^j αὐτούς. ¹⁶ ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι
 βλέπουσιν,^a καὶ τὰ ἄλλα ὑμῶν ὅτι ἄκούουσιν.^b ¹⁷ ἀμὴν γὰρ λέγω^a ὑμῖν ὅτι
 πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν^b ἰδεῖν^c ἃ βλέπετε^d καὶ οὐκ εἶδαν,^e
 καὶ ἀκοῦσαι^f ἃ ἀκούετε^g καὶ οὐκ ἤκουσαν.^h ¹⁸ Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε^a τὴν
 παραβολὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος.^b ¹⁹ παντὸς ἀκούοντος^a τὸν λόγον τῆς βασιλείας

b V3SIAI	b VPPANMP	d V3PAAI καμμύω close
c NANP ἑκατόν hundred	c V3PPAI	e μήποτε never
d NANP ἐξήκοντα sixty	d VPPANMP	f V3PAAS
e NANP τριάκοντα thirty	e V3PPAI	g V3PAAS
9 a VPPANMS	f V3PPAI συνίημι to	h V3PAAS συνίημι to
b V3SPAM	understand	i V3PAAS
10 a VPAANMP	14 a V3SPPI ἀναπληρώω to	j V1SFMI ἰάομαι to heal
b V3PAAI	fulfill	16 a V3PPAI
c V2SPAI	b NNFS προφητεία	b V3PPAI
11 a VPAPNMS	prophecy	17 a V1SPAI
b V3SAAI	c NGMS Ἡσαΐας Isaiah	b V3PAAI ἐπιθυμέω to
c V3SRPI	d VPPANFS	long for
d VNAA	e NDFS ἀκοή hearing	c VNAA
e NANP μυστήριον	f V2PFAI	d V2PPAI
mystery	g V2PAAS συνίημι to	e V3PAAI
f V3SRPI	understand	f VNAA
12 a V3SPAI	h VPPANMP	g V2PPAI
b V3SFPI	i V2PFAI	h V3PAAI
c V3SFPI	j V2PAAS	18 a V2PAAM
d V3SPAI	15 a V3SAPI παχύνομαι to	b VPAAGMS
e V3SPAI	be dull	19 a VPPAGMS
f V3SFPI	b βαρέως with difficulty	
13 a V1SPAI	c V3PAAI	

καὶ μὴ συνιέντος,^b ἔρχεται^c ὁ πονηρὸς καὶ ἀρπάζει^d τὸ ἐσπαρμένον^e ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν^f ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς.^g ²⁰ ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη^a σπαρεῖς,^b οὗτός ἐστιν^c ὁ τὸν λόγον ἀκούων^d καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων^e αὐτόν, ²¹ οὐκ ἔχει^a δὲ ῥίζαν^b ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ πρόσκαιρός^c ἐστιν,^d γενομένης^e δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ^f διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται.^g ²² ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας^a σπαρεῖς,^b οὗτός ἐστιν^c ὁ τὸν λόγον ἀκούων,^d καὶ ἡ μέριμνα^e τοῦ αἰῶνος ἡ τούτου καὶ ἡ ἀπάτη^f τοῦ πλούτου^g συμπνίγει^h τὸν λόγον, καὶ ἄκαρποςⁱ γίνεται.^j ²³ ὁ δὲ ἐπὶ τὴν ῥακὴν γῆν^a σπαρεῖς,^a οὗτός ἐστιν^b ὁ τὸν λόγον ἀκούων^c καὶ ἡ συνεισ^d, ὅς δὴ^e καρποφορεῖ^f καὶ ποιεῖ^g ὁ μὲν ἑκατὸν^h ὁ δὲ ἐξήκονταⁱ ὁ δὲ τριάκοντα.^j ²⁴ Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν^a αὐτοῖς λέγων.^b Ὁμοιωθῆς^c ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἡ σπείραντι^d καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ²⁵ ἐν δὲ τῷ καθεύδειν^a τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν^b αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἡ ἐπέσπειρεν^c ζιζάνια^d ἀνὰ^e μέσον τοῦ σίτου^f καὶ ἀπῆλθεν.^g ²⁶ ὅτε δὲ ἐβλάστησεν^a ὁ χόρτος^b καὶ καρπὸν ἐποίησεν,^c τότε ἐφάνη^d καὶ τὰ ζιζάνια.^e ²⁷ προσελθόντες^a δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου^b εἶπον^c αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἡ ἐσπειρας^d ἐν τῷ σῷ^e ἀγρῷ; πόθεν^f οὖν ἔχει^g ζιζάνια;^h ²⁸ ὁ δὲ

- b VPPAGMS συνίημι to understand
c V3SPMI
d V3SPAI ἀρπάζω to catch
e VPRPANS
f V3SPAI
g VPAPNMS
20 a NANP πετρώδες rocky
b VPAPNMS
c V3SPAI
d VPPANMS
e VPPANMS
21 a V3SPAI
b NAFS ῥίζα root
c NNMS πρόσκαιρος temporary
d V3SPAI
e VPAMGFS
f NGMS διωγμός persecution
g V3SPPI
22 a NAFP ἄκανθα thorn
b VPAPNMS
c V3SPAI
d VPPANMS

- e NNFS μέριμνα worry
f NNFS ἀπάτη deception
g NGMS πλοῦτος riches
h V3SPAI συμπνίγω to choke
i NNMS ἄκαρπος unfruitful
j V3SPMI
23 a VPAPNMS
b V3SPAI
c VPPANMS
d VPPANMS συνίημι to understand
e δὴ indeed
f V3SPAI καρποφορέω to produce a crop
g V3SPAI
h NANP ἑκατὸν hundred
i NANP ἐξήκοντα sixty
j NANP τριάκοντα thirty
24 a V3SAAI παρατίθημι to set before
b VPPANMS
c V3SAPI ὁμοίω to make like
d VPAADMS

- 25 a VNPA καθεύδω to sleep
b V3SAAI
c V3SAAI ἐπισπείρω to sow afterward
d NANP ζιζάνιον weed
e ἀνά each
f NGMS σῖτος wheat
g V3SAAI
26 a V3SAAI βλαστάνω to sprout
b NNMS χόρτος grass
c V3SAAI
d V3SAPI
e NNNP ζιζάνιον weed
27 a VPAANMP
b NGMS οἰκοδεσπότης head of the house
c V3PAAI
d V2SAAI
e NDMS σός your
f πόθεν from where
g V3SPAI
h NANP ζιζάνιον weed

ἔφη^a αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν.^b οἱ δὲ ῥδοῦλοι αὐτῷ
λέγουσιν.^c Θέλεις^d οὖν ἀπελθόντες^e ῥσυλλέξωμεν^f αὐτά; ²⁹ ὁ δὲ ῥφησιν.^a
Οὐ, μήποτε^b συλλέγοντες^c τὰ ζιζάνια^d ἐκριζώσῃτε^e ἅμα^f αὐτοῖς τὸν σῖτον.^g
³⁰ ἄφετε^a συναυξάνεσθαι^b ἀμφότερα^c ῥμέχρι^d τοῦ θερισμοῦ.^e καὶ ἐν καιρῷ
τοῦ θερισμοῦ^f ἐρῶ^g τοῖς θερισταῖς.^h Συλλέξατεⁱ πρῶτον τὰ ζιζάνια^j καὶ
δήσατε^k αὐτὰ εἰς δέσμας^l πρὸς τὸ κατακαῦσαι^m αὐτά, τὸν δὲ σῖτονⁿ
ῥσυναγάγετε^o εἰς τὴν ἀποθήκην^p μου. ³¹ Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν^a
αὐτοῖς λέγων.^b Ὅμοία ἐστίν^c ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ^d σινάπεως,^e ὃν
λαβὼν^f ἄνθρωπος ἔσπειρεν^g ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. ³² ὁ μικρότερον μὲν ἐστίν^a
πάντων τῶν σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ^b μεῖζον τῶν λαχάνων^c ἐστίν^d καὶ
γίνεται^e δένδρον,^f ὥστε ἐλθεῖν^g τὰ πετεινὰ^h τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατασκηνοῦνⁱ ἐν
τοῖς κλάδοις^j αὐτοῦ. ³³ Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν^a αὐτοῖς· Ὅμοία ἐστίν^b ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ,^c ἣν λαβοῦσα^d γυνὴ ῥἐνέκρυψεν^e εἰς ἀλεύρου^f
σάτα^g τρία ἕως οὗ ἐζυμώθη^h ὅλον. ³⁴ Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν^a ὁ Ἰησοῦς ἐν
παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς ῥοὐδὲν ἐλάλει^b αὐτοῖς. ³⁵ ὅπως
πληρωθῇ^a τὸ ῥηθὲν^b διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος.^c Ἀνοίξω^d ἐν παραβολαῖς τὸ

28 a V3SIAI	h NDMP θεριστής	d V3SPAI
b V3SAAI	harvester	e V3SPMI
c V3PPAI	i V2PAAM συλλέγω to	f NNNS δένδρον tree
d V2SPAI	pick	g VNAA
e VPAANMP	j NANP ζιζάνιον weed	h NANP πετεινόν bird
f V1PAAS συλλέγω to	k V2PAAM	i VNPA κατασκηνώω to
pick	l NAFP δέσμη bundle	perch
29 a V3SPAI	m VNAA κατακαίω to	j NDMP κλάδος branch
b μήποτε never	burn up	33 a V3SAAI
c VPPANMP συλλέγω to	n NAMS σῖτος wheat	b V3SPAI
pick	o V2PAAM	c NDFS ζύμη yeast
d NANP ζιζάνιον weed	p NAFS ἀποθήκη barn	d VPAANFS
e V2PAAS ἐκριζόω to	31 a V3SAAI παρατίθηναι to	e V3SAAI ἐγκρύπτω to
uproot	set before	mix
f ἅμα together	b VPPANMS	f NGNS ἄλευρον flour
g NAMS σῖτος wheat	c V3SPAI	g NANP σάτον seah
30 a V2PAAM	d NDMS κόκκος seed	h V3SAPI ζυμώω to
b VNPP συναυξάνομαι to	e NGNS σίναπι mustard	leaven
grow together	f VPAANMS	34 a V3SAAI
c NANP ἀμφοτέροι both	g V3SAAI	b V3SIAI
d μέχρις until	32 a V3SPAI	35 a V3SAPS
e NGMS θερισμός	b V3SAPS αὐξάνω to	b VPAPNNS
harvest	cause to grow	c VPPAGMS
f NGMS θερισμός	c NGNP λάχανον plant	d V1SFAI
harvest		
g V1SFAI		

στόμα μου, ἐρεύξομαι^e κεκρυμμένα^f ἀπὸ ᾠ καταβολῆς.^g 36 Τότε ἀφείς^a τοὺς ὄχλους ἦλθεν^b εἰς τὴν ᾠ οἰκίαν. καὶ προσῆλθον^c αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες.^d ᾠ Διασάφησον^e ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων^f τοῦ ἀγροῦ. 37 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a ᾠ εἶπεν.^b Ὁ σπείρων^c τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν^d ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν^a ὁ κόσμος. τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν^b οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας. τὰ δὲ ζιζάνια^c εἰσιν^d οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας^a αὐτὰ ἐστὶν^b ὁ διάβολος. ὁ δὲ θερισμὸς^c συντέλεια^d ᾠ αἰῶνός ἐστιν,^e οἱ δὲ θερισταὶ^f ἄγγελοί εἰσιν.^g 40 ὥσπερ οὖν συλλέγεται^a τὰ ζιζάνια^b καὶ πυρὶ ᾠ καίεται,^c οὕτως ἔσται^d ἐν τῇ συντελείᾳ^e τοῦ ᾠ αἰῶνος. 41 ἀποστελεῖ^a ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν^b ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα^c καὶ τοὺς ποιοῦντας^d τὴν ἀνομίαν,^e 42 καὶ βαλοῦσιν^a αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον^b τοῦ πυρός. ἐκεῖ ἔσται^c ὁ κλαυθμὸς^d καὶ ὁ βρυγμὸς^e τῶν ὀδόντων.^f 43 Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν^a ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων^b ᾠ ᾠτα ἀκουέτω.^c 44 ᾠ Ομοία ἐστὶν^a ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ^b κεκρυμμένῳ^c ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρών^d ἄνθρωπος ἔκρυψεν,^e καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει^f καὶ ᾠ πωλεῖ^g πάντα ὅσα ἔχει^h καὶ ἀγοράζειⁱ τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν^a ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ᾠ ἀνθρώπῳ

e V1SFMI ἐρεύγομαι to utter	c NNMS θερισμός harvest	c V3SFMI
f VPRPANP κρύπτω to hide	d NNFS συντέλεια end	d NNMS κλαυθμός weeping
g NGFS καταβολή creation	e V3SPAI	e NNMS βρυγμός gnashing
36 a VPAANMS	f NNMP θεριστής harvester	f NGMP ὀδούς tooth
b V3SAAI	g V3PPAI	43 a V3PFAI ἐκλάμπω to shine
c V3PAAI	40 a V3SPPI συλλέγω to pick	b VPPANMS
d VPPANMP	b NNNP ζιζάνιον weed	c V3SPAM
e V2SAAM διασαφέω to tell	c V3SPPI καίω to light	44 a V3SPAI
f NGNP ζιζάνιον weed	d V3SFMI	b NDMS θησαυρός treasure
37 a VPAPNMS	e NDFS συντέλεια end	c VPRPDMS κρύπτω to hide
b V3SAAI	41 a V3SFAI	d VPAANMS
c VPPANMS	b V3PFAI συλλέγω to pick	e V3SAAI κρύπτω to hide
d V3SPAI	c NANP σκάνδαλον stumbling block	f V3SPAI
38 a V3SPAI	d VPPAAMP	g V3SPAI πωλέω to sell
b V3PPAI	e NAFS ἀνομία wickedness	h V3SPAI
c NNNP ζιζάνιον weed	42 a V3PFAI	i V3SPAI
d V3PPAI	b NAFS κάμινος furnace	45 a V3SPAI
39 a VPAANMS		
b V3SPAI		

ἐμπόρω^b ζητοῦντι^c καλοὺς μαργαρίτας·^d 46 ἑυρών^a δὲ ἓνα πολύτιμον^b
μαργαρίτην^c ἀπελθὼν^d πέπρακεν^e πάντα ὅσα εἶχεν^f καὶ ἡγόρασεν^g αὐτόν.
47 Πάλιν ὁμοία ἐστίν^a ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη^b βληθείση^c εἰς τὴν
θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους^d συναγαγούση·^e 48 ἣν ὅτε ἐπληρώθη^a
ἀναβιβάσαντες^b ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν^c καὶ καθίσαντες^d συνέλεξαν^e τὰ καλὰ εἰς
ἄγην,^f τὰ δὲ σαπρὰ^g ἔξω ἔβαλον.^h 49 οὕτως ἔσται^a ἐν τῇ συντελείᾳ^b τοῦ
αἰῶνος· ἐξελεύσονται^c οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν^d τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν
δικαίων 50 καὶ βαλοῦσιν^a αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον^b τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται^c ὁ
κλαυθμὸς^d καὶ ὁ βρυγμὸς^e τῶν ὀδόντων.^f 51 Ὑπνῆκατε^a ταῦτα πάντα;
λέγουσιν^b αὐτῷ· Ὑναί. 52 ὁ δὲ εἶπεν^a αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς
μαθητευθεὶς^b τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὁμοίός ἐστιν^c ἀνθρώπῳ
οἰκοδεσπότῃ^d ὅστις ἐκβάλλει^e ἐκ τοῦ θησαυροῦ^f αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.^g
53 καὶ ἐγένετο^a ὅτε ἐτέλεσεν^b ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην^c
ἐκεῖθεν.^d 54 καὶ ἐλθὼν^a εἰς τὴν πατρίδα^b αὐτοῦ ἐδίδασκεν^c αὐτοὺς ἐν τῇ
συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε ἐκπλήσσεσθαι^d αὐτοὺς καὶ λέγειν·^e Πόθεν^f τούτῳ ἡ
σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός ἐστιν^a ὁ τοῦ τέκτονος^b υἱός; Ὑοχ ἡ

b NDMS ἔμπορος <i>merchant</i>	d VPAANMP	c V3SPAI
c VPPADMS	e V3PAAI συλλέγω <i>to pick</i>	d NDMS οἰκοδεσπότης <i>head of the house</i>
d NAMP μαργαρίτης <i>pearl</i>	f NANP ἄγρος <i>basket</i>	e V3SPAI
46 a VPAANMS	g NANP σαπρὸς <i>bad</i>	f NGMS θησαυρός <i>treasure</i>
b NAMS πολύτιμος <i>expensive</i>	h V3PAAI	g NANP παλαιός <i>old</i>
c NAMS μαργαρίτης <i>pearl</i>	49 a V3SFMI	53 a V3SAMI
d VPAANMS	b NDFS συντέλεια <i>end</i>	b V3SAAI τελέω <i>to finish</i>
e V3SRAI πιπράσκω <i>to sell</i>	c V3PFMI	c V3SAAI μεταίρω <i>to move on</i>
f V3SIAI	d V3PFAI ἀφορίζω <i>to separate</i>	d ἐκεῖθεν <i>from there</i>
g V3SAAI	50 a V3PFAI	54 a VPAANMS
47 a V3SPAI	b NAFS κάμινος <i>furnace</i>	b NAFS πατρίς <i>hometown</i>
b NDFS σαγήνη <i>dragnet</i>	c V3SFMI	c V3SIAI
c VPAPDFS	d NNMS κλαυθμὸς <i>weeping</i>	d VNPP ἐκπλήσσομαι <i>to be amazed</i>
d NGNS γένος <i>family</i>	e NNMS βρυγμὸς <i>gnashing</i>	e VNPA
e VPAADFS	f NGMP ὀδοὺς <i>tooth</i>	f πόθεν <i>from where</i>
48 a V3SAPI	51 a V2PAAI συνιῆμι <i>to understand</i>	55 a V3SPAI
b VPAANMP ἀναβιβάζω <i>to pull up</i>	b V3PPAI	b NGMS τέκτων <i>carpenter</i>
c NAMS αἰγιαλός <i>shore</i>	52 a V3SAAI	
	b VPAPNMS μαθητεύω <i>to teach</i>	

μήτηρ αὐτοῦ λέγεται^c Μαριάμ^d καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; ⁵⁶ καὶ αἱ ἀδελφαὶ^a αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσιν;^b πόθεν^c οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; ⁵⁷ καὶ ἐσκανδαλίζοντο^a ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς. Οὐκ ἔστιν^c προφήτης ἄτιμος^d εἰ μὴ ἐν τῇ ἱπατρίδι^e καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁵⁸ καὶ οὐκ ἐποίησεν^a ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν^b αὐτῶν.

14 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν^a Ἡρώδης ὁ τετραάρχης^b τὴν ἀκοήν^c Ἰησοῦ, ² καὶ εἶπεν^a τοῖς παισὶν^b αὐτοῦ. Οὗτός ἐστιν^c Ἰωάννης ὁ βαπτιστής.^d αὐτὸς ἡγέρθη^e ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν^f ἐν αὐτῷ. ³ Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας^a τὸν Ἰωάννην ἔδωκεν^b αὐτὸν καὶ ἐν φυλακῇ ἀπέθετο^c διὰ Ἡρωδιάδα^d τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ⁴ ἔλεγεν^a γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης. Οὐκ ἔξεστίν^b σοι ἔχειν^c αὐτήν. ⁵ καὶ θέλων^a αὐτὸν ἀποκτεῖναι^b ἐφοβήθη^c τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.^d ⁶ Ἦγενεσίῳ^a δὲ γενομένοις^b τοῦ Ἡρώδου ὠρχήσατο^c ἡ θυγάτηρ^d τῆς Ἡρωδιάδος^e ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἤρρεσεν^f τῷ Ἡρώδῃ, ⁷ ὅθεν^a μετὰ ὄρκου^b ὠμολόγησεν^c αὐτῇ δοῦναι^d ὃ ἂν αἰτήσῃται.^e ⁸ ἡ δὲ προβιβασθεῖσα^a ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς. Δός^b μοι, φησίν,^c ὥδε ἐπὶ πίνακι^d τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ

- c V3SPPI
d NNFS Μαριάμ Mary
56 a NNFP ἀδελφή sister
b V3PPAI
c πόθεν from where
57 a V3PIPI
b V3SAAI
c V3SPAI
d NNMS ἄτιμος without honor
e NDFS πατρίς hometown
58 a V3SAAI
b NAFS ἀπιστία unbelief
Chapter 14
1 a V3SAAI
b NNMS τετραάρχης tetrarch
c NAFS ἀκοή hearing
2 a V3SAAI

- b NDMP παῖς boy
c V3SPAI
d NNMS βαπτιστής Baptist
e V3SAPI
f V3PPAI ἐνεργέω to be at work in
3 a VPAANMS
b V3SAAI
c V3SAMI ἀποτίθημι to put aside
d NAFS Ἡρωδιάς Herodias
4 a V3SAI
b V3SPAI
c VNPA
5 a VPPANMS
b VNAA
c V3SAPI
d V3PIAI

- 6 a NDNF γενέσια birthday
b VPAMDNP
c V3SAMI ὀρχέομαι to dance
d NNFS θυγάτηρ daughter
e NGFS Ἡρωδιάς Herodias
f V3SAAI ἀρέσκω to please
7 a ὅθεν from where
b NGMS ὄρκος oath
c V3SAAI ὁμολογέω to confess
d VNAA
e V3SAMS
8 a VPAPNFS προβιβάζω to be prompted
b V2SAAM
c V3SPAI
d NDMS πίναξ platter

βαπτιστοῦ.^{e 9} καὶ ᾠλυπηθεῖς^a ὁ βασιλεὺς διὰ τὸς ὄρκους^b καὶ τοὺς
 συνανακειμένους^c ἐκέλευσεν^d δοθῆναι,^{e 10} καὶ πέμψας^a ἀπεκεφάλισεν^b τὸν
 Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.¹¹ καὶ ἡνέχθη^a ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι^b καὶ
 ἐδόθη^c τῷ κορασίῳ,^d καὶ ἡνεγκεν^e τῇ μητρὶ αὐτῆς.¹² καὶ προσελθόντες^a οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ ἦσαν^b τὸ πτώμα^c καὶ ἔθαψαν^d αὐτόν, καὶ ἐλθόντες^e
 ἀπήγγειλαν^f τῷ Ἰησοῦ.¹³ Ἀκούσας^a δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν^b ἐκεῖθεν^c ἐν
 πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες^d οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν^e
 αὐτῷ πεζῇ^f ἀπὸ τῶν πόλεων.¹⁴ καὶ ἐξελθὼν^a εἶδεν^b πολὺν ὄχλον, καὶ
 ἐσπλαγχνίσθη^c ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν^d τοὺς ἀρρώστους^e αὐτῶν.
¹⁵ ὁψίας^a δὲ γενομένης^b προσῆλθον^c αὐτῷ οἱ μαθηταὶ λέγοντες.^d Ἐρημός
 ἐστίν^e ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν.^f ἀπόλυσον^g τοὺς ὄχλους, ἵνα
 ἀπελθόντες^h εἰς τὰς κώμαςⁱ ἀγοράσωσιν^j ἑαυτοῖς βρώματα.^{k 16} ὁ δὲ Ἰησοῦς
 εἶπεν^a αὐτοῖς. Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν^b ἀπελθεῖν.^c δότε^d αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.^e
¹⁷ οἱ δὲ λέγουσιν^a αὐτῷ. Οὐκ ἔχομεν^b ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο
 ἰχθύας.^{c 18} ὁ δὲ εἶπεν.^a Φέρετέ^b μοι ὧδε αὐτούς.^c ¹⁹ καὶ κελεύσας^a τοὺς
 ὄχλους ἀνακλιθῆναι^b ἐπὶ τοῦ χόρτου,^c λαβὼν^d τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς

e NGMS βαπτιστής
Baptist
 9 a VPAPNMS λυπέω to
cause sorrow
 b NAMP ὄρκος oath
 c VPPMAMP
 συνανακειμαι to eat with
 d V3SAAI κελεύω to
 order
 e VNAP
 10 a VPAANMS
 b V3SAAI ἀποκεφαλίζω
 to behead
 11 a V3SAPI
 b NDMS πίναξ platter
 c V3SAPI
 d NDNS κοράσιον girl
 e V3SAAI
 12 a VPAANMP
 b V3PAAI
 c NANS πτώμα dead
 body
 d V3PAAI θάπτω to
 bury

e VPAANMP
 f V3PAAI
 13 a VPAANMS
 b V3SAAI ἀναχωρέω to
 withdraw
 c ἐκεῖθεν from there
 d VPAANMP
 e V3PAAI
 f πεζῇ on foot
 14 a VPAANMS
 b V3SAAI
 c V3SAPI σπλαγχνίζομαι
 to have compassion on
 d V3SAAI
 e NAMP ἄρρωστος sick
 15 a NGFS ὁψία evening
 b VPAMGFS
 c V3PAAI
 d VPPANMP
 e V3SPAI
 f V3SAAI παρέρχομαι to
 go by

g V2SAAM
 h VPAANMP
 i NAFP κώμη a village
 j V3PAAS
 k NANP βρῶμα food
 16 a V3SAAI
 b V3PPAI
 c VNAA
 d V2PAAM
 e VNAA
 17 a V3PPAI
 b V1PPAI
 c NAMP ἰχθύς fish
 18 a V3SAAI
 b V2PPAM
 19 a VPAANMS κελεύω to
 order
 b VNAP ἀνακλίνω to
 cause to lie down
 c NGMS χόρτος grass
 d VPAANMS

δύο ιχθύας,^e ἀναβλέψας^f εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν^g καὶ κλάσας^h ἔδωκενⁱ τοῖς
 μαθηταῖς τοὺς ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. ²⁰ καὶ ἔφαγον^a πάντες καὶ
 ἐχορτάσθησαν,^b καὶ ἤραν^c τὸ περισσεῦον^d τῶν κλασμάτων^e δώδεκα κοφίνους^f
 πλήρεις.^g ²¹ οἱ δὲ ἐσθιόντες^a ἦσαν^b ἄνδρες ὡσεὶ^c πεντακισχίλιοι^d χωρὶς
 γυναικῶν καὶ παιδίων. ²² Καὶ εὐθέως ἤνάγκασεν^a τοὺς μαθητὰς ἐμβῆναι^b
 εἰς πλοῖον καὶ προάγειν^c αὐτὸν εἰς τὸ πέραν,^d ἕως οὗ ἀπολύσῃ^e τοὺς ὄχλους.
²³ καὶ ἀπολύσας^a τοὺς ὄχλους ἀνέβη^b εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι.^c
 ὁψίας^d δὲ γενομένης^e μόνος ἦν^f ἐκεῖ. ²⁴ τὸ δὲ πλοῖον ἤδη ἵσταδίου^a πολλοὺς
 ἀπὸ τῆς γῆς ἀπεῖχεν,^b βασανιζόμενον^c ὑπὸ τῶν κυμάτων,^d ἦν^e γὰρ ἐναντίος^f
 ὁ ἄνεμος. ²⁵ τετάρτη^a δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν^b πρὸς αὐτοὺς
 περιπατῶν^c ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ²⁶ οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες^a αὐτὸν ἐπὶ τῆς
 θαλάσσης^b περιπατοῦντα^c ἐταράχθησαν^d λέγοντες^e ὅτι Φάντασμα^f ἐστίν,^f καὶ
 ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.^g ²⁷ εὐθύς δὲ ἐλάλησεν^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων.^b
 Θαρσεῖτε,^c ἐγὼ εἰμι.^d μὴ φοβεῖσθε.^e ²⁸ Ἀποκριθεὶς^a δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος
 εἶπεν.^b Κύριε, εἰ σὺ εἶ,^c κέλευσόν^d με ἔλθειν^e πρὸς σέ^f ἐπὶ τὰ ὕδατα. ²⁹ ὁ δὲ
 εἶπεν.^a Ἐλθέ.^b καὶ καταβὰς^c ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν^d ἐπὶ τὰ

e NAMP ιχθύς <i>fish</i>	b VNAA ἐμβαίνω <i>to get into</i>	b VPPAAMS
f VPAANMS ἀναβλέπω <i>to look up</i>	c VNPA προάγω <i>to go on ahead</i>	c V3PAPI ταραάσω <i>to trouble</i>
g V3SAAI	d πέραν <i>on the other side</i>	d VPPANMP
h VPAANMS κλάω <i>to break</i>	e V3SAAS	e NNNS φάντασμα <i>ghost</i>
i V3SAAI	23 a VPAANMS	f V3SPAI
20 a V3PAAI	b V3SAAI	g V3PAAI
b V3PAPI χορτάζω <i>to feed</i>	c VNAM	27 a V3SAAI
c V3PAAI	d NGFS ὁψία <i>evening</i>	b VPPANMS
d VPPAANS	e VPAMGFS	c V2PPAM θαρσέω <i>take heart!</i>
e NGNP κλάσμα <i>broken piece</i>	f V3SIAI	d V1SPAI
f NAMP κόφινος <i>a large basket</i>	24 a NAMP στάδιος <i>arena</i>	e V2PPMM
g NAMP πλήρης <i>full</i>	b V3SIAI ἀπέχω <i>to receive</i>	28 a VPAPNMS
21 a VPPANMP	c VPPPNNS βασανίζω <i>to torture</i>	b V3SAAI
b V3PIAI	d NGNP κύμα <i>waves</i>	c V2SPAI
c ὡσεὶ <i>like</i>	e V3SIAI	d V2SAAM κελεύω <i>to order</i>
d NNMP πεντακισχίλιοι <i>five thousand</i>	f NNMS ἐναντίος <i>against</i>	e VNAA
22 a V3SAAI ἀναγκάζω <i>to compel</i>	25 a NDFS τέταρτος <i>fourth</i>	29 a V3SAAI
	b V3SAAI	b V2SAAM
	c VPPANMS	c VPAANMS
	26 a VPAANMP	d V3SAAI

ὕδατα ἰσχυρὸν^b καὶ ἤλθεν^e πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ³⁰ βλέπων^a δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν^b ἐφοβήθη,^c καὶ ἀρξάμενος^d καταποντίζεσθαι^e ἔκραξεν^f λέγων·^g Κύριε, σῶσόν^h με. ³¹ εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας^a τὴν χεῖρα ἐπελάβετο^b αὐτοῦ καὶ λέγει^c αὐτῷ· Ὁλιγόπιστε,^d εἰς τί ἐδίστασας;^e ³² καὶ ἁναβάντων^a αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν^b ὁ ἄνεμος. ³³ οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν^a αὐτῷ λέγοντες· Ἀληθῶς^c θεοῦ υἱὸς εἶ.^d ³⁴ Καὶ διαπεράσαντες^a ἤλθον^b ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ.^c ³⁵ καὶ ἐπιγινόντες^a αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν^b εἰς ὅλην τὴν περίχωρον^c ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν^d αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς^e ἔχοντας,^f ³⁶ καὶ παρεκάλουν^a αὐτὸν ἵνα μόνον ἄψωνται^b τοῦ κρασπέδου^c τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο^d διεσώθησαν.^e

15 Τότε προσέρχονται^a τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Ἑβραῖοι καὶ γραμματεῖς^b λέγοντες· ² Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν^a τὴν παράδοσιν^b τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται^c τὰς χεῖρας ἁυτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.^d ³ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b αὐτοῖς· Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε^c τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν^d ὑμῶν; ⁴ ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν·^a Τίμα^b τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καί· Ὁ κακολογῶν^c πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω.^d ⁵ ὑμεῖς δὲ λέγετε·^a Ὃς ἂν εἴπῃ^b τῷ πατρὶ ἢ τῇ

e V3SAAI	33 a V3PAAI	1 a V3PPMI
30 a VPPANMS	b VPPANMP	b VPPANMP
b NAMS ἰσχυρός powerful	c ἀληθῶς truly	2 a V3PPAI παραβαίνω to break
c V3SAPI	d V2SPAII	b NAFS παράδοσις tradition
d VPAMNMS	34 a VPAANMP διαπεράω to cross over	c V3PPMI νίπτω to wash
e VNPP καταποντίζομαι to be drowned	b V3PAAI	d V3PPAS
f V3SAAI	c NAFS Γεννησαρέτ Gennesaret	3 a VPAPNMS
g VPPANMS	35 a VPAANMP	b V3SAAI
h V2SAAM	b V3PAAI	c V2PPAI παραβαίνω to break
31 a VPAANMS ἐκτείνω to stretch out	c NAFS περίχωρος neighboring	d NAFS παράδοσις tradition
b V3SAMI	d V3PAAI	4 a V3SAAI
ἐπιλαμβάνομαι to take hold	e κακῶς ill	b V2SPAM τιμάω to honor
c V3SPAII	f VPPAAMP	c VPPANMS κακολογέω to curse
d NMS ὀλιγόπιστος of little faith	36 a V3PIAI	d V3SPAM τελευτάω to die
e V2SAAI διστάζω to doubt	b V3PAMS	5 a V2PPAI
32 a VPAAGMP	c NGNS κράσπεδον edge	b V3SAAS
b V3SAAI κοπάζω to die down	d V3PAMI	
	e V3PAPI διασώζω save	
	Chapter 15	

μητρί· Δῶρον^c ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῇθῃς,^d 6 ἢ οὐ μὴ ἱτιμήσει^a τὸν πατέρα
 ἑαυτοῦ· καὶ ἠκυρώσατε^b τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν^c ὑμῶν.
 7 ὑποκριταί,^a καλῶς ἐπροφήτευσεν^b περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας^c λέγων·^d 8 Ὁ λαὸς
 οὗτος τοῖς χεῖλεσίν^a με τιμᾷ,^b ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω^c ἀπέχει^d ἀπ' ἐμοῦ·
 9 μάτην^a δὲ σέβονται^b με, διδάσκοντες^c διδασκαλίας^d ἐντάλματα^e ἀνθρώπων.
 10 Καὶ προσκαλεσάμενος^a τὸν ὄχλον εἶπεν^b αὐτοῖς· Ἀκούετε^c καὶ συνίετε·^d
 11 οὐ τὸ εἰσερχόμενον^a εἰς τὸ στόμα κοινοῖ^b τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ
 ἐκπορευόμενον^c ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ^d τὸν ἄνθρωπον. 12 Τότε
 προσελθόντες^a οἱ ἑαυτῶν μαθηταὶ ἠγόρευον^b αὐτῷ· Οἶδας^c ὅτι οἱ Φαρισαῖοι
 ἀκούσαντες^d τὸν λόγον ἐσκανδαλίσθησαν;^e 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν·^b Πᾶσα
 φυτεία^c ἣν οὐκ ἐφύτευεν^d ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος^e ἐκριζωθήσεται.^f
 14 ἅφετε^a αὐτούς· τυφλοὶ εἰσιν^b ὁδηγοὶ τυφλῶν· τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν
 ὁδηγῇ,^d ἀμφότεροι^e εἰς βόθυνον^f πεσοῦνται.^g 15 Ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Πέτρος
 εἶπεν^b αὐτῷ· Φράσον^c ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. 16 ὁ δὲ εἶπεν·^a Ἀκμὴν^b
 καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί^c ἐστε;^d 17 ἢ οὐ νοεῖτε^a ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον^b εἰς τὸ
 στόμα εἰς τὴν κοιλίαν^c χωρεῖ^d καὶ εἰς ἀφεδρών^e ἐκβάλλεται;^f 18 τὰ δὲ

c NNNS δῶρον <i>gift</i>	10 a VPAMNMS	14 a V2PAAM
d V2SAPS ὠφελέω <i>to be of good use</i>	προσκαλέομαι <i>to call</i>	b V3PPAI
6 a V3SFAI τιμάω <i>to honor</i>	b V3SAAI	c NNMP ὁδηγός <i>guide</i>
b V2PAAI ἀκυρώω <i>to nullify</i>	c V2PPAM	d V3SPAS ὁδηγέω <i>to lead</i>
c NAFS παράδοσις <i>tradition</i>	d V2PPAM συνίημι <i>to understand</i>	e NNMP ἀμφότεροι <i>both</i>
7 a NMP ὑποκριτής <i>hypocrite</i>	11 a VPPMNNS	f NAMS βόθυνος <i>pit</i>
b V3SAAI προφητεύω <i>to prophesy</i>	b V3SPAI κοινόω <i>to make unclean</i>	g V3PFMI
c NNMS Ἡσαΐας <i>Isaiah</i>	c VPPMNNS	15 a VPAPNMS
d VPPANMS	d V3SPAI κοινόω <i>to make unclean</i>	b V3SAAI
8 a NDNF χεῖλος <i>lip</i>	12 a VPAANMP	c V2SAAM φράζω <i>to explain</i>
b V3SPAI τιμάω <i>to honor</i>	b V3PPAI	16 a V3SAAI
c πόρρω <i>far</i>	c V2SRAI	b ἀκμὴν <i>still</i>
d V3SPAI ἀπέχω <i>to receive</i>	d VPAANMP	c NNMP ἀσύνετος <i>senseless</i>
9 a μάτην <i>in vain</i>	e V3PAPI	d V2PPAI
b V3PPMI σέβομαι <i>to worship</i>	13 a VPAPNMS	17 a V2PPAI νοέω <i>to understand</i>
c VPPANMP	b V3SAAI	b VPPMNNS
d NAFP διδασκαλία <i>teaching</i>	c NNFS φυτεία <i>plant</i>	εἰσπορεύομαι <i>to go in</i>
e NANP ἐντάλμα <i>rule</i>	d V3SAAI φυτεύω <i>to plant</i>	c NAFS κοιλία <i>any and all internal organs</i>
	e NNMS οὐράνιος <i>heavenly</i>	d V3SPAI χωρέω <i>to go</i>
	f V3SFPI ἐκριζώω <i>to uproot</i>	e NAMS ἀφεδρών <i>latrine</i>
		f V3SPPI

ἐκπορευόμενα^a ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται,^b ἀκείνα^c κοινοῖ^d τὸν ἄνθρωπον. ¹⁹ ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται^a διαλογισμοί^b πονηροί, φόνοι,^c μοιχεῖαι,^d πορνεῖαι,^e κλοπαί,^f ψευδομαρτυρίαι,^g βλασφημίαι.^h ²⁰ ταῦτά ἐστίν^a τὰ κοινοῦντα^b τὸν ἄνθρωπον, τὸ δὲ ἀνίπτοις^c χερσὶν φαγεῖν^d οὐ κοινοῖ^e τὸν ἄνθρωπον. ²¹ Καὶ ἐξελθὼν^a ἐκεῖθεν^b ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν^c εἰς τὰ μέρη Τύρου^d καὶ Σιδῶνος.^e ²² καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία^a ἀπὸ τῶν ὀρίων^b ἐκείνων ἐξελθοῦσα^c ἔκραζεν^d λέγουσα.^e Ἐλέησόν^f με, κύριε Ἰσὶδς Δαυίδ· ἡ θυγάτηρ^g μου κακῶς^h δαιμονίζεται.ⁱ ²³ ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη^a αὐτῇ λόγον. καὶ προσελθόντες^b οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν^c αὐτὸν λέγοντες.^d Ἀπόλυσον^e αὐτήν, ὅτι κράζει^f ὀπισθεν^g ἡμῶν. ²⁴ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν.^b Οὐκ ἀπεστάλην^c εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα^d οἴκου Ἰσραὴλ. ²⁵ ἡ δὲ ἐλθοῦσα^a ἠπροσεκύνει^b αὐτῷ λέγουσα.^c Κύριε, βοήθει^d μοι. ²⁶ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν.^b Οὐκ ἔστιν^c καλὸν λαβεῖν^d τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν^e τοῖς κυναρίοις.^f ²⁷ ἡ δὲ εἶπεν.^a Ναί, κύριε, καὶ γὰρ τὰ κυνάρια^b ἐσθίει^c ἀπὸ τῶν ψιχίων^d τῶν πιπτόντων^e ἀπὸ τῆς τραπέζης^f τῶν κυρίων αὐτῶν. ²⁸ τότε ἀποκριθεὶς^a ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτῇ· Ὡς^c γύναι, μεγάλη σου ἡ

18 a VPPMNNP b V3SPMI c NNNP ἀκείνος and that one d V3SPAI κοινώω to make unclean	21 a VPAANMS b ἐκεῖθεν from there c V3SAAI ἀναχωρέω to withdraw d NGFS Τύρος Tyre e NGFS Σιδῶν Sidon	24 a VPAPNMS b V3SAAI c V1SAPI d VPRAANP
19 a V3PPMI b NNMP διαλογισμός thought c NNMP φόνος murder d NNFP μοιχεία adultery e NNFP πορνεία sexual immorality f NNFP κλοπή theft g NNFP ψευδομαρτυρία false testimony h NNFP βλασφημία blasphemy	22 a NNFS Χαναναῖος Canaanite b NGNP ὄριον region c VPAANFS d V3IAI e VPPANFS f V2SAAM g NNFS θυγάτηρ daughter h κακῶς ill i V3SPMI δαιμονίζομαι to be demon-possessed	25 a VPAANFS b V3IAI c VPPANFS d V2SPAM βοηθέω to help
20 a V3SPAI b VPPANNP κοινώω to make unclean c NDFP ἄνιπτος unwashed d VNAA e V3SPAI κοινώω to make unclean	23 a V3SAPI b VPAANMP c V3PIAI d VPPANMP e V2SAAM f V3SPAI g ὀπισθεν from behind	26 a VPAPNMS b V3SAAI c V3SPAI d VNAA e VNAA f NDNF κυνάριον dog 27 a V3SAAI b NNNP κυνάριον dog c V3SPAI d NGNP ψίξ bit e VPPAGNP f NGFS τράπεζα table
		28 a VPAPNMS b V3SAAI c ὦ O!

πίστις· γεννηθήτω^d σοι ὡς θέλεις.^e καὶ ἰάθη^f ἡ θυγάτηρ^g αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ²⁹ Καὶ μεταβάς^a ἐκεῖθεν^b ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν^c παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβάς^d εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο^e ἐκεῖ. ³⁰ καὶ προσῆλθον^a αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες^b μεθ' ἑαυτῶν ἄκωφους,^c τυφλοὺς, χωλοὺς,^d κυλλοὺς,^e καὶ ἐτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν^f αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας ἑαυτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν^g αὐτούς. ³¹ ὥστε ἑτὸν ὄχλον^h θαυμάσαι^a βλέποντας^b ἄκωφους^c λαλοῦντας^d ἄκυλλους^e ὑγιεῖς^f ἄκαυλοὺς^g περιπατοῦντας^h καὶ τυφλοὺς βλέποντας.ⁱ καὶ ἐδόξασαν^j τὸν θεὸν Ἰσραὴλ. ³² Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος^a τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν.^b Σπλαγχνίζομαι^c ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσιν^d μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν^e τί φάγωσιν.^f καὶ ἀπολῦσαι^g αὐτοὺς νήστες^h οὐ θέλω,ⁱ μήποτε^j ἐκλυθῶσιν^k ἐν τῇ ὁδῷ. ³³ καὶ λέγουσιν^a αὐτῷ οἱ ἄμαθηταί. Πόθεν^b ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ^c ἄρτοι τοσοῦτοι^d ὥστε χορτάσαι^e ὄχλον τοσοῦτον;^f ³⁴ καὶ λέγει^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Πόσους^b ἄρτους ἔχετε;^c οἱ δὲ εἶπαν.^d Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.^e ³⁵ καὶ ἄπαργείλας^a ἑαυτῷ ὄχλῳ^h ἀναπeseῖν^b ἐπὶ τὴν γῆν ³⁶ ἔλαβεν^a τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύδας^b ἄκαὶ εὐχαριστήσας^c ἔκλασεν^d καὶ ἔδίδου^e τοῖς ἄμαθηταῖς οἱ δὲ μαθηταὶ ἑαυτοῖς

d V3SAPM	d VPPAAMP	b πόθεν <i>from where</i>
e V2SPAI	e NAMP κυλλός <i>crippled</i>	c NDFS ἐρημία <i>remote place</i>
f V3SAPI ἰάομαι <i>to heal</i>	f NAMP ὑγής <i>healthy</i>	d NNMP τοσοῦτος <i>so great</i>
g NNFS θυγάτηρ <i>daughter</i>	g NAMP χωλός <i>lame</i>	e VNAA χορτάζω <i>to feed</i>
29 a VPAANMS μεταβαίνω <i>to go on</i>	h VPPAAMP	f NAMS τοσοῦτος <i>so great</i>
b ἐκεῖθεν <i>from there</i>	i VPPAAMP	34 a V3SPAI
c V3SAAI	j V3PAAI	b NAMP πόσος <i>how great?</i>
d VPAANMS	32 a VPAMNMS	c V2PPAI
e V3SIMI	προσκαλέομαι <i>to call</i>	d V3PAAI
30 a V3PAAI	b V3SAAI	e NANP ἰχθύδιον <i>little fish</i>
b VPPANMP	c V1SPMI σπλαγχνίζομαι <i>to have compassion on</i>	35 a VPAANMS
c NAMP κωφός <i>unable to talk</i>	d V3PPAI προσμένω <i>to be with</i>	b VNAA ἀναπίπτω <i>recline</i>
d NAMP χωλός <i>lame</i>	e V3PPAI	36 a V3SAAI
e NAMP κυλλός <i>crippled</i>	f V3PAAS	b NAMP ἰχθύς <i>fish</i>
f V3PAAI ρίπτω <i>to throw</i>	g VNAA	c VPAANMS
g V3SAAI	h NAMP νῆστις <i>hungry</i>	d V3SAAI κλάω <i>to break</i>
31 a VNAA	i V1SPAI	e V3SIAI
b VPPAAMP	j μήποτε <i>never</i>	
c NAMP κωφός <i>unable to talk</i>	k V3PAPS ἐκλύομαι <i>to lose heart</i>	
	33 a V3PPAI	

ὄχλοις¹. ³⁷ καὶ ἔφαγον^a πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν,^b καὶ ἔτὸ περισσεῦον^c τῶν κλασμάτων^d ἦσαν^e ἑπτὰ σφυρίδας^f πλήρεις.^g ³⁸ οἱ δὲ ἐσθίοντες^a ἦσαν^b τετρακισχίλιοι^c ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. ³⁹ καὶ ἀπολύσας^a τοὺς ὄχλους ἐνέβη^b εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν^c εἰς τὰ ὅρια^d τῆς Μαγαδάν.^e

16 Καὶ προσελθόντες^a οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι^b πειράζοντες^c ἐπηρώτησαν^d αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδείξαι^e αὐτοῖς. ² ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b αὐτοῖς· Ὁψίας^c γενομένης^d λέγετε·^e Εὐδία,^f πυρράζει^g γὰρ ὁ οὐρανός· ³ καὶ πρωΐ·^a Σήμερον χειμῶν,^b πυρράζει^c γὰρ στυγνάζων^d ὁ οὐρανός. Ἐτὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε^e διακρίνειν,^f τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε.^g ⁴ Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς^a σημεῖον ἐπιζητεῖ,^b καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται^c αὐτῇ εἰ μὴ τὸ σημεῖον τοῦ Ἰωνᾶ.^d καὶ καταλιπὼν^e αὐτοὺς ἀπῆλθεν.^f ⁵ Καὶ ἐλθόντες^a οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὸ πέραν^b ἐπελάθοντο^c ἄρτους λαβεῖν.^d ⁶ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτοῖς· Ὁρᾶτε^b καὶ προσέχετε^c ἀπὸ τῆς ζύμης^d τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.^e ⁷ οἱ δὲ διελογίζοντο^a ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες^b ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.^c ⁸ γνοὺς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·^b Τί

37 a V3PAAI
b V3PAPI χορτάζω to feed
c VPPAANS
d NGNP κλάσμα broken piece
e V3PAAI
f NAFP σφυρίς basket
g NAFP πλήρης full
38 a VPPANMP
b V3PIAI
c NNMP τετρακισχίλιοι four thousand
39 a VPAANMS
b V3SAAI ἐμβαίνω to get into
c V3SAAI
d NANP ὅριον region
e NGFS Μαγαδάν Magadan

Chapter 16

1 a VPAANMP
b NNMP Σαδδουκαῖος Sadducee
c VPPANMP

d V3PAAI
e VNAA ἐπιδείκνυμι to show
2 a VPAPNMS
b V3SAAI
c NGFS ὀψία evening
d VPAMGFS
e V2PPAI
f NNFS εὐδία fair weather
g V3SPAI πυρράζω to be red
3 a πρωΐ early in the morning
b NNMS χειμῶν winter
c V3SPAI πυρράζω to be red
d VPPANMS στυγνάζω to be gloomy
e V2PPAI
f VNPA διακρίνω to make a distinction
g V2PPMI
4 a NNFS μοιχαλὶς adulteress
b V3SPAI ἐπιζητέω to look for

c V3SFPI
d NGMS Ἰωνᾶς Jonah
e VPAANMS καταλείπω to leave
f V3SAAI
5 a VPAANMP
b πέραν on the other side
c V3PAMI ἐπιλανθάνομαι to forget
d VNAA
6 a V3SAAI
b V2PPAM
c V2PPAM προσέχω to watch out
d NGFS ζύμη yeast
e NGMP Σαδδουκαῖος Sadducee
7 a V3PIMI διαλογίζομαι to think
b VPPANMP
c V1PAAI
8 a VPAANMS
b V3SAAI

διαλογίζεσθε^c ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι,^d ὅτι ἄρτους οὐκ ἔλάβετε;^e ⁹ οὐπω^a
 νοεῖτε,^b οὐδὲ μνημονεύετε^c τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων^d καὶ
 πόσους^e κοφίνους^f ἔλάβετε;^g ¹⁰ οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων^a
 καὶ πόσας^b σφυρίδας^c ἔλάβετε;^d ¹¹ πῶς οὐ νοεῖτε^a ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον^b
 ὑμῖν; ἡ προσέχετε^c δὲ ἄπο τῆς ζύμης^d τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.^e
¹² τότε συνῆκαν^a ὅτι οὐκ εἶπεν^b προσέχειν^c ἄπο τῆς ζύμης^d τῶν ἄρτων ἄλλὰ
 ἄπο τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.^e ¹³ Ἐλθὼν^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς
 τὰ μέρη Καισαρείας^b τῆς Φιλίππου ἡρώτα^c τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων.^d
 Ἦ Τίνα λέγουσιν^e οἱ ἄνθρωποι εἶναι^f τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ¹⁴ οἱ δὲ εἶπαν.^a Οἱ
 μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν,^b ἄλλοι δὲ Ἡλίαν,^c ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν^d ἢ ἓνα τῶν
 προφητῶν. ¹⁵ λέγει^a αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε^b εἶναι;^c ¹⁶ ἀποκριθεὶς^a
 δὲ Σίμων Πέτρος εἶπεν.^b Σὺ εἶ^c ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.^d
¹⁷ ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτῷ· Μακάριος εἶ,^c Σίμων Βαριωνᾶ,^d
 ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν^e σοι ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
¹⁸ καὶ γὰρ δέ σοι λέγω^a ὅτι σὺ εἶ^b Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ^c
 οἰκοδομήσω^d μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι^e ᾗδου^f οὐ κατισχύσουσιν^g αὐτῆς.

c V2PPMI διαλογίζομαι to
think
 d NMP ὀλιγόπιστος of
little faith
 e V2PAAI
 9 a οὐπω not yet
 b V2PPAI νοέω to
understand
 c V2PPAI μνημονεύω to
remember
 d NGMP πεντακισχίλιοι
five thousand
 e NAMP πόσος how
great?
 f NAMP κόφινος a large
basket
 g V2PAAI
 10 a NGMP τετρακισχίλιοι
four thousand
 b NAFP πόσος how
great?
 c NAFP σφυρίς basket
 d V2PAAI
 11 a V2PPAI νοέω to
understand

b V1SAAI
 c V2PPAM προσέχω to
watch out
 d NGFS ζύμη yeast
 e NGMP Σαδδουκαῖος
Sadducee
 12 a V3PAAI συνίημι to
understand
 b V3SAAI
 c VNPA προσέχω to
watch out
 d NGFS ζύμη yeast
 e NGMP Σαδδουκαῖος
Sadducee
 13 a VPAANMS
 b NGFS Καισάρεια
Caesarea
 c V3SIAI
 d VPPANMS
 e V3PPAI
 f VNPA
 14 a V3PAAI
 b NAMS βαπτιστής
Baptist
 c NAMS Ἠλίας *Elijah*

d NAMS Ἰερεμίας
Jeremiah
 15 a V3SPAI
 b V2PPAI
 c VNPA
 16 a VPAPNMS
 b V3SAAI
 c V2SPAI
 d VPPAGMS
 17 a VPAPNMS
 b V3SAAI
 c V2SPAI
 d NMS Βαριωνᾶ son of
Jonah
 e V3SAAI ἀποκαλύπτω
to reveal
 18 a V1SPAI
 b V2SPAI
 c NDFS πέτρα rock
 d V1SFAI
 e NNFP πύλη gate
 f NGMS ᾗδης Hades
 g V3PFAI κατισχύω to
overcome

19 ἡ δὲ ἰσχυρία σου τὰς κλειδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ ὁ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 20 τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ χριστός. 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 22 καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων· Ὁ Ἰεσὺς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 ὁ δὲ στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ· Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 ὃς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν. 26 τί γὰρ ὥφεληθήσεται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. 28 ἀμὴν

19 a V1SFAI
b NAFP κλείς key
c V2SAAS
d V3SFMI
e VPRPNNS
f V2SAAS
g V3SFMI
h VPRPNNS
20 a V3SAMI διαστέλλομαι
to give orders
b V3PAAS
c V3SPAI
21 a V3SAMI
b VNPA
c V3SPAI
d VNAA
e VNAA
f VNAP
g VNAP
22 a VPAMNMS
προσλαμβάνομαι to
take aside

b V3SAMI
c VNPA ἐπιτιμάω to
rebuke
d VPPANMS
e NNMS ἵλεως forgiving
f V3SFMI
23 a VPAPNMS στρέφω to
turn
b V3SAAI
c V2SPAM
d NNNS σκάνδαλον
stumbling block
e V2SPAI
f V2SPAI φρονέω to
think
24 a V3SAAI
b V3SPAI
c VNAA
d V3SAMM ἀπαρνέομαι
to disown
e V3SAAM
f NAMS σταυρός cross

g V3SPAM
25 a V3SPAS
b VNAA
c V3SFAI
d V3SAAS
e ἕνεκεν for
f V3SFAI
26 a V3SFPI ὥφελέω to be
of good use
b V3SAAS κερδαίνω to
gain
c V3SAPS ζημιώω to
forfeit
d V3SFAI
e NANS ἀντάλλαγμα
something given in
exchange
27 a V3SPAI
b VNPM
c V3SFAI
d NAFS πράξις deed

λέγω^a ὑμῖν ὅτι εἰσὶν^b τινες ἑτῶν ὧδε ἐστώτων^c οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται^d θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν^e τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον^f ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ^a παραλαμβάνει^b ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει^c αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν^d κατ' ἰδίαν. ² καὶ μετεμορφώθη^a ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν^b τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἔγένετο^c λευκὰ^d ὡς τὸ φῶς. ³ καὶ ἰδοὺ ὥφθη^a αὐτοῖς Μωϋσῆς καὶ Ἠλίας^b συλλαλοῦντες^c μετ' αὐτοῦ^γ. ⁴ ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν^b τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστίν^c ἡμᾶς ὧδε εἶναι.^d εἰ θέλεις,^e ἔποιήσω^f ὧδε τρεῖς σκηνάς,^g σοὶ μίαν καὶ Μωϋσεὶ μίαν καὶ Ἠλίᾳ^h μίαν^γ. ⁵ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος^a ἰδοὺ νεφέλη^b φωτεινὴ^c ἐπεσκίασεν^d αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης^e λέγουσα.^f Οὗτός ἐστιν^g ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.^h ἀκούετεⁱ αὐτοῦ^γ. ⁶ καὶ ἀκούσαντες^a οἱ μαθηταὶ ἔπесαν^b ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν^c σφόδρα.^d ⁷ καὶ προσήλθεν^a ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀψάμενος^b αὐτῶν^γ εἶπεν.^c Ἐγέρθητε^d καὶ μὴ φοβεῖσθε.^e ⁸ ἐπάραντες^a δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐδένα εἶδον^b εἰ μὴ αὐτὸν Ἰησοῦν μόνον. ⁹ Καὶ καταβαινόντων^a αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους ἐνετείλατο^b αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων.^c Μηδενὶ εἶπητε^d τὸ ὄραμα^e ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν

28 a V1SPAI
b V3PPAI
c VPRAGMP
d V3PAMS γεύομαι to
taste
e V3PAAS
f VPPMAMS

Chapter 17

1 a NAFP ἕξ six
b V3SPAI
c V3SPAI ἀναφέρω to
lead up
d NANS ὑψηλός high
2 a V3SAPI μεταμορφόομαι
to be transformed
b V3SAAI λάμπω to give
light
c V3SAMI
d NNNP λευκός white
3 a V3SAPI
b NNMS Ἠλίας Elijah

c VPPANMP συλλαλέω to
talk with
4 a VPAPNMS
b V3SAAI
c V3SPAI
d VNPA
e V2SPAI
f V1SFAI
g NAFP σκηνή tabernacle
h NDMS Ἠλίας Elijah
5 a VPPAGMS
b NNFS νεφέλη cloud
c NNFS φωτεινός full of
light
d V3SAAI ἐπισκιάζω to
cast a shadow
e NGFS νεφέλη cloud
f VPPANFS
g V3SPAI
h V1SAAI εὐδοκέω to be
well pleased

i V2PPAM
6 a VPAANMP
b V3PAAI
c V3PAPI
d σφόδρα very
7 a V3SAAI
b VPAMNMS
c V3SAAI
d V2PAPM
e V2PPMM
8 a VPAANMP ἐπαίρω to
lift up
b V3PAAI
9 a VPPAGMP
b V3SAMI ἐντέλλομαι to
command
c VPPANMS
d V2PAAS
e NANS ὄραμα vision

ἔγερθῃ.^{f 10} καὶ ἐπηρώτησαν^a αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες.^b Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν^c ὅτι Ἡλίαν^d δεῖ^e ἐλθεῖν^f πρῶτον; ¹¹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν.^b Ἡλίας^c μὲν ἔρχεται^d καὶ ἀποκαταστήσει^e πάντα. ¹² λέγω^a δὲ ὑμῖν ὅτι Ἡλίας^b ἤδη ἦλθεν,^c καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν^d αὐτὸν ἀλλὰ ἐποίησαν^e ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν.^f οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει^g πάσχειν^h ὑπὲρ αὐτῶν. ¹³ τότε συνῆκαν^a οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ^b εἶπεν^c αὐτοῖς. ¹⁴ Καὶ ἔλθόντων^a πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν^b αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν^c αὐτὸν ¹⁵ καὶ λέγων.^a Κύριε, ἐλέησόν^b μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται^c καὶ κακῶς^d ἁπάσχει,^e πολλάκις^f γὰρ πίπτει^g εἰς τὸ πῦρ καὶ πολλάκις^h εἰς τὸ ὕδωρ. ¹⁶ καὶ προσήνεγκα^a αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν^b αὐτὸν θεραπεῦσαι.^c ¹⁷ ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν.^b Ὡς^c γενεὰ ἄπιστος^d καὶ διεστραμμένη,^e ἕως πότε ἔμεθ' ὑμῶν ἔσομαι;^f ἕως πότε ἀνέξομαι^g ὑμῶν; φέρετέ^h μοι αὐτὸν ὧδε. ¹⁸ καὶ ἐπετίμησεν^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν^b ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον. καὶ ἐθεραπεύθη^c ὁ παῖς^d ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ¹⁹ Τότε προσελθόντες^a οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον.^b Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν^c ἐκβαλεῖν^d αὐτό; ²⁰ ὁ δὲ λέγει^a αὐτοῖς. Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν^b ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω^c ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε^d πίστιν ὡς κόκκον^e σινάπεως,^f ἐρεῖτε^g

f V3SAPS
10 a V3PAAI
b VPPANMP
c V3PPAI
d NAMS Ἡλίας *Elijah*
e V3SPAI
f VNAA
11 a VPAPNMS
b V3SAAI
c NNMS Ἡλίας *Elijah*
d V3SPMI
e V3SFAI ἀποκαθίστημι
to restore
12 a V1SPAI
b NNMS Ἡλίας *Elijah*
c V3SAAI
d V3PAAI
e V3PAAI
f V3PAAI
g V3SPAI
h VNPA
13 a V3PAAI συνίημι *to understand*
b NGMS βαπτιστής
Baptist

c V3SAAI
14 a VPAAGMP
b V3SAAI
c VPPANMS γονυπετέω
to kneel
15 a VPPANMS
b V2SAAM
c V3SPMI σεληνιάζομαι
to have a seizure
d κακῶς *ill*
e V3SPAI
f πολλάκις *many times*
g V3SPAI
h πολλάκις *many times*
16 a V1SAAI
b V3PAPI
c VNAA
17 a VPAPNMS
b V3SAAI
c ὦ *O!*
d NFS ἄπιστος
unbelieving
e VPRPFS διαστρέφω *to subvert*

f V1SFMI
g V1SFMI ἀνέχομαι *to put up with*
h V2PPAM
18 a V3SAAI ἐπιτιμάω *to rebuke*
b V3SAAI
c V3SAPI
d NNMS παῖς *boy*
19 a VPAANMP
b V3PAAI
c V1PAPI
d VNAA
20 a V3SPAI
b NAFS ὀλιγοπιστία
littleness of faith
c V1SPAI
d V2PPAS
e NAMS κόκκος *seed*
f NGNS σίναπι *mustard plant*
g V2PFAI

τῷ ὄρει τούτῳ· Ἦμετάβα^h ἔνθενⁱ ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται,^j καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσῃ^k ἡμῖν. ²² Ἦσυστρεφομένων^a δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ εἶπεν^b αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει^c ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι^d εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, ²³ καὶ ἀποκτενοῦσιν^a αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται.^b καὶ ἐλυπήθησαν^c σφόδρα.^d ²⁴ Ἦελθόντων^a δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ^b προσῆλθον^c οἱ τὰ δίδραχμα^d λαμβάνοντες^e τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν·^f Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ^g τὰ δίδραχμα;^h ²⁵ λέγει·^a Ναί. καὶ Ἦελθόντα^b εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν^c αὐτόν ὁ Ἰησοῦς λέγων·^d Τί σοι δοκεῖ,^e Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσιν^f τέλη ἢ κῆνσον;^g ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;^h ²⁶ Ἦείπόντος^a δέ· Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων,^b ἔφη^c αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἦαρα γε^d ἐλεύθεροί^e εἰσιν^f οἱ υἱοί. ²⁷ ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν^a αὐτούς, πορευθεῖς^b Ἦεἰς θάλασσαν βάλε^c ἄγκιστρον^d καὶ τὸν Ἦαναβάντα^e πρῶτον ἰχθὺν^f ἄρον,^g καὶ ἀνοίξας^h τὸ στόμα αὐτοῦ εὐρήσειςⁱ στατῆρα·^j ἐκεῖνον λαβὼν^k δὸς^l αὐτοῖς ἀντί^m ἐμοῦ καὶ σοῦ.

18 Ἦεν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον^a οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες·^b Τίς ἄρα μεῖζων ἐστίν^c ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; ² καὶ Ἦπροσκαλεσάμενος^a παιδίον

h V2SAAM μεταβαίνω to go on	e VPPANMP	f V3PPAI
i ἔνθεν from here	f V3PAAI	27 a V1PAAS
j V3SFMI μεταβαίνω to go on	g V3SPAI τελέω to finish	b VPAPNMS
k V3SFAI ἀδυνατέω to be impossible	h NANP δίδραχμον two-drachma	c V2SAAM
22 a VPPPGMP συστρέφω to gather up	25 a V3SPAI	d NANS ἄγκιστρον fish-hook
b V3SAAI	b VPAAAMS	e VPAAAMS
c V3SPAI	c V3SAAI προφθάνω to anticipate	f NAMS ἰχθύς fish
d VNPP	d VPPANMS	g V2SAAM
23 a V3PFAI	e V3SPAI	h VPAANMS
b V3SFPI	f V3PPAI	i V2SFAI
c V3PAPI λυπέω to cause sorrow	g NAMS κῆνσος tax	j NAMS στατήρ four-drachma coin
d σφόδρα very	h NGMP ἀλλότριος belonging to another	k VPAANMS
24 a VPAAGMP	26 a VPAAGMS	l V2SAAM
b NAFS Καφαρναοῦμ Capernaum	b NGMP ἀλλότριος belonging to another	m ἀντί in exchange for
c V3PAAI	c V3SIAI	Chapter 18
d NANP δίδραχμον two-drachma	d γέ indeed	1 a V3PAAI
	e NNMP ἐλεύθερος free	b VPPANMP
		c V3SPAI
		2 a VPAMNMS
		προσκαλέομαι to call

ἔστησεν^b αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν ³ καὶ εἶπεν·^a Ἀμὴν λέγω^b ὑμῖν, ἐὰν μὴ
στραφῆτε^c καὶ γένησθε^d ὡς τὰ παῖδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε^e εἰς τὴν βασιλείαν τῶν
οὐρανῶν. ⁴ ὅστις οὖν ταπεινώσει^a ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν^b ὁ
μεῖζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ⁵ καὶ ὃς ἂν δέξηται^a ἓν παιδίον
τοιούτο^ι ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.^b ⁶ Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ^a ἓνα τῶν
μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων^b εἰς ἐμέ, συμφέρει^c αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ^d
μύλος^e ὀνικός^f ἢ εἰς τὸν τράχηλον^g αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ^h ἐν τῷ πελάγειⁱ
τῆς θαλάσσης. ⁷ οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων·^a ἀνάγκη^b ἢ γὰρ ἐλθεῖν^c
τὰ σκάνδαλα,^d πλὴν οὐαὶ τῷ ἄνθρωπῳ δι' οὗ τὸ σκάνδαλον^e ἔρχεται.^f ⁸ Εἰ δὲ
ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει^a σε, ἔκκοψον^b ἢ αὐτὸν καὶ βάλε^c ἀπὸ σοῦ·
καλὸν σοί ἐστιν^d εἰσελθεῖν^e εἰς τὴν ζωὴν ἢ κυλλὸν^f ἢ χωλόν^g, ἢ δύο χεῖρας ἢ
δύο πόδας ἔχοντα^h βληθῆναιⁱ εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. ⁹ καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου
σκανδαλίζει^a σε, ἔξελε^b αὐτὸν καὶ βάλε^c ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοί ἐστιν^d
μονόφθαλμον^e εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν,^f ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα^g βληθῆναι^h
εἰς τὴν γέεννανⁱ τοῦ πυρός. ¹⁰ Ὁρᾶτε^a μὴ καταφρονήσητε^b ἐνὸς τῶν μικρῶν
τούτων, λέγω^c γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντός
βλέπουσι^d τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν ἡ οὐρανοῖς. ¹² τί ὑμῖν δοκεῖ;^a
ἐὰν γένηται^b τινι ἄνθρωπῳ ἑκατὸν^c πρόβατα καὶ πλανηθῇ^d ἐν ἐξ αὐτῶν, οὐχὶ

b V3SAAI	h V3SAPS καταποντίζομαι	9 a V3SPAI
3 a V3SAAI	to be drowned	b V2SAAM ἐξαιρέω to
b V1SPAI	i NDNS πέλαγος open sea	gouge
c V2PAPS στρέφω to turn	7 a NGNP σκάνδαλον	c V2SAAM
d V2PAMS	stumbling block	d V3SPAI
e V2PAAS	b NNFS ἀνάγκη necessity	e NAMS μονόφθαλμος
4 a V3SFAI ταπεινῶ to	c VNAA	one-eyed
humble	d NANP σκάνδαλον	f VNAA
b V3SPAI	stumbling block	g VPPAAMS
5 a V3SAMS	e NNNN σκάνδαλον	h VNAP
b V3SPMI	stumbling block	i NAFS γέεννα Gehenna
6 a V3SAAS	f V3SPMI	10 a V2PPAM
b VPPAGMP	8 a V3SPAI	b V2PAAS καταφρονέω
c V3SPAI συμφέρω to	b V2SAAM ἐκκόπτω to	to despise
bring together	c V2SAAM	c V1SPAI
d V3SAPS κρεμάννυμι to	d V3SPAI	d V3PPAI
hang on	e VNAA	12 a V3SPAI
e NNMS μύλος hand mill	f NAMS κυλλός crippled	b V3SAMS
f NNMS ὀνικός of a	g NAMS χωλός lame	c NNNP ἑκατὸν hundred
donkey	h VPPAAMS	d V3SAPS
g NAMS τράχηλος neck	i VNAP	

ἡ ἀφήσει^e τὰ ἐνενήκοντα^f ἐννέα^g ἐπὶ τὰ ὄρη ἡ καὶ πορευθεῖς^h ζητεῖⁱ τὸ
 πλανώμενον;^j ¹³ καὶ ἐὰν γένηται^a εὐρεῖν^b αὐτό, ἀμὴν λέγω^c ὑμῖν ὅτι χαίρει^d
 ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐνενήκοντα^e ἐννέα^f τοῖς μὴ πεπλανημένοις.^g
¹⁴ οὕτως οὐκ ἔστιν^a θέλημα ἡ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς ἡ ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς
 ἵνα ἀπόληται^b ἡ ἐν τῶν μικρῶν τούτων. ¹⁵ Ἐὰν δὲ ἀμαρτήσῃ^a ἡ εἰς σέ^ᾠ ὁ
 ἀδελφός σου, ἡ ὑπαγε^b ἔλεγξον^c αὐτὸν μεταξὺ^d σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐὰν σου
 ἀκούσῃ,^e ἐκέρδησας^f τὸν ἀδελφόν σου. ¹⁶ ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ,^a παράλαβε^b
 μετὰ σοῦ ἔτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ^c πᾶν
 ῥῆμα. ¹⁷ ἐὰν δὲ παρακούσῃ^a αὐτῶν, εἰπὸν^b τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐὰν δὲ καὶ τῆς
 ἐκκλησίας παρακούσῃ,^c ἔστω^d σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικός^e καὶ ὁ τελώνης.^f ¹⁸ ἀμὴν
 λέγω^a ὑμῖν, ὅσα ἡ ἐὰν δήσητε^b ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται^c δεδεμένα^d ἡ ἐν οὐρανῷ καὶ
 ὅσα ἐὰν λύσητε^e ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται^f λελυμένα^g ἡ ἐν οὐρανῷ. ¹⁹ Πάλιν ἡ ἀμὴν
 λέγω^a ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ἡ συμφωνήσωσιν^b ἐξ ὑμῶν ἡ ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς
 πράγματος^c οὗ ἐὰν αἰτήσωνται,^d γενήσεται^e αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ
 ἐν οὐρανοῖς. ²⁰ οὗ γάρ εἰσιν^a δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι^b εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ
 εἰμι^c ἐν μέσῳ αὐτῶν. ²¹ Τότε προσελθὼν^a ἡ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπεν^ᾠ.^b Κύριε,
 ποσάκις^c ἀμαρτήσῃ^d εἰς ἐμέ ὁ ἀδελφός μου καὶ ἀφήσω^e αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις;^f
²² λέγει^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Οὐ λέγω^b σοι ἕως ἐπτάκις^c ἀλλὰ ἕως

e V3SFAI	d μεταξύ <i>between</i>	f V3SFMI
f NANP ἐνενήκοντα <i>ninety</i>	e V3SAAS	g VPRPNNP
g NANP ἐννέα <i>nine</i>	f V2SAAI κερδαίνω <i>to</i> <i>gain</i>	19 a V1SPAI
h VPAPNMS	16 a V3SAAS	b V3PAAS συμφωνέω <i>to</i> <i>agree with</i>
i V3SPAI	b V2SAAM	c NGNS πράγμα <i>thing</i>
j VPPPANS	c V3SAPS	d V3PAMS
13 a V3SAMS	17 a V3SAAS παρακούω <i>to</i> <i>refuse to listen</i>	e V3SFMI
b VNAA	b V2SAAM	20 a V3PPAI
c V1SPAI	c V3SAAS παρακούω <i>to</i> <i>refuse to listen</i>	b VPRPNMP
d V3SPAI	d V3SPAM	c V1SPAI
e NDNP ἐνενήκοντα <i>ninety</i>	e NNMS ἐθνικός <i>pagan</i>	21 a VPAANMS
f NDNP ἐννέα <i>nine</i>	f NNMS τελώνης <i>tax</i> <i>collector</i>	b V3SAAI
g VPRPDNP	18 a V1SPAI	c ποσάκις <i>how many</i> <i>times?</i>
14 a V3SPAI	b V2PAAS	d V3SFAI
b V3SAMS	c V3SFMI	e V1SFAI
15 a V3SAAS	d VPRPNNP	f ἐπτάκις <i>seven times</i>
b V2SPAM	e V2PAAS	22 a V3SPAI
c V2SAAM ἐλέγχω <i>to</i> <i>expose</i>		b V1SPAI
		c ἐπτάκις <i>seven times</i>

ἐβδομηκοντάκις^d ἑπτὰ. ²³ Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη^a ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 ἀνθρώπῳ βασιλεῖ ὃς ἠθέλησεν^b συναῖραι^c λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ.
²⁴ ἄρξαμένου^a δὲ αὐτοῦ συναίρειν^b ἡ προσηνέχθη^c αὐτῷ εἷς ὁ φειλέτης^d
 μυρίων^e ταλάντων.^f ²⁵ μὴ ἔχοντος^a δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι^b ἐκέλευσεν^c αὐτὸν ὁ
 κύριος πρᾶθῃναι^d καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει^e καὶ
 ἀποδοθῆναι.^f ²⁶ πεσὼν^a οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει^b αὐτῷ λέγων.^c
 Ὁ Μακροθύμησον^d ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω^e σοι. ²⁷ σπλαγχνισθεῖς^a δὲ
 ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν^b αὐτόν, καὶ τὸ δάνειον^c ἀφῆκεν^d αὐτῷ.
²⁸ ἐξελθὼν^a δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὔρεν^b ἓνα τῶν συνδούλων^c αὐτοῦ ὃς ὥφειλεν^d
 αὐτῷ ἑκατὸν^e δηνάρια,^f καὶ κρατήσας^g αὐτὸν ἐπνιγεν^h λέγων.ⁱ Ὁ Ἀπόδος^j εἰ τι
 ὀφείλεις.^k ²⁹ πεσὼν^a οὖν ὁ σύνδουλος^b αὐτοῦ παρεκάλει^c αὐτὸν λέγων.^d
 Μακροθύμησον^e ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω^f σοι. ³⁰ ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν,^a ἀλλὰ
 ἀπελθὼν^b ἔβαλεν^c αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ὅτ' ἀποδῶ^d τὸ ὀφειλόμενον.^e
³¹ ἰδόντες^a οὖν οἱ σύνδουλοι^b αὐτοῦ τὰ γενόμενα^c ἐλυπήθησαν^d σφόδρα,^e καὶ
 ἐλθόντες^f διεσάφησαν^g τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα.^h ³² τότε
 προσκαλεσάμενος^a αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει^b αὐτῷ. Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν

d ἐβδομηκοντάκις seventy times	d V2SAAM μακροθυμέω to have patience	c V3SIAI
23 a V3SAPI ὁμοιόω to make like	e V1SFAI	d VPPANMS
b V3SAAI	27 a VPAPNMS	e V2SAAM μακροθυμέω to have patience
c VNAA συναίρω to settle	σπλαγχνίζομαι to have compassion on	f V1SFAI
24 a VPAMGMS	b V3SAAI	30 a V3SIAI
b VNPA συναίρω to settle	c NANS δάνειον debt	b VPAANMS
c V3SAPI	d V3SAAI	c V3SAAI
d NNMS ὀφειλέτης debtor	28 a VPAANMS	d V3SAAS
e NGNP μύριοι ten thousand	b V3SAAI	e VPPANMS
f NGNP τάλαντον talent	c NGMP σύνδουλος fellow servant	31 a VPAANMP
25 a VPPAGMS	d V3SIAI	b NNMP σύνδουλος fellow servant
b VNAA	e NANP ἑκατὸν hundred	c VPAMANP
c V3SAAI κελεύω to order	f NANP δηνάριον denarius	d V3PAPI λυπέω to cause sorrow
d VNAP πιπράσκω to sell	g VPAANMS	e σφόδρα very
e V3SPAI	h V3SIAI πνίγω to choke	f VPAANMP
f VNAP	i VPPANMS	g V3PAAI διασαφένω to tell
26 a VPAANMS	j V2SAAM	h VPAMANP
b V3SIAI	k V2SPAI	32 a VPAMNMS
c VPPANMS	29 a VPAANMS	προσκαλέομαι to call
	b NNMS σύνδουλος fellow servant	b V3SPAI

τὴν ὀφειλὴν^c ἐκείνην ἀφῆκά^d σοι, ἐπεὶ^e παρεκάλεσάς^f με. ³³ οὐκ ἔδει^a καὶ σὲ ἐλεῆσαι^b τὸν σύνδουλόν^c σου, ὡς καὶ γὰρ σὲ ἠλέησα;^d ³⁴ καὶ ὀργισθεῖς^a ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν^b αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς^c ἕως οὗ ἀποδῶ^d πᾶν τὸ ῥοφειλόμενον.^e ³⁵ Οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ῥοφειλόμενος^a ποιήσει^b ὑμῖν ἐὰν μὴ ἀφῆτε^c ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ῥοφειλόμενος.

19 Καὶ ἐγένετο^a ὅτε ἐτέλεσεν^b ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν^c ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν^d εἰς τὰ ὅρια^e τῆς Ἰουδαίας πέραν^f τοῦ Ἰορδάνου.^g
² καὶ ἠκολούθησαν^a αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν^b αὐτοὺς ἐκεῖ. ³ Καὶ προσῆλθον^a ῥοφειλόμενοι^b αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες^c αὐτὸν καὶ ῥοφειλόμενοι.^d Εἰ ἔξεστιν^d ῥοφειλόμενῳ ἀπολῦσαι^e τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν;^f ⁴ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a ῥοφειλόμενος^b εἶπεν· Οὐκ ἀνέγνωτε^c ὅτι ὁ ῥοφειλόμενος^d ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν^e καὶ θῆλυ^f ἐποίησεν^g αὐτοὺς ⁵ καὶ εἶπεν·^a ῥοφειλόμενος^b τούτου καταλείψει^c ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ ῥοφειλόμενος^d τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται^e οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ⁶ ὥστε οὐκέτι εἰσὶν^a δύο ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν^b ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω.^c ⁷ λέγουσιν^a αὐτῷ· Τί οὖν Μωϋσῆς ἐντείλατο^b δοῦναι^c βιβλίον ἀποστασίου^d καὶ ἀπολῦσαι^e ῥοφειλόμενος^f αὐτήν;
⁸ λέγει^a αὐτοῖς ὅτι Μωϋσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν^b ὑμῶν ἐπέτρεψεν^c ὑμῖν

c NAFS ὀφειλή <i>debt</i>	c V3SAAI μεταίρω <i>to</i>	5 a V3SAAI
d V1SAAI	move on	b ἕνεκα <i>for the sake of</i>
e ἐπεὶ <i>since</i>	d V3SAAI	c V3SFAI καταλείπω <i>to</i>
f V2SAAI	e NANP ὄριον <i>region</i>	leave
33 a V3SIAI	f πέραν <i>on the other side</i>	d V3SFPI κολλάομαι <i>to</i>
b VNAA	g NGMS Ἰορδάνης <i>Jordan</i>	join
c NAMS σύνδουλος	2 a V3PAAI	e V3PFMI
fellow servant	b V3SAAI	6 a V3PPAI
d V1SAAI	3 a V3PAAI	b V3SAAI συζεύγνυμι <i>to</i>
34 a VPAPNMS ὀργίζομαι	b VPPANMP	join together
to be angry	c VPPANMP	c V3SPAM χωρίζω <i>to</i>
b V3SAAI	d V3SPAI	divide
c NDMP βασανιστής	e VNAA	7 a V3PPAI
torturer	f NAFS αἰτία <i>charge</i>	b V3SAMI ἐντέλλομαι <i>to</i>
d V3SAAS	4 a VPAPNMS	command
e VPPANS	b V3SAAI	c VNAA
35 a NNMS οὐράνιος	c V2PAAI	d NGNS ἀποστάσιον
heavenly	d VPAANMS κτίζω <i>to</i>	divorce
b V3SFAI	create	e VNAA
c V2PAAS	e NANS ἄρσεν <i>male</i>	8 a V3SPAI
Chapter 19	f NANS θῆλυς <i>female</i>	b NAFS σκληροκαρδία
1 a V3SAMI	g V3SAAI	hardness of heart
b V3SAAI τελέω <i>to finish</i>		c V3SAAI ἐπιτρέπω <i>to let</i>

ἀπολῦσαι^d τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν^e οὕτως. ⁹ λέγω^a δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ^b τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ^c καὶ γαμήσῃ^d ἄλλην μοιχᾶται^e ὁ ἀπολελυμένην^f γαμήσας^g μοιχᾶται.^h ¹⁰ Λέγουσιν^a αὐτῷ οἱ μαθηταί· Εἰ οὕτως ἐστίν^b ἡ αἰτία^c τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει^d γαμῆσαι.^e ¹¹ ὁ δὲ εἶπεν^a αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσι^b τὸν λόγον τοῦτον ἄλλ' οἷς δέδοται.^c ¹² εἰσὶν^a γὰρ εὐνοῦχοι^b οἵτινες ἐκ κοιλίας^c μητρὸς ἐγεννήθησαν^d οὕτως, καὶ εἰσὶν^e εὐνοῦχοι^f οἵτινες εὐνουχίσθησαν^g ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν^h εὐνοῦχοιⁱ οἵτινες εὐνούχισαν^j ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος^k χωρεῖν^l χωρεῖτω.^m ¹³ Τότε ἠρώτησαν^a αὐτῷ παῖδιά ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ^b αὐτοῖς καὶ προσεύξηται.^c οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν^d αὐτοῖς. ¹⁴ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·^a Ἄφετε^b τὰ παῖδιά καὶ μὴ κωλύετε^c αὐτὰ ἐλθεῖν^d πρὸς με, τῶν γὰρ τοιούτων ἐστίν^e ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ¹⁵ καὶ ἐπιθεὶς^a τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἔπορεύθη^b ἐκεῖθεν.^c ¹⁶ Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν^a αὐτῷ εἶπεν·^b Διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω^c ἵνα ἴσχω^d ζωὴν αἰώνιον; ¹⁷ ὁ δὲ εἶπεν^a αὐτῷ· Τί με ἑρωτᾷς^b περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστίν^c ὁ ἀγαθός· εἰ δὲ θέλεις^d εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν^e, ἑ^f τήρησον^f τὰς ἐντολάς. ¹⁸ λέγει^a αὐτῷ· Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν·^b Τὸ Οὐ φονεύσεις,^c Οὐ

d VNAA	c V3SRPI	14 a V3SAAI
e V3SRAI	12 a V3PPAI	b V2PAAM
9 a V1SPAI	b NNMP εὐνοῦχος	c V2PPAM κωλύω to
b V3SAAS	eunuch	hinder
c NDFS πορνεία sexual	c NGFS κοιλία any and	d VNAA
immorality	all internal organs	e V3SPAI
d V3SAAS γαμέω to	d V3PAPI	15 a VPAANMS
marry	e V3PPAI	b V3SAPI
e V3SPMI μοιχάομαι to	f NNMP εὐνοῦχος	c ἐκεῖθεν from there
commit adultery	eunuch	16 a VPAANMS
f VPRPAFS	g V3PAPI εὐνουχίζω to	b V3SAAI
g VPAANMS γαμέω to	emasculate	c V1SAAS
marry	h V3PPAI	d V1SAAS
h V3SPMI μοιχάομαι to	i NNMP εὐνοῦχος	17 a V3SAAI
commit adultery	eunuch	b V2SPAI
10 a V3PPAI	j V3PAAI εὐνουχίζω to	c V3SPAI
b V3SPAI	emasculate	d V2SPAI
c NNFS αἰτία charge	k VPPMNMS	e VNAA
d V3SPAI συμφέρω to	l VNPA χωρέω to go	f V2SAAM
bring together	m V3SPAM χωρέω to go	18 a V3SPAI
e VNAA γαμέω to marry	13 a V3PAPI	b V3SAAI
11 a V3SAAI	b V3SAAS	c V2SFAI φονεύω to
b V3PPAI χωρέω to go	c V3SAMS	commit murder
	d V3PAAI ἐπιτιμάω to	
	rebuke	

μοιχεύσεις,^d Οὐ κλέψεις,^e Οὐ ψευδομαρτυρήσεις,^f ¹⁹ Τίμα^a τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ἀγαπήσεις^b τὸν πλησίον^c σου ὡς σεαυτόν. ²⁰ λέγει^a αὐτῷ ὁ νεανίσκος·^b Ἰπάντα ταῦτα Ἰ ἐφύλαξα·^c τί ἔτι ὑστερῶ;^d ²¹ ἔφη^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις^b τέλειος^c εἶναι,^d ὑπάγε^e πώλησόν^f σου τὰ ὑπάρχοντα^g καὶ ἴδός^h πτωχοῖς, καὶ ἔξειςⁱ θησαυρόν^j ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο^k ἀκολούθει^l μοι. ²² ἀκούσας^a δὲ ὁ νεανίσκος^b τὸν λόγον ἀπῆλθεν^c λυπούμενος,^d ἦν^e γὰρ ἔχων^f κτήματα^g πολλά. ²³ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^a τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω^b ὑμῖν ὅτι ἰσχυροὶ^c δυσκόλως^d εἰσελεύσεται^e εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ²⁴ πάλιν δὲ λέγω^a ὑμῖν, εὐκοπώτερόν^b ἐστίν^c κάμηλον^d διὰ τὴν τρυπήματος^e ῥαφίδος^f εἰσελθεῖν^g ἢ πλούσιον^h εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. ²⁵ ἀκούσαντες^a δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο^b σφόδρα^c λέγοντες·^d Τίς ἄρα δύναται^e σωθῆναι;^f ²⁶ ἐμβλέψας^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν^c ἐστίν,^d παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά. ²⁷ Τότε ἀποκριθεὶς^a ὁ Πέτρος εἶπεν^b αὐτῷ· Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν^c πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν^d σοι· τί ἄρα ἔσται^e ἡμῖν; ²⁸ ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω^b ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές^c μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ,^d ὅταν καθίσῃ^e ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

d V2SFAI μοιχεύω to commit adultery	j NAMS θησαυρός treasure	h NAMS πλούσιος rich
e V2SFAI κλέπτω steal	k δεῦρο come	25 a VPAANMP
f V2SFAI ψευδομαρτυρέω to give false testimony	l V2SPAM	b V3PIPI ἐκπλήσσομαι to be amazed
19 a V2SPAM τιμάω to honor	22 a VPAANMS	c σφόδρα very
b V2SFAI	b NNMS νεανίσκος young man	d VPPANMP
c πλησίον near	c V3SAAI	e V3SPMI
20 a V3SPAI	d VPPPNMS λυπέω to cause sorrow	f VNAP
b NNMS νεανίσκος young man	e V3SAAI	26 a VPAANMS ἐμβλέπω to look
c V1SAAI	f VPPANMS	b V3SAAI
d V1SPAI ὑστερέω to lack	g NANP κτήμα wealth	c NNNS ἀδύνατος impossible
21 a V3SAAI	23 a V3SAAI	d V3SPAI
b V2SPAI	b V1SPAI	27 a VPAPNMS
c NNMS τέλειος perfect	c NNMS πλούσιος rich	b V3SAAI
d VNPA	d δυσκόλως hardly	c V1PAAI
e V2SPAM	e V3SFMI	d V1PAAI
f V2SAAM πωλέω to sell	24 a V1SPAI	e V3SFMI
g VPPAANP	b NNNS εὐκοπώτερος easy	28 a V3SAAI
h V2SAAM	c V3SPAI	b V1SPAI
i V2SFAI	d NAFS κάμηλος camel	c VPAANMP
	e NGNS τρύπημα eye	d NDFS παλιγγενεσία renewal
	f NGFS ῥαφίς needle	e V3SAAS
	g VNAA	

ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, Ἦ καθήσεσθε^f καὶ Ἦμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους
κρίνοντες^g τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. ²⁹ καὶ πᾶς Ἦστις ἀφῆκεν^a Ἦ οἰκίας
ἢ Ἦ ἀδελφούς ἢ Ἦ ἀδελφὰς^b ἢ πατέρα ἢ μητέρα ἢ Ἦ γυναῖκα ἢ Ἦ τέκνα ἢ Ἦ ἀγροὺς
ἐνεκεν^c τοῦ Ἦνόματός μου, Ἦ ἐκατονταπλασίονα^d λήμψεται^e καὶ ζωὴν αἰώνιον
κληρονομήσει.^f ³⁰ πολλοὶ δὲ ἔσονται^a πρῶτοι ἔσχατοι καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20 Ὅμοία γάρ ἐστιν^a ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ^b ὅστις
ἐξῆλθεν^c ἅμα^d πρωῒ^e μισθώσασθαι^f ἐργάτας^g εἰς τὸν ἀμπελῶνα^h αὐτοῦ.
² Ἦ συμφωνήσας^a δὲ Ἦ μετὰ τῶν ἐργατῶν^b ἐκ δηναρίου^c τὴν ἡμέραν
ἀπέστειλεν^d αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα^e αὐτοῦ. ³ καὶ ἐξελθὼν^a περὶ τρίτην
ὥραν εἶδεν^b ἄλλους ἐστῶτας^c ἐν τῇ ἀγορᾷ^d ἀργούς.^e ⁴ καὶ ἐκείνοις εἶπεν.^a
Ἦπάγετε^b καὶ Ἦμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα,^c καὶ ὁ ἐὰν ἢ^d δίκαιον δώσω^e Ἦμῖν. ⁵ οἱ
δὲ ἀπῆλθον.^a Ἦ πάλιν ἐξελθὼν^b περὶ ἔκτην^c καὶ ἐνάτην^d ὥραν ἐποίησεν^e
ὡσαύτως.^f ⁶ περὶ δὲ τὴν Ἦένδεκάτην^a ἐξελθὼν^b εὗρεν^c ἄλλους Ἦἐστῶτας,^d καὶ
λέγει^e αὐτοῖς. Τί ὥδε ἐστήκατε^f ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;^g ⁷ λέγουσιν^a αὐτῷ.
Ὅτι οὐδεὶς Ἦμας ἐμισθώσατο.^b λέγει^c αὐτοῖς. Ἦπάγετε^d καὶ Ἦμεῖς εἰς τὸν
Ἦἀμπελῶνα.^e ⁸ ὁψίας^a δὲ γενομένης^b λέγει^c ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος^d τῷ

f V2PFMI	2 a VPAANMS συμφωνέω	d NAFS ἑνατος <i>ninth</i>
g VPPANMP	to agree with	e V3SAAI
29 a V3SAAI	b NGMP ἐργάτης <i>worker</i>	f ὡσαύτως <i>in the same way</i>
b NAFP ἀδελφή <i>sister</i>	c NGNS δηνάριον	6 a NAFS ἐνδέκατος
c ἐνεκεν <i>for</i>	d denarius	eleventh
d NAMP	d V3SAAI	b VPAANMS
ἐκατονταπλασίονα <i>a</i>	e NAMS ἀμπελών	c V3SAAI
hundred times	vineyard	d VPRAAMP
e V3SFMI	3 a VPAANMS	e V3SPAI
f V3SFAI κληρονομέω <i>to</i>	b V3SAAI	f V2PRAI
inherit	c VPRAAMP	g NNMP ἀργός <i>idle</i>
30 a V3PFMI	d NDFS ἀγορά	7 a V3PPAI
Chapter 20	marketplace	b V3SAMI μισθόομαι <i>to</i>
1 a V3SPAI	e NAMP ἀργός <i>idle</i>	hire
b NDMS οἰκοδεσπότης	4 a V3SAAI	c V3SPAI
head of the house	b V2PPAM	d V2PPAM
c V3SAAI	c NAMS ἀμπελών	e NAMS ἀμπελών
d ἅμα <i>together</i>	vineyard	vineyard
e πρωῒ <i>early in the</i>	d V3SPAS	8 a NGFS ὁψία <i>evening</i>
morning	e V1SFAI	b VPAMGFS
f VNAM μισθόομαι <i>to hire</i>	5 a V3PAAI	c V3SPAI
g NAMP ἐργάτης <i>worker</i>	b VPAANMS	d NGMS ἀμπελών
h NAMS ἀμπελών	c NAFS ἕκτος <i>sixth</i>	vineyard
vineyard		

ἐπιτρόπῳ^e αὐτοῦ· Κάλεσον^f τοὺς ἐργάτας^g καὶ ἀπόδος^h ἡ αὐτοῖς τὸν μισθὸνⁱ ἀρξάμενος^j ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων.⁹ ἡ καὶ ἐλθόντες^a οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην^b ὥραν ἔλαβον^c ἀνὰ^d δηνάριον.^e ¹⁰ ἡ καὶ ἐλθόντες^a οἱ πρώτοι ἐνόμισαν^b ὅτι ἡ πλεῖον λήμψονται.^c καὶ ἔλαβον^d τὸ ἀνὰ^e δηνάριον^f καὶ αὐτοί^h. ¹¹ λαβόντες^a δὲ ἐγόγγυζον^b κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότη^c ¹² ἡ λέγοντες.^a Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν,^b καὶ ἴσους^c ἡ αὐτοὺς ἡμῖν^h ἐποίησας^d τοῖς βαστάσας^e τὸ βάρος^f τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα.^g ¹³ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a ἡ ἐνὶ αὐτῶν εἶπεν^h.^b Ἐταῖρε,^c οὐκ ἀδικῶ^d σε· οὐχὶ δηναρίου^e συνεφώνησάς^f μοι; ¹⁴ ἄρον^a τὸ σὸν^b καὶ ὑπαγε.^c θέλω^d δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι^e ὡς καὶ σοί.^h ¹⁵ ἡ οὐκ ἔξεστίν^a μοι ἡ ὁ θέλω^b ποιῆσαι^c ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἡ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστίν^d ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι;^e ¹⁶ οὕτως ἔσονται^a οἱ ἔσχατοι πρώτοι καὶ οἱ πρώτοι ἡ ἔσχατοι.^h ¹⁷ ἡ Καὶ ἀναβαίνων^a ὁ ἡ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβεν^b τοὺς δώδεκα ἡ μαθητὰς κατ' ἰδίαν, ἡ καὶ ἐν τῇ ὁδῷ^h εἶπεν^c αὐτοῖς.^h ¹⁸ Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν^a εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται^b τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινούσιν^c αὐτὸν θανάτῳ,^h ¹⁹ καὶ παραδώσουσιν^a αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι^b καὶ μαστιγῶσαι^c καὶ σταυρῶσαι,^d καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἡ ἐγερθήσεται.^e ²⁰ Τότε

e NDMS ἐπίτροπος <i>foreman</i>	c NGMS οἰκοδεσπότης <i>head of the house</i>	d V1SPAI
f V2SAAM	12 a VPPANMP	e VNAA
g NAMP ἐργάτης <i>worker</i>	b V3PAAI	15 a V3SPAI
h V2SAAM	c NAMP ἴσος <i>equal</i>	b V1SPAI
i NAMS μισθός <i>wage</i>	d V2SAAI	c VNAA
j VPAMNMS	e VPAADMMP βαστάζω	d V3SPAI
9 a VPAANMP	<i>to carry</i>	e V1SPAI
b NAFS ἐνδέκατος <i>eleventh</i>	f NANS βάρος <i>burden</i>	16 a V3PFMI
c V3PAAI	g NAMS καύσων <i>heat</i>	17 a VPPANMS
d ἀνὰ <i>each</i>	13 a VPAPNMS	b V3SAAI
e NANS δηνάριον <i>denarius</i>	b V3SAAI	c V3SAAI
10 a VPAANMP	c NMS ἐταῖρος <i>friend</i>	18 a V1PPAI
b V3PAAI νομίζω <i>to think</i>	d V1SPAI ἀδικέω <i>to do wrong</i>	b V3SFPI
c V3PFMI	e NGNS δηνάριον <i>denarius</i>	c V3PFAI κατακρίνω <i>to condemn</i>
d V3PAAI	f V2SAAI συμφωνέω <i>to agree with</i>	19 a V3PFAI
e ἀνὰ <i>each</i>	14 a V2SAAM	b VNAA ἐμπαίζω <i>to mock</i>
f NANS δηνάριον <i>denarius</i>	b NANS σός <i>your</i>	c VNAA μαστιγῶ <i>to flog</i>
11 a VPAANMP	c V2SPAM	d VNAA
b V3PIAI γογγύζω <i>to grumble</i>		e V3SFPI

προσῆλθεν^a αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου^b μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς
προσκυνοῦσα^c καὶ αἰτοῦσα^d τι ἵνα παρ' αὐτοῦ. ²¹ ὁ δὲ εἶπεν^a αὐτῇ· Τί θέλεις;^b
λέγει^c αὐτῷ· Εἰπέ^d ἵνα καθίσωσιν^e οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἰς ἐκ δεξιῶν ἵνα σου καὶ
εἰς ἐξ εὐωνύμων^f σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. ²² ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν·^b
Οὐκ οἶδατε^c τί αἰτεῖσθε·^d δύνασθε^e πιεῖν^f τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω^g ἵνα πίνειν;^h
λέγουσινⁱ αὐτῷ· Δυνάμεθα.^j ²³ ἡ λέγει^a αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου ἵνα πίεσθε,^b
τὸ δὲ καθίσαι^c ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ^d εὐωνύμων^d οὐκ ἔστιν^e ἡ ἐμὸν δοῦναι,^f
ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται^g ὑπὸ τοῦ πατρός μου. ²⁴ Καὶ ἀκούσαντες^a οἱ δέκα^b
ἡγανάκτησαν^c περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ²⁵ ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος^a
αὐτοὺς εἶπεν·^b Οἶδατε^c ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν^d αὐτῶν
καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν^e αὐτῶν. ²⁶ οὐχ οὕτως ἔσται^a ἐν ὑμῖν· ἀλλ'
ὅς ἂν θέλῃ^b ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι^c ἔσται^d ὑμῶν διάκονος,^e ²⁷ καὶ ὅς ἂν
θέλῃ^a ἐν ὑμῖν εἶναι^b πρῶτος ἔσται^c ὑμῶν δοῦλος. ²⁸ ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν^a διακονηθῆναι^b ἀλλὰ διακονῆσαι^c καὶ δοῦναι^d τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ λύτρον^e ἀντὶ^f πολλῶν. ²⁹ Καὶ ἐκπορευομένων^a αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχὼ^b
ἡκολούθησεν^c αὐτῷ ὄχλος πολὺς. ³⁰ καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι^a παρὰ τὴν
ὁδόν, ἀκούσαντες^b ὅτι Ἰησοῦς παράγει,^c ἔκραξαν^d λέγοντες·^e Ὁ Κύριε, ἐλέησον^f

20 a V3SAAI	b V2PFMI	e NNMS διάκονος
b NGMS Ζεβεδαῖος	c VNAA	<i>servant</i>
c VPPANFS	d NGNP εὐώνυμος <i>left</i>	27 a V3SPAS
d VPPANFS	e V3SPAI	b VNPA
21 a V3SAAI	f VNAA	c V3SFMI
b V2SPAI	g V3SRPI	28 a V3SAAI
c V3SPAI	24 a VPAANMP	b VNAP
d V2SAAM	b NNMP δέκα <i>ten</i>	c VNAA
e V3PAAS	c V3PAAI ἀγανακτέω <i>to</i>	d VNAA
f NGNP εὐώνυμος <i>left</i>	<i>be indignant</i>	e NANS λύτρον <i>ransom</i>
22 a VPAPNMS	25 a VPAMNMS	f ἀντὶ <i>in exchange for</i>
b V3SAAI	προσκαλέομαι <i>to call</i>	29 a VPPMGMP
c V2PRAI	b V3SAAI	b NGFS Ἰεριχώ <i>Jericho</i>
d V2PPMI	c V2PRAI	c V3SAAI
e V2PPMI	d V3PPAI κατακυριεύω	30 a VPPMNMP
f VNAA	<i>to lord it over</i>	b VPAANMP
g V1SPAI	e V3PPAI κατεξουσιάζω	c V3SPAI παράγω <i>to</i>
h VNPA	<i>to exercise authority</i>	<i>pass by</i>
i V3PPAI	over	d V3PAAI
j V1PPMI	26 a V3SFMI	e VPPANMP
23 a V3SPAI	b V3SPAS	f V2SAAM
	c VNAM	
	d V3SFMI	

ἡμᾶς[`], ἱ υἱὸς Δαυίδ. ³¹ ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν^a αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν.^b οἱ δὲ
 μεῖζον ἔκραξαν^c λέγοντες.^d Ἱ Κύριε, ἐλέησον^e ἡμᾶς[`], ἱ υἱὸς Δαυίδ. ³² καὶ
 στας^a ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν^b αὐτοὺς καὶ εἶπεν.^c Τί θέλετε^d ποιήσω^e ὑμῖν;
³³ λέγουσιν^a αὐτῷ. Κύριε, ἵνα ἁ ἀνοιγῶσιν^b οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν[`].
³⁴ σπλαγχνισθεῖς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο^b τῶν ἁ ὀμμάτων^c αὐτῶν, καὶ εὐθέως
 ἁ ἀνέβλεψαν^d καὶ ἡκολούθησαν^e αὐτῷ.

21 Καὶ ὅτε ἡγγισαν^a εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον^b εἰς Βηθφαγῇ^c ἁ εἰς τὸ Ὅρος
 τῶν Ἑλαιῶν,^d τότε Ἱ Ἰησοῦς ἀπέστειλεν^e δύο μαθητὰς ² λέγων^a αὐτοῖς.
 Ἱ Πορεύεσθε^b εἰς τὴν κώμην^c τὴν ἁ κατέναντι^d ὑμῶν, καὶ ἁ εὐθέως εὐρήσετε^e
 ὄνον^f δεδεμένην^g καὶ πῶλον^h μετ' αὐτῆς. λύσαντεςⁱ ἁ ἀγάγετέ^j μοι. ³ καὶ ἐάν
 τις ὑμῖν εἴπῃ^a τι, ἐρεῖτε^b ὅτι Ὁ κύριος αὐτῶν χρειαν ἔχει.^c ἁ εὐθύς δὲ
 ἁ ἀποστελεῖ^d αὐτούς. ⁴ Τοῦτο ἁ δὲ γέγονεν^a ἵνα πληρωθῇ^b τὸ ῥηθὲν^c διὰ τοῦ
 προφήτου λέγοντος.^d ⁵ Εἶπατε^a τῇ θυγατρὶ^b Σιών.^c Ἱδοὺ ὁ βασιλεὺς σου
 ἔρχεται^d σοι πραῦς^e καὶ ἐπιβεβηκώς^f ἐπὶ ὄνον^g καὶ ἁ ἐπὶ πῶλον^h υἱὸν
 ὑποζυγίου.ⁱ ⁶ πορευθέντες^a δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες^b καθὼς ἁ συνέταξεν^c
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ⁷ ἡγαγον^a τὴν ὄνον^b καὶ τὸν πῶλον,^c καὶ ἐπέθηκαν^d ἁ ἐπ'
 αὐτῶν τὰ ἁ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθισεν^e ἐπάνω^f αὐτῶν. ⁸ ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος

31 a V3SAAI ἐπιτιμάω to rebuke	1 a V3PAAI	d VPPAGMS
b V3PAAS σιωπάω to be quiet	b V3PAAI	5 a V2PAAM
c V3PAAI	c NAFS Βηθφαγή Bethphage	b NDFS θυγάτηρ daughter
d VPPANMP	d NGFP ἐλαία olive	c NGFS Σιών Zion
e V2SAAM	e V3SAAI	d V3SPMI
32 a VPAANMS	2 a VPPANMS	e NNMS πραῦς gentle
b V3SAAI	b V2PPMM	f VPRANMS ἐπιβαίνω to go up
c V3SAAI	c NAFS κώμη a village	g NAFS ὄνος donkey
d V2PPAI	d κατέναντι ahead	h NAMS πῶλος colt
e V1SAAS	e V2PFAI	i NGNS ὑποζύγιον donkey
33 a V3PPAI	f NAFS ὄνος donkey	6 a VPAPNMP
b V3PAPS	g VPRPAFS	b VPAANMP
34 a VPAPNMS	h NAMS πῶλος colt	c V3SAAI συντάσσω to command
σπλαγχνίζομαι to have compassion on	i VPAANMP	7 a V3PAAI
b V3SAMI	j V2PAAM	b NAFS ὄνος donkey
c NGNP ὄμμα eye	3 a V3SAAS	c NAMS πῶλος colt
d V3PAAI ἀναβλέπω to look up	b V2PFAI	d V3PAAI
e V3PAAI	c V3SPAI	e V3SAAI ἐπικαθίζω to sit down
Chapter 21	d V3SFAI	f ἐπάνω above
	4 a V3SRAI	
	b V3SAPS	
	c VPAPNNS	

ἔστρωσαν^a ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ, ἄλλοι δὲ ἔκοπτον^b κλάδους^c ἀπὸ τῶν δένδρων^d καὶ ἐστρώννουν^e ἐν τῇ ὁδῷ. ⁹ οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες^a ἱ αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες^b ἔκραζον^c λέγοντες·^d Ὡσαννά^e τῷ υἱῷ Δαυὶδ· Εὐλογημένος^f ὁ ἐρχόμενος^g ἐν ὀνόματι κυρίου· Ὡσαννά^h ἐν τοῖς ὑψίστοις.ⁱ ¹⁰ καὶ εἰσελθόντος^a αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐσείσθη^b πᾶσα ἡ πόλις λέγουσα·^c Τίς ἐστίν^d οὗτος; ¹¹ οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον·^a Οὗτός ἐστιν^b ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέθ^c τῆς Γαλιλαίας. ¹² Καὶ εἰσῆλθεν^a ἱ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐξέβαλεν^b πάντα τοὺς πωλοῦντας^c καὶ ἀγοράζοντας^d ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς τραπέζας^e τῶν κολλυβιστῶν^f κατέστρεψεν^g καὶ τὰς καθέδρας^h τῶν πωλούντωνⁱ τὰς περιστεράς,^j ¹³ καὶ λέγει^a αὐτοῖς· Γέγραπται·^b Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται,^c ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἱ ποιεῖτε^d σπήλαιον^e ληστῶν.^f ¹⁴ Καὶ προσῆλθον^a αὐτῷ ἱ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ^b ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν^c αὐτούς. ¹⁵ ἰδόντες^a δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια^b ἃ ἐποίησεν^c καὶ τοὺς παῖδας^d ἱ τοὺς κράζοντας^e ἐν τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας·^f Ὡσαννά^g τῷ υἱῷ Δαυὶδ ἡγανάκτησαν^h ¹⁶ καὶ εἶπαν^a αὐτῷ· Ἀκούεις^b τί οὔτοι λέγουσιν;^c ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει^d αὐτοῖς· Ναί. οὐδέποτε^e ἀνέγνωτε^f ὅτι Ἐκ

8 a V3PAAI στρώννυμι to spread out
b V3PIAI κόπτω to cut
c NAMP κλάδος branch
d NGNP δένδρον tree
e V3PIAI στρώννυμι to spread out
9 a VPPANMP προάγω to go on ahead
b VPPANMP
c V3PIAI
d VPPANMP
e ὡσαννά Hosanna!
f VPRPNMS
g VPPMNMS
h ὡσαννά Hosanna!
i NDNP ὑψιστος highest
10 a VPAAGMS
b V3SAPI σείω to cause to shake
c VPPANFS
d V3SPAI

11 a V3PIAI
b V3SPAI
c NGFS Ναζαρέθ Nazareth
12 a V3SAAI
b V3SAAI
c VPPAAMP πωλέω to sell
d VPPAAMP
e NAFP τράπεζα table
f NGMP κολλυβιστής money exchanger
g V3SAAI καταστρέφω to overturn
h NAFP καθέδρα seat
i VPPAGMP πωλέω to sell
j NAFP περιστερά dove
13 a V3SPAI
b V3SRPI
c V3SFPI
d V2PPAI

e NANS σπήλαιον den
f NGMP ληστής robber
14 a V3PAAI
b NNMP χωλός lame
c V3SAAI
15 a VPAANMP
b NANP θαυμάσιος wonderful
c V3SAAI
d NAMP παῖς boy
e VPPAAMP
f VPPAAMP
g ὡσαννά Hosanna!
h V3PAAI ἡγανακτέω to be indignant
16 a V3PAAI
b V2SPAI
c V3PPAI
d V3SPAI
e οὐδέποτε never
f V2PAAI

στόματος νηπίων^g καὶ θηλαζόντων^h κατηρτίσωⁱ αἶνον;^j 17 καὶ καταλιπὼν^a
αὐτοὺς ἐξῆλθεν^b ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν,^c καὶ ἠύλισθη^d ἐκεῖ. 18 Ἦ^a Πρωΐ^a
δὲ ἔπανάγων^b εἰς τὴν πόλιν ἐπέινασεν.^c 19 καὶ ἰδὼν^a συκῆν^b μίαν ἐπὶ τῆς
ὁδοῦ ἦλθεν^c ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν^d ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα^e μόνον, καὶ
λέγει^f αὐτῇ. Ἦ^a Μηκέτι^g ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται^h εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθηⁱ
παραχρῆμα^j ἢ συκῆ.^k 20 καὶ ἰδόντες^a οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν^b λέγοντες.^c Πῶς
παραχρῆμα^d ἐξηράνθη^e ἢ συκῆ;^f 21 ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς·
Ἀμὴν λέγω^c ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε^d πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε,^e οὐ μόνον τὸ τῆς
συκῆς^f ποιήσετε,^g ἀλλὰ καὶ^h τῷ ὅρει τούτῳ εἴπητε.ⁱ Ἀρθητι^j καὶ βλήθητι^k εἰς
τὴν θάλασσαν, γενήσεται.^l 22 καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε^a ἐν τῇ προσευχῇ
πιστεύοντες^b λήμψεσθε.^c 23 Καὶ ἔλθόντος^a αὐτοῦ^b εἰς τὸ ἱερὸν προσῆλθον^b
αὐτῷ διδάσκοντι^c οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες.^d Ἐν
ποία ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς;^e καὶ τίς σοι ἔδωκεν^f τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
24 ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς· Ἐρωτήσω^c ὑμᾶς καὶ γὰρ λόγον ἓνα, ὃν
ἐὰν εἴπητέ^d μοι καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ^e ἐν ποία ἐξουσία ταῦτα ποιῶ.^f 25 τὸ
βάπτισμα^a Ἦ^a τὸ Ἰωάννου πόθεν^b ἦν;^c ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ

g NGMP νήπιος <i>child</i>	g μηκέτι <i>no longer</i>	i V2PAAS
h VPPAGMP θηλάζω <i>to nurse a baby</i>	h V3SAMS	j V2SAPM
i V2SAMI καταρτίζω <i>to restore</i>	i V3SAPI ξηραίνω <i>to wither</i>	k V2SAPM
j NAMS αἶνος <i>praise</i>	j παραχρῆμα <i>immediately</i>	l V3SFMI
17 a VPAANMS καταλείπω <i>to leave</i>	k NNFS συκῆ <i>fig tree</i>	22 a V2PAAS
b V3SAAI	20 a VPAANMP	b VPPANMP
c NAFS Βηθανία <i>Bethany</i>	b V3PAAI	c V2PFMI
d V3SAPI αὐλίζομαι <i>to spend the night</i>	c VPPANMP	23 a VPAAGMS
18 a πρωΐ <i>early in the morning</i>	d παραχρῆμα <i>immediately</i>	b V3PAAI
b VPPANMS ἐπανάγω <i>to put out</i>	e V3SAPI ξηραίνω <i>to wither</i>	c VPPADMS
c V3SAAI πεινάω <i>to be hungry</i>	f NNFS συκῆ <i>fig tree</i>	d VPPANMP
19 a VPAANMS	21 a VPAPNMS	e V2SPAI
b NAFS συκῆ <i>fig tree</i>	b V3SAAI	f V3SAAI
c V3SAAI	c V1SPAI	24 a VPAPNMS
d V3SAAI	d V2PPAS	b V3SAAI
e NANP φύλλον <i>leaf</i>	e V2PAPS διακρίνω <i>to make a distinction</i>	c V1SFAI
f V3SPAI	f NGFS συκῆ <i>fig tree</i>	d V2PAAS
	g V2PFAI	e V1SFAI
	h καὶ <i>and if</i>	f V1SPAI
		25 a NNNS βάπτισμα <i>baptism</i>
		b πόθεν <i>from where</i>
		c V3SAI

διελογίζοντο^d ἔν ἑαυτοῖς λέγοντες·^e Ἐὰν εἴπωμεν·^f Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ^g ἡμῖν·
 Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε^h αὐτῷ; ²⁶ ἐὰν δὲ εἴπωμεν·^a Ἐξ ἀνθρώπων,
 φοβούμεθα^b τὸν ὄχλον, πάντες γὰρ ὥς προφήτην ἔχουσιν^c τὸν Ἰωάννην·
²⁷ καὶ ἀποκριθέντες^a τῷ Ἰησοῦ εἶπαν·^b Οὐκ οἶδαμεν·^c ἔφη^d αὐτοῖς καὶ αὐτός·
 Οὐδὲ ἐγὼ λέγω^e ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·^f ²⁸ Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ;^a
 ἄνθρωπος εἶχεν^b τέκνα δύο· Ἦ προσελθὼν^c τῷ πρώτῳ εἶπεν·^d Τέκνον, ὑπαγε^e
 σήμερον ἐργάζου^f ἐν τῷ ἁμπελῶνι·^g ²⁹ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν·^b Ὁὐ θέλω·^c
 ὕστερον^d δὲ μεταμεληθεὶς^e ἀπῆλθεν·^f ³⁰ Ἦ προσελθὼν^a δὲ τῷ δευτέρῳ
 εἶπεν^b ὡσαύτως·^c ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^d εἶπεν·^e Ἐγώ, κύριε· καὶ οὐκ ἂπῆλθεν·^f
³¹ τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν^a τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Ἦ λέγουσιν·^b Ὁ ἡρώτος·
 λέγει^c αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω^d ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι^e καὶ αἱ πόρναι^f
 προάγουσιν^g ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ· ³² ἦλθεν^a γὰρ ὁ Ἰωάννης πρὸς
 ὑμᾶς ἔν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε^b αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι^c καὶ αἱ
 πόρναι^d ἐπίστευσαν^e αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες^f Ἦ οὐδὲ μετεμελήθητε^g ὕστερον^h
 τοῦ πιστεῦσαιⁱ αὐτῷ· ³³ Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε·^a Ἦ ἄνθρωπος ἦν^b
 οἰκοδεσπότης^c ὅστις ἐφύτευσεν^d ἁμπελῶνα^e καὶ φραγμὸν^f αὐτῷ περιέθηκεν^g

d V3PIMI διαλογίζομαι to think	29 a VPAPNMS	32 a V3SAAI
e VPPANMP	b V3SAAI	b V2PAAI
f V1PAAS	c V1SPAI	c NNMP τελώνης tax collector
g V3SFAI	d NANS ὕστερος later	d NNFP πόρνη prostitute
h V2PAAI	e VPAPNMS	e V3PAAI
26 a V1PAAS	μεταμέλομαι to regret	f VPAANMP
b V1PPMI	f V3SAAI	g V2PAPI μεταμέλομαι to regret
c V3PPAI	30 a VPAANMS	h NANS ὕστερος later
27 a VPAPNMP	b V3SAAI	i VNAA
b V3PAAI	c ὡσαύτως in the same way	33 a V2PAAM
c V1PRAI	d VPAPNMS	b V3SAAI
d V3SIAI	e V3SAAI	c NNMS οἰκοδεσπότης head of the house
e V1SPAI	f V3SAAI	d V3SAAI φυτεύω to plant
f V1SPAI	31 a V3SAAI	e NAMS ἁμπελών vineyard
28 a V3SPAI	b V3PPAI	f NAMS φραγμός barrier
b V3SIAI	c V3SPAI	g V3SAAI περιτίθημι to put on
c VPAANMS	d V1SPAI	
d V3SAAI	e NNMP τελώνης tax collector	
e V2SPAM	f NNFP πόρνη prostitute	
f V2SPMM	g V3PPAI προάγω to go on ahead	
g NDMS ἁμπελών vineyard		

καὶ ὥρυξεν^h ἐν αὐτῷ ληνὸνⁱ καὶ ὠκοδόμησεν^j πύργον,^k καὶ ἐξέδετο^l αὐτὸν γεωργοῖς,^m καὶ ἀπεδήμησεν.ⁿ ³⁴ ὅτε δὲ ἤγγισεν^a ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν^b τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς^c λαβεῖν^d τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. ³⁵ καὶ λαβόντες^a οἱ γεωργοὶ^b τοὺς δούλους αὐτοῦ ὃν μὲν ἔδειραν,^c ὃν δὲ ἀπέκτειναν,^d ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.^e ³⁶ πάλιν ἀπέστειλεν^a ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν^b αὐτοῖς ὡσαύτως.^c ³⁷ ὕστερον^a δὲ ἀπέστειλεν^b πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων.^c Ἐντραπήσονται^d τὸν υἱόν μου. ³⁸ οἱ δὲ γεωργοὶ^a ἰδόντες^b τὸν υἱὸν εἶπον^c ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν^d ὁ κληρονόμος.^e δεῦτε^f ἀποκτείνωμεν^g αὐτὸν καὶ ἴσχωμεν^h τὴν κληρονομίανⁱ αὐτοῦ. ³⁹ καὶ λαβόντες^a αὐτὸν ἐξέβαλον^b ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος^c καὶ ἀπέκτειναν.^d ⁴⁰ ὅταν οὖν ἔλθῃ^a ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος,^b τί ποιήσῃ^c τοῖς γεωργοῖς^d ἐκείνοις; ⁴¹ λέγουσιν^a αὐτῷ· Κακοὺς κακῶς^b ἀπολέσει^c αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα^d ἐκδώσεται^e ἄλλοις γεωργοῖς,^f οἵτινες ἀποδώσουσιν^g αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. ⁴² Λέγει^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε^b ἀνέγνωτε^c ἐν ταῖς γραφαῖς· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν^d οἱ οἰκοδομοῦντες^e οὗτος ἐγενήθη^f εἰς κεφαλὴν γωνίας.^g παρὰ κυρίου ἐγένετο^h αὕτη, καὶ ἔστινⁱ

h V3SAAI ὀρύσσω to dig up	37 a NANS ὕστερος later	c V3SFAI
i NAFS ληνός winepress	b V3SAAI	d NDMP γεωργός farmer
j V3SAAI	c VPPANMS	41 a V3PPAI
k NAMS πύργος tower	d V3PFPI ἐντρέπω to cause shame	b κακῶς ill
l V3SAMI ἐκδίδωμι to rent	38 a NNMP γεωργός farmer	c V3SFAI
m NDMP γεωργός farmer	b VPAANMP	d NAMS ἀμπελῶν vineyard
n V3SAAI ἀποδημέω to go away on a journey	c V3PAAI	e V3SFMI ἐκδίδωμι to rent
34 a V3SAAI	d V3SPAI	f NDMP γεωργός farmer
b V3SAAI	e NNMS κληρονόμος heir	g V3PFAI
c NAMP γεωργός farmer	f δεῦτε come	42 a V3SPAI
d VNAA	g V1PAAS	b οὐδέποτε never
35 a VPAANMP	h V1PAAS	c V2PAAI
b NNMP γεωργός farmer	i NAFS κληρονομία inheritance	d V3PAAI ἀποδοκιμάζω to reject
c V3PAAI δέρω to beat up	39 a VPAANMP	e VPPANMP
d V3PAAI	b V3PAAI	f V3SAPI
e V3PAAI λιθοβολέω to throw stones	c NGMS ἀμπελῶν vineyard	g NGFS γωνία corner
36 a V3SAAI	d V3PAAI	h V3SAMI
b V3PAAI	40 a V3SAAS	i V3SPAI
c ὡσαύτως in the same way	b NGMS ἀμπελῶν vineyard	

θαυμαστή^j ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; ⁴³ διὰ τοῦτο λέγω^a ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται^b ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται^c ἔθνει ποιοῦντι^d τοὺς καρποὺς αὐτῆς. ⁴⁴ Ῥκαὶ ὁ πεσὼν^a ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται.^b ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ^c λικμήσει^d αὐτόν.^e ⁴⁵ Καὶ ἀκούσαντες^a οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν^b ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει.^c ⁴⁶ καὶ ζητοῦντες^a αὐτὸν κρατῆσαι^b ἐφοβήθησαν^c τοὺς ὄχλους, Ῥἐπεὶ^d εἰς^e Ῥπροφήτην αὐτὸν εἶχον.^e

22 Καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν^b Ῥἐν παραβολαῖς αὐτοῖς^c λέγων.^c ² Ὡμοιώθη^a ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν^b γάμους^c τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ³ καὶ ἀπέστειλεν^a τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι^b τοὺς κεκλημένους^c εἰς τοὺς γάμους,^d καὶ οὐκ ἤθελον^e ἐλθεῖν.^f ⁴ πάλιν ἀπέστειλεν^a ἄλλους δούλους λέγων.^b Εἶπατε^c τοῖς κεκλημένοις.^d Ἴδου τὸ ἄριστόν^e μου Ῥἡτοίμακα,^f οἱ ταῦροί^g μου καὶ τὰ σιτιστὰ^h τεθυμένα,ⁱ καὶ πάντα ἔτοιμα.^j δεῦτε^k εἰς τοὺς γάμους.^l ⁵ οἱ δὲ ἀμελήσαντες^a ἀπηῆλθον,^b Ῥὅς μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, Ῥὅς δὲ Ῥἐπὶ τὴν ἐμπορίαν^c αὐτοῦ. ⁶ οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες^a τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν^b καὶ ἀπέκτειναν.^c ⁷ Ῥὁ δὲ βασιλεὺς^a ὠργίσθη,^a καὶ πέμψας^b τὰ στρατεύματα^c αὐτοῦ ἀπώλεσεν^d τοὺς φονεῖς^e ἐκείνους καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν.^f ⁸ τότε λέγει^a τοῖς δούλοις αὐτοῦ. Ὁ μὲν γάμος^b

j NNFS θαυμαστός wonderful	c VPPANMS	j NNNP ἔτοιμος ready
43 a V1SPAΙ	2 a V3SAPI ὁμοιώω to make	k δεῦτε come
b V3SFPI	like	l NAMP γάμος wedding
c V3SFPI	b V3SAAI	banquet
d VPPADNS	c NAMP γάμος wedding	5 a VPAANMP ἀμελέω to
44 a VPAANMS	banquet	neglect
b V3SFPI συνθλάομαι to	3 a V3SAAI	b V3PAAI
be broken to pieces	b VNAA	c NAFS ἐμπορία business
c V3SAAS	c VPRPAMP	6 a VPAANMP
d V3SFAI λικμάω to	d NAMP γάμος wedding	b V3PAAI ὕβριζω to
crush	banquet	insult
45 a VPAANMP	e V3PIAI	c V3PAAI
b V3PAAI	f VNAA	7 a V3SAPI ὀργίζομαι to be
c V3SPAΙ	4 a V3SAAI	angry
46 a VPPANMP	b VPPANMS	b VPAANMS
b VNAA	c V2PAAM	c NANP στράτευμα army
c V3PAPI	d VPRPDMP	d V3SAAI
d ἐπεὶ since	e NANS ἄριστον meal	e NAMP φονεὺς murderer
e V3PIAI	f V1SRAI	f V3SAAI ἐμπύμπρημι set
Chapter 22	g NNMP ταῦρος bull	on fire
1 a VPAPNMS	h NNNP σιτιστός fattened	8 a V3SPAΙ
b V3SAAI	i VPRPNP θύω to kill	b NNMS γάμος wedding
		banquet

ἔτοιμός^c ἐστίν,^d οἱ δὲ κεκλημένοι^e οὐκ ἦσαν^f ἄξιοι.⁹ πορεύεσθε^a οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους^b τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἑὰν εὔρητε^c καλέσατε^d εἰς τοὺς γάμους.^e
¹⁰ καὶ ἐξελθόντες^a οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον^b πάντας ἰού^cς εὔρον,^c πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη^d ὁ ἑ γάμος^e ἀνακειμένων.^f
¹¹ εἰσελθὼν^a δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι^b τοὺς ἀνακειμένους^c εἶδεν^d ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον^e ἑνδυμα^f γάμου.⁸ ¹² καὶ λέγει^a αὐτῷ· Ἐταῖρε,^b πῶς εἰσῆλθες^c ὧδε μὴ ἔχων^d ἑνδυμα^e γάμου;^f ὁ δὲ ἐφिमώθη.⁸ ¹³ τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν^a τοῖς διακόνοις.^b Δήσαντες^c αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας ἑκβάλετε^d αὐτὸν ἑ εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον.^e ἐκεῖ ἔσται^f ὁ κλαυθμὸς⁸ καὶ ὁ βρυγμὸς^h τῶν ὁδόντων.ⁱ ¹⁴ πολλοὶ γάρ εἰσιν^a κλητοὶ^b ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.^c
¹⁵ Τότε πορευθέντες^a οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον^b ἔλαβον^c ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν^d ἐν λόγῳ. ¹⁶ καὶ ἀποστέλλουσιν^a αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν^b ἑ λέγοντες.^c Διδάσκαλε, οἶδαμεν^d ὅτι ἀληθὴς^e εἶ^f καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις,⁸ καὶ οὐ μέλει^h σοι περὶ οὐδενός, οὐ γὰρ βλέπειςⁱ εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. ¹⁷ εἰπὼν^a οὖν ἡμῖν τί σοι δοκεῖ.^b

c NNMS ἔτοιμος <i>ready</i>	e VPRMAMS ἐνδύω <i>to clothe</i>	i NGMP ὁδοὺς <i>tooth</i>
d V3SPAI	f NANS ἑνδυμα <i>clothing</i>	14 a V3PPAI
e VPRPNMP	g NGMS γάμος <i>wedding banquet</i>	b NNMP κλητός <i>called</i>
f V3PIAI	12 a V3SPAI	c NNMP ἐκλεκτός <i>elect</i>
9 a V2PPMM	b NMS ἐταῖρος <i>friend</i>	15 a VPAPNMP
b NAFP διέξοδος <i>corner</i>	c V2SAAI	b NANS συμβούλιον <i>plan</i>
c V2PAAS	d VPPANMS	c V3PAAI
d V2PAAM	e NANS ἑνδυμα <i>clothing</i>	d V3PAAS παγιδεύω <i>to trap</i>
e NAMP γάμος <i>wedding banquet</i>	f NGMS γάμος <i>wedding banquet</i>	16 a V3PPAI
10 a VPAANMP	g V3SAPI φιμώω <i>to muzzle</i>	b NGMP Ἡρωδιανοί <i>Herodians</i>
b V3PAAI	13 a V3SAAI	c VPPANMP
c V3PAAI	b NDMP διάκονος <i>servant</i>	d V1PRAI
d V3SAPI πίμπλημι <i>to fill</i>	c VPAANMP	e NNMS ἀληθής <i>true</i>
e NNMS γάμος <i>wedding banquet</i>	d V2PAAM	f V2SPAI
f VPPMGMP ἀνάκειμαι <i>to recline for a meal</i>	e NANS ἐξώτερος <i>outside</i>	g V2SPAI
11 a VPAANMS	f V3SFMi	h V3SPAI μέλει <i>it is a care</i>
b VNAM θεάομαι <i>to see</i>	g NNMS κλαυθμός <i>weeping</i>	i V2SPAI
c VPPMAMP ἀνάκειμαι <i>to recline for a meal</i>	h NNMS βρυγμός <i>gnashing</i>	17 a V2SAAM
d V3SAAI		b V3SPAI

ἔξεστιν^c δοῦναι^d κῆνσον^e Καίσαρι^f ἢ οὐ; ¹⁸ γνοὺς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν^b αὐτῶν εἶπεν.^c Τί με πειράζετε,^d ὑποκριταί;^e ¹⁹ ἐπιδείξατέ^a μοι τὸ νόμισμα^b τοῦ κῆνσου.^c οἱ δὲ προσήνεγκαν^d αὐτῷ δηνάριον.^e ²⁰ καὶ λέγει^a αὐτοῖς· Τίνος ἢ εἰκῶν^b αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;^c ²¹ λέγουσιν^a ᾠ αὐτῷ· Καίσαρος.^b τότε λέγει^c αὐτοῖς· Ἀπόδοτε^d οὖν τὰ Καίσαρος^e Καίσαρι^f καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. ²² καὶ ἀκούσαντες^a ἐθαύμασαν,^b καὶ ἀφέντες^c αὐτὸν ἀπῆλθαν.^d ²³ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον^a αὐτῷ Σαδδουκαῖοι,^b ᾠ λέγοντες^c μὴ εἶναι^d ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν^e αὐτὸν ²⁴ λέγοντες·^a Διδάσκαλε, Μωϋσῆς εἶπεν.^b Ἐάν τις ἀποθάνῃ^c μὴ ἔχων^d τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει^e ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει^f σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁵ ἦσαν^a δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος ᾠ γήμας^b ἐτελεύτησεν,^c καὶ μὴ ἔχων^d σπέρμα ἀφῆκεν^e τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁶ ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. ²⁷ ὕστερον^a δὲ πάντων ἀπέθανεν^b ᾠ ἡ γυνή. ²⁸ ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν ᾠ τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται^a γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον^b αὐτήν. ²⁹ Ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς· Πλανᾶσθε^c μὴ εἰδότες^d τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. ³⁰ ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν^a οὔτε ᾠ γαμίζονται,^b ἀλλ' ὥς ἄγγελοι ᾠ θεοῦ ἐν ᾠ τῷ οὐρανῷ εἰσιν.^c ³¹ περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε^a τὸ ῥηθὲν^b ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ

c V3SPAI	c V3SPAI	b VPAANMS γαμέω to marry
d VNAA	d V2PAAM	c V3SAAI τελευτάω to die
e NAMS κῆνσος tax	e NGMS Καῖσαρ Caesar	d VPPANMS
f NDMS Καῖσαρ Caesar	f NDMS Καῖσαρ Caesar	e V3SAAI
18 a VPAANMS	22 a VPAANMP	27 a NANS ὕστερος later
b NAFS πονηρία evil	b V3PAAI	b V3SAAI
c V3SAAI	c VPAANMP	28 a V3SFMI
d V2PPAI	d V3PAAI	b V3PAAI
e NMP ὑποκριτής hypocrite	23 a V3PAAI	29 a VPAPNMS
19 a V2PAAM ἐπιδείκνυμι to show	b NNMP Σαδδουκαῖος Sadducee	b V3SAAI
b NANS νόμισμα coin	c VPPANMP	c V2PPPI
c NGMS κῆνσος tax	d VNPA	d VPRANMP
d V3PAAI	e V3PAAI	30 a V3PPAI γαμέω to marry
e NANS δηνάριον denarius	24 a VPPANMP	b V3PPPI γαμίζω to give in marriage
20 a V3SPAI	b V3SAAI	c V3PPAI
b NNFS εἰκῶν image	c V3SAAS	31 a V2PAAI
c NNFS ἐπιγραφή inscription	d VPPANMS	b VPAPANS
21 a V3PPAI	e V3SFAI ἐπιγαμβρεύω to marry	
b NGMS Καῖσαρ Caesar	f V3SFAI	
	25 a V3PIAI	

λέγοντος.^c 32 Ἐγώ εἰμι^a ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ^b καὶ ὁ θεὸς Ἰακώβ;^c
οὐκ ἔστιν^d ὁ θεὸς ἡ νεκρῶν ἀλλὰ ζώντων.^e 33 καὶ ἀκούσαντες^a οἱ ὄχλοι
ἐξεπλήσσοντο^b ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες^a ὅτι
ἐφίμωσεν^b τοὺς Σαδδουκαίους^c συνήχθησαν^d ἐπὶ τὸ αὐτό. 35 καὶ ἐπηρώτησεν^a
εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς^b πειράζων^c αὐτόν. 36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη
ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη^a αὐτῷ. Ἀγαπήσεις^b κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ
καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ^c σου. 38 αὕτη
ἐστίν^a ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἡ ἐντολή. 39 Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ.
Ἀγαπήσεις^a τὸν πλησίον^b σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς
ὅλος ὁ νόμος κρέμαται^a καὶ οἱ προφῆται. 41 Συνηγμένων^a δὲ τῶν Φαρισαίων
ἐπηρώτησεν^b αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς 42 λέγων. Τί ὑμῖν δοκεῖ^b περὶ τοῦ χριστοῦ;
τίνος υἱὸς ἐστίν;^c λέγουσιν^d αὐτῷ. Τοῦ Δαυίδ. 43 λέγει^a αὐτοῖς. Πῶς οὖν
Δαυὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ^b αὐτὸν κύριον λέγων.^c 44 Ἐἶπεν^a κύριος τῷ κυρίῳ
μου. Κάθου^b ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ^c τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω^d τῶν
ποδῶν σου; 45 εἰ οὖν Δαυὶδ καλεῖ^a αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν;^b
46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο^a ἀποκριθῆναι^b αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν^c τις ἀπ’
ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι^d αὐτὸν οὐκέτι.

23 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν^a τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ² λέγων.^a
Ἐπὶ τῆς Μωϋσέως καθέδρας^b ἐκάθισαν^c οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

c VPPAGMS	c VPPANMS	c VPPANMS
32 a V1SPAI	37 a V3SIAI	44 a V3SAAI
b NGMS Ἰσαὰκ <i>Isaac</i>	b V2SFAI	b V2SPMM
c NGMS Ἰακώβ <i>Jacob</i>	c NDFS διάνοια <i>mind</i>	c V1SAAS
d V3SPAI	38 a V3SPAI	d ὑποκάτω <i>under</i>
e VPPAGMP	39 a V2SFAI	45 a V3SPAI
33 a VPAANMP	b πλησίον <i>near</i>	b V3SPAI
b V3PIPI ἐκπλήσσομαι <i>to be amazed</i>	40 a V3SPPI κρεμάννυμι <i>to hang on</i>	46 a V3SIMI
34 a VPAANMP	41 a VPRPGMP	b VNAP
b V3SAAI φιμώω <i>to muzzle</i>	b V3SAAI	c V3SAAI τολμάω <i>to dare</i>
c NAMP Σαδδουκαῖος <i>Sadducee</i>	42 a VPPANMS	d VNAA
d V3PAPI	b V3SPAI	Chapter 23
35 a V3SAAI	c V3SPAI	1 a V3SAAI
b NNMS νομικός <i>about the law</i>	d V3PPAI	2 a VPPANMS
	43 a V3SPAI	b NGFS καθέδρα <i>seat</i>
	b V3SPAI	c V3PAAI

³ πάντα οὖν ὅσα ἔὰν εἴπωσιν^a ὑμῖν ποιήσατε^b καὶ τηρεῖτε^c, κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε,^d λέγουσιν^e γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.^f ⁴ δεσμεύουσιν^a ἔτι φορτία^b βαρέα^c καὶ ἐπιτιθέασιν^d ἐπὶ τοὺς ὤμους^e τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ^f αὐτῶν οὐ θέλουσιν^g κινῆσαι^h αὐτά. ⁵ πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν^a πρὸς τὸ θεαθῆναι^b τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι^c γὰρ τὰ φυλακτήρια^d αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσι^e τὰ κράσπεδα,^f ⁶ φιλοῦσι^a δὲ τὴν πρωτοκλισίαν^b ἐν τοῖς δείπνοις^c καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας^d ἐν ταῖς συναγωγαῖς ⁷ καὶ τοὺς ἀσπασμούς^a ἐν ταῖς ἀγοραῖς^b καὶ καλεῖσθαι^c ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ῥαββί.^d ⁸ ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε·^a ῥαββί,^b εἷς γὰρ ἐστίν^c ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.^d ⁹ καὶ πατέρα μὴ καλέσητε^a ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς, εἷς γὰρ ἐστίν^b ὑμῶν ὁ πατήρ ὁ οὐράνιος.^c ¹⁰ μηδὲ κληθῆτε^a καθηγηταί,^b ὅτι καθηγητῆς^c ὑμῶν ἐστίν^d εἷς ὁ χριστός. ¹¹ ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἐστίν^a ὑμῶν διάκονος.^b ¹² ὅστις δὲ ὑψώσει^a ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται,^b καὶ ὅστις ταπεινώσει^c ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.^d ¹³ Οὐαὶ ἔτι δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,^a ὅτι κλείετε^b τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε,^c οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους^d ἀφίετε^e εἰσελθεῖν.^f ¹⁵ Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι

3 a V3PAAS
 b V2PAAM
 c V2PPAM
 d V2PPAM
 e V3PPAI
 f V3PPAI
 4 a V3PPAI δεσμεύω to tie up
 b NANP φορτίον burden
 c NANP βαρύς burdensome
 d V3PPAI
 e NAMP ὤμος shoulders
 f NDMS δάκτυλος finger
 g V3PPAI
 h VNAA κινέω to move
 5 a V3PPAI
 b VNAP θεάομαι to see
 c V3PPAI πλατύνω to open wide
 d NANP φυλακτήριον phylactery

e V3PPAI μεγαλύνω to glorify
 f NANP κράσπεδον edge
 6 a V3PPAI φιλέω to love
 b NAFS πρωτοκλισία place of honor
 c NDNF δείπνον banquet
 d NAFP πρωτοκαθεδρία most important seat
 7 a NAMP ἀσπασμός greeting
 b NDFP ἀγορά marketplace
 c VNPP
 d NNMS ῥαββί Rabbi
 8 a V2PAPS
 b NNMS ῥαββί Rabbi
 c V3SPAI
 d V2PPAI
 9 a V2PAAS
 b V3SPAI
 c NNMS οὐράνιος heavenly

10 a V2PAPS
 b NNMP καθηγητῆς teacher
 c NNMS καθηγητῆς teacher
 d V3SPAI
 11 a V3SFMI
 b NNMS διάκονος servant
 12 a V3SFAI ὑψόω to lift up
 b V3SFPI ταπεινῶω to humble
 c V3SFAI ταπεινῶω to humble
 d V3SFPI ὑψόω to lift up
 13 a NMP ὑποκριτής hypocrite
 b V2PPAI κλείω to close
 c V2PPMI
 d VPPMAMP
 e V2PPAI
 f VNAA

ὑποκριταί,^a ὅτι περιάγετε^b τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν^c ποιῆσαι^d ἓνα
προσήλυτον,^e καὶ ὅταν γένηται^f ποιεῖτε^g αὐτὸν υἱὸν γεέννης^h διπλότερονⁱ
ὑμῶν. ¹⁶ Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ^a τυφλοὶ οἱ λέγοντες·^b Ὡς ἂν ὁμόση^c ἐν τῷ ναῷ,
οὐδὲν ἐστίν,^d ὅς δ' ἂν ὁμόση^e ἐν τῷ χρυσῷ^f τοῦ ναοῦ ὀφείλει.^g ¹⁷ μωροὶ^a καὶ
τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν,^b ὁ χρυσὸς^c ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας^d τὸν χρυσόν;^e
¹⁸ καί· Ὡς ἂν ὁμόση^a ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ,^b οὐδὲν ἐστίν,^c ὅς δ' ἂν ὁμόση^d ἐν
τῷ δώρῳ^e τῷ ἐπάνω^f αὐτοῦ ὀφείλει.^g ¹⁹ Ἦ τυφλοί, τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον^a ἢ
τὸ θυσιαστήριον^b τὸ ἁγιάζον^c τὸ δῶρον;^d ²⁰ ὁ οὖν ὁμόσας^a ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ^b
ὁμνύει^c ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω^d αὐτοῦ. ²¹ καὶ ὁ ὁμόσας^a ἐν τῷ ναῷ
ὁμνύει^b ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ ἁκατοικοῦντι^c αὐτόν. ²² καὶ ὁ ὁμόσας^a ἐν τῷ
οὐρανῷ ὁμνύει^b ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ^c ἐπάνω^d αὐτοῦ.
²³ Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,^a ὅτι ἀποδεκατοῦτε^b τὸ
ἡδύοσμον^c καὶ τὸ ἄνηθον^d καὶ τὸ κύμινον,^e καὶ ἀφήκατε^f τὰ βαρύτερα^g τοῦ
νόμου, τὴν κρίσιν καὶ ἡ τὸ ἔλεος^h καὶ τὴν πίστιν· ἡ ταῦτα ἔδειⁱ ποιῆσαι^j
κακεῖνα^k μὴ ἁφιέναι.^l ²⁴ ὁδηγοὶ^a τυφλοί, ἡ οἱ διυλίζοντες^b τὸν κώνωπα^c τὴν

- 15 a NMP ὑποκριτής
hypocrite
b V2PPAI περιάγω to
take
c NAFS ξηρός dried up
d VNAA
e NAMS προσήλυτος
Gentile convert
f V3SAMS
g V2PPAI
h NGFS γέεννα Gehenna
i NAMS διπλοῦς double
16 a NMP ὁδηγός guide
b VPPANMP
c V3SAAS ὁμνύω to
declare an oath
d V3SPAI
e V3SAAS ὁμνύω to
declare an oath
f NDMS χρυσός gold
g V3SPAI
17 a NMP μωρός foolish
b V3SPAI
c NNMS χρυσός gold
d VPAANMS ἁγιάζω to
sanctify
e NAMS χρυσός gold

- 18 a V3SAAS ὁμνύω to
declare an oath
b NDNS θυσιαστήριον
altar
c V3SPAI
d V3SAAS ὁμνύω to
declare an oath
e NDNS δῶρον gift
f ἐπάνω above
g V3SPAI
19 a NNNS δῶρον gift
b NNNS θυσιαστήριον
altar
c VPPANNS ἁγιάζω to
sanctify
d NANS δῶρον gift
20 a VPAANMS ὁμνύω to
declare an oath
b NDNS θυσιαστήριον
altar
c V3SPAI ὁμνύω to
declare an oath
d ἐπάνω above
21 a VPAANMS ὁμνύω to
declare an oath
b V3SPAI ὁμνύω to
declare an oath
c VPPADMS

- 22 a VPAANMS ὁμνύω to
declare an oath
b V3SPAI ὁμνύω to
declare an oath
c VPPMDMS
d ἐπάνω above
23 a NMP ὑποκριτής
hypocrite
b V2PPAI ἀποδεκατόω
to give a tenth
c NANS ἡδύοσμον mint
d NANS ἄνηθον dill
e NANS κύμινον cummin
f V2PAAI
g NANP βαρὺς
burdensome
h NANS ἔλεος mercy
i V3SAI
j VNAA
k NANP κακεῖνος and
that one
l VNPA
24 a NMP ὁδηγός guide
b VPPANMP διυλίζω to
strain out
c NAMS κώνωψ gnat

δὲ κάμηλον^d καταπίνοντες.^e 25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,^a ὅτι καθαρίζετε^b τὸ ἔξωθεν^c τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος,^d ἔσωθεν^e δὲ γέμουσιν^f ἐξ ἀρπαγῆς^g καὶ ἁκρασίας.^h 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον^a πρῶτον τὸ ἐντὸς^b τοῦ ποτηρίου ἡ καὶ τῆς παροψίδος,^c ἵνα γένηται^d καὶ τὸ ἐκτὸς^e ἁπλοῦς καθαρὸν.^f 27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,^a ὅτι ἁπαρομοιάζετε^b τάφοις^c κεκονιαμένοις,^d οἵτινες ἔξωθεν^e μὲν φαίνονται^f ὡραῖοι^g ἔσωθεν^h δὲ γέμουσινⁱ ὀστέων^j νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας.^k 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν^a μὲν φαίνεσθε^b τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν^c δὲ ἔστε^d μεστοὶ^e ὑποκρίσεως^f καὶ ἀνομίας.^g 29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί,^a ὅτι οἰκοδομεῖτε^b τοὺς τάφους^c τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε^d τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων,³⁰ καὶ λέγετε.^a Εἰ ἡμεθα^b ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἡμεθα^c ἁυτῶν κοινωνοὶ^d ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.³¹ ὥστε μαρτυρεῖτε^a ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἔστε^b τῶν φονευσάντων^c τοὺς προφῆτας.³² καὶ ὑμεῖς πληρώσατε^a τὸ μέτρον^b τῶν πατέρων ὑμῶν.³³ ὄφεις^a γεννήματα^b ἐχιδνῶν,^c πῶς φύγητε^d ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης;^e 34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω^a πρὸς ὑμᾶς προφῆτας καὶ

d NAFS κάμηλος camel	c NDMP τάφος tomb	29 a NMP ὑποκριτής hypocrite
e VPPAMP καταπίνω to swallow	d VPRPDMP κονιάω to be whitewashed	b V2PPAI
25 a NMP ὑποκριτής hypocrite	e ἔξωθεν from the outside	c NAMP τάφος tomb
b V2PPAI	f V3PPPI	d V2PPAI κοσμέω to make beautiful
c ἔξωθεν from the outside	g NNMP ὡραῖος beautiful	30 a V2PPAI
d NGFS παροψίς dish	h ἔσωθεν from within	b V1PIMI
e ἔσωθεν from within	i V3PPAI γέμω to be full	c V1PIMI
f V3PPAI γέμω to be full	j NGNP ὀστέον bone	d NNMP κοινωνός partner
g NGFS ἀρπαγή greediness	k NGFS ἀκαθαρσία impurity	31 a V2PPAI
h NGFS ἁκρασία lack of self-control	28 a ἔξωθεν from the outside	b V2PPAI
26 a V2SAAM	b V2PPPI	c VPAAGMP φονεύω to commit murder
b ἐντός inside	c ἔσωθεν from within	32 a V2PAAM
c NGFS παροψίς dish	d V2PPAI	b NANS μέτρον measure
d V3SAMS	e NNMP μεστός full	33 a NMP ὄφεις snake
e ἐκτός outside	f NGFS ὑπόκρισις hypocrisy	b NNP γέννημα offspring
f NNNS καθαρὸς clean	g NGFS ἀνομία wickedness	c NGFP ἔχιδνα viper
27 a NMP ὑποκριτής hypocrite		d V2PAAS φεύγω flee
b V2PPAI παρομοιάζω to be like		e NGFS γεέννα Gehenna
		34 a V1SPAI

σοφούς^b καὶ γραμματεῖς· Ἦξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε^c καὶ σταυρώσετε,^d καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε^e ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε^f ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ³⁵ ὅπως ἔλθῃ^a ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον^b ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ^c τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου^d υἱοῦ Βαραχίου,^e ὃν ἐφονεύσατε^f μεταξὺ^g τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου.^h ³⁶ ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν, ἢ ἔξει^b ἡ ταῦτα πάντα ἔπι τὴν γενεὰν ταύτην. ³⁷ Ἰερουσαλὴμ Ἰερουσαλὴμ, ἣ ἀποκτείνουσα^a τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα^b τοὺς ἀπεσταλμένους^c πρὸς αὐτήν— ποσάκις^d ἠθέλησα^e ἐπισυναγαγεῖν^f τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον^g ὄρνις^h ἐπισυνάγειⁱ τὰ νοσσία^j ἡ αὐτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας,^k καὶ οὐκ ἠθελήσατε;^l ³⁸ ἰδοὺ ἀφίεται^a ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἡ ἔρημος. ³⁹ λέγω^a γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδῃτε^b ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε·^c Εὐλογημένος^d ὁ ἐρχόμενος^e ἐν ὀνόματι κυρίου.

24 Καὶ ἐξελθὼν^a ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο,^b καὶ προσῆλθον^c οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειῖξαι^d αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς^e τοῦ ἱεροῦ. ² ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν^b αὐτοῖς· Οὐ βλέπετε^c ἡ ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω^d ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ^e ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον ὃς οὐ καταλυθήσεται.^f ³ Καθημένου^a δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν^b προσῆλθον^c αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν λέγοντες.^d

b NAMP σοφός wise	37 a VPPANFS	d VPRPNMS
c V2PFAI	b VPPANFS λιθοβολέω	e VPPMNMS
d V2PFAI	to throw stones	Chapter 24
e V2PFAI μαστιγώω to flog	c VPRPAMP	1 a VPAANMS
f V2PFAI	d ποσάκις how many times?	b V3SIMI
35 a V3SAAS	e V1SAAI	c V3PAAI
b VPPPNNS ἐκχέω to pour out	f VNAA ἐπισυνάγω to gather together	d VNAA ἐπιδείκνυμι to show
c NGMS Ἀβελ Abel	g NAMS τρόπος manner	e NAFP οἰκοδομή building
d NGMS Ζαχαρίας Zechariah	h NNFS ὄρνις hen	2 a VPAPNMS
e NGMS Βαραχίας Berekiah	i V3SPAI ἐπισυνάγω to gather together	b V3SAAI
f V2PAAI φονεύω to commit murder	j NANP νοσσίον young	c V2PPAI
g μεταξύ between	k NAFP πτέρυξ wing	d V1SPAI
h NGNS θυσιαστήριον altar	l V2PAAI	e V3SAPS
36 a V1SPAI	38 a V3SPPI	f V3SFPI καταλύω throw down
b V3SFAI ἔκω to come	39 a V1SPAI	3 a VPPMGMS
	b V2PAAS	b NGFP ἐλαία olive
	c V2PAAS	c V3PAAI
		d VPPANMP

Εἰπὸν^e ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται,^f καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς^g παρουσίας^h ἢ καὶ συντελείαςⁱ τοῦ αἰῶνος. ⁴ καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς· Βλέπετε^c μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.^d ⁵ πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται^a ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου λέγοντες·^b Ἐγὼ εἰμι^c ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.^d ⁶ μελλήσετε^a δὲ ἀκούειν^b πολέμους^c καὶ ἀκοὰς^d πολέμων·^e ὁρᾶτε,^f μὴ θροεῖσθε·^g δεῖ^h ἢ γὰρ γενέσθαι,ⁱ ἀλλ' οὐπω^j ἐστὶν^k τὸ τέλος. ⁷ ἐγερθήσεται^a γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται^b ἢ λιμοὶ^c καὶ σεισμοὶ^d κατὰ τόπους· ⁸ πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.^a ⁹ Τότε παραδώσουσιν^a ὑμᾶς εἰς θλίψιν καὶ ἀποκτενοῦσιν^b ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε^c μισούμενοι^d ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁰ καὶ τότε σκανδαλισθήσονται^a πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν^b καὶ μισήσουσιν^c ἀλλήλους· ¹¹ καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται^a ἐγερθήσονται^b καὶ πλανήσουσιν^c πολλούς· ¹² καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι^a τὴν ἀνομίαν^b ψυγήσεται^c ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. ¹³ ὁ δὲ ὑπομείνας^a εἰς τέλος οὗτος σωθήσεται.^b ¹⁴ καὶ κηρυχθήσεται^a τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ^b εἰς μαρτύριον^c πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν, καὶ τότε ἔξει^d τὸ τέλος. ¹⁵ Ὅταν οὖν ἴδητε^a τὸ βδέλυγμα^b τῆς ἐρημώσεως^c τὸ ῥηθὲν^d διὰ Δανιήλ^e τοῦ προφήτου ἢ ἐστὸς^f ἐν τόπῳ ἁγίῳ, ὁ ἀναγινώσκων^g νοείτω,^h ¹⁶ τότε οἱ ἐν τῇ

e V2SAAM	i VNAM	b NAFS ἀνομία
f V3SFMI	j οὐπω <i>not yet</i>	wickedness
g NGFS σός <i>your</i>	k V3SPAI	c V3SFPI ψύχομαι <i>to</i>
h NGFS παρουσία	7 a V3SFPI	<i>grow cold</i>
presence	b V3PFMI	13 a VPAANMS ὑπομένω <i>to</i>
i NGFS συντέλεια <i>end</i>	c NNMP λιμός <i>hunger</i>	<i>stay behind</i>
4 a VPAPNMS	d NNMP σεισμός	b V3SFPI
b V3SAAI	<i>earthquake</i>	14 a V3SFPI
c V2PPAM	8 a NGFP ὠδίν <i>labor</i>	b NDFS οἰκουμένη <i>the</i>
d V3SAAS	9 a V3PFAI	<i>world</i>
5 a V3PFMI	b V3PFAI	c NANS μαρτύριον
b VPPANMP	c V2PFMI	<i>testimony</i>
c V1SPAI	d VPPPNMP	d V3SFAI ἔκω <i>to come</i>
d V3PFAI	10 a V3PFPI	15 a V2PAAS
6 a V2PFAI	b V3PFAI	b NANS βδέλυγμα
b VNPA	c V3PFAI	<i>abomination</i>
c NAMP πόλεμος <i>war</i>	11 a NNMP ψευδοπροφήτης	c NGFS ἐρήμωσις
d NAFP ἀκοή <i>hearing</i>	<i>false prophet</i>	<i>desolation</i>
e NGMP πόλεμος <i>war</i>	b V3PFPI	d VPAPANS
f V2PPAM	c V3PFAI	e NGMS Δανιήλ <i>Daniel</i>
g V2PPPM θροέομαι <i>to be</i>	12 a VNAP πληθύνω <i>to</i>	f VPRAANS
<i>alarmed</i>	<i>increase</i>	g VPPANMS
h V3SPAI		h V3SPAM νοέω <i>to</i>
		<i>understand</i>

Ἰουδαία φευγέτωσαν^a ἔπὶ τὰ ὄρη, ¹⁷ ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος^a μὴ καταβάτω^b ἄραι^c τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, ¹⁸ καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω^a ὀπίσω ἄραι^b τὸ ἰμάτιον^c αὐτοῦ. ¹⁹ οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ^a ἐχούσαις^b καὶ ταῖς θηλαζούσαις^c ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. ²⁰ προσεύχεσθε^a δὲ ἵνα μὴ γένηται^b ἡ φυγῇ^c ὑμῶν χειμῶνος^d μηδὲ σαββάτω. ²¹ ἔσται^a γὰρ τότε θλίψις μεγάλη οἷα^b οὐ γέγονεν^c ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν οὐδ' οὐ μὴ γένηται.^d ²² καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν^a αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη^b πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς^c κολοβωθήσονται^d αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. ²³ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ·^a Ἰδοὺ ὧδε ὁ χριστός, ἢ· Ὡδε, μὴ πιστεύσητε.^b ²⁴ ἐγερθήσονται^a γὰρ ψευδόχριστοι^b καὶ ψευδοπροφήται,^c καὶ δώσουσιν^d σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα^e ὥστε ἁπλανῆσαι^f εἰ δυνατόν καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.^g ²⁵ ἰδοὺ προεῖρηκα^a ὑμῖν. ²⁶ ἐάν οὖν εἴπωσιν^a ὑμῖν· Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν,^b μὴ ἐξέλθητε.^c Ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις,^d μὴ πιστεύσητε.^e ²⁷ ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή^a ἐξέρχεται^b ἀπὸ ἀνατολῶν^c καὶ φαίνεται^d ἕως δυσμῶν,^e οὕτως ἔσται^f ἡ παρουσία^g τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ²⁸ ὅπου ἐὰν ᾦ^a τὸ πτώμα,^b ἐκεῖ συναχθήσονται^c οἱ ἀετοί.^d ²⁹ Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται,^a καὶ ἡ σελήνη^b οὐ δώσει^c τὸ φέγγος^d αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες^e πεσοῦνται^f ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται.^g ³⁰ καὶ τότε

- 16 a V3PPAM φεύγω *flee*
17 a NGNS δῶμα *a house*;
b V3SAAM
c VNAA
18 a V3SAAM
b VNAA
19 a NDFS γαστήρ *belly*
b VPPADFP
c VPPADFP θηλάζω *to nurse a baby*
20 a V2PPMM
b V3SAMS
c NNFS φυγή *flight*
d NGMS χειμῶν *winter*
21 a V3SFMI
b NNFS οἷος *what sort of*
c V3SRAI
d V3SAMS
22 a V3PAPI κολοβόω *to cut short*
b V3SAPI

- c NAMP ἐκλεκτός *elect*
d V3PFPI κολοβόω *to cut short*
23 a V3SAAS
b V2PAAS
24 a V3PFPI
b NNMP ψευδόχριστος *false Christs*
c NNMP ψευδοπροφήτης *false prophet*
d V3PFAI
e NANP τέρας *wonder*
f VNAA
g NAMP ἐκλεκτός *elect*
25 a V1SRAI προλέγω *to tell beforehand*
26 a V3PAAS
b V3SPAI
c V2PAAS
d NDNP ταμεῖον *room*
e V2PAAS
27 a NNFS ἀστραπή *lightning*

- b V3SPMI
c NGFP ἀνατολή *east*
d V3SPMI
e NGFP δυσμή *west*
f V3SFMI
g NNFS παρουσία *presence*
28 a V3SPAS
b NNNS πτώμα *dead body*
c V3PFPI
d NNMP ἀετός *eagle*
29 a V3SFPI σκοτίζομαι *to be dark*
b NNFS σελήνη *moon*
c V3SFAI
d NANS φέγγος *light*
e NNMP ἀστήρ *star*
f V3PFMI
g V3PFPI σαλεύω *to shake up*

φανήσεται^a τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν ἡ τῷ οὐρανῷ, καὶ τότε κόψονται^b πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ὄψονται^c τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον^d ἐπὶ τῶν νεφελῶν^e τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς·
³¹ καὶ ἀποστελεῖ^a τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ ἡ σάλπιγος^b μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν^c τοὺς ἐκλεκτοὺς^d αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἁκρων^e οὐρανῶν ἕως ἡ τῶν ἁκρων^f αὐτῶν. ³² Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς^a μάθετε^b τὴν παραβολήν· ὅταν ἦδη ὁ κλάδος^c αὐτῆς γένηται^d ἀπαλός^e καὶ τὰ φύλλα^f ἐκφύη,^g γινώσκετε^h ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος·ⁱ ³³ οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε^a ἡ πάντα ταῦτα^b, γινώσκετε^c ὅτι ἐγγὺς ἐστίν^d ἐπὶ θύραις. ³⁴ ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν ἡ ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ^b ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.^c ³⁵ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἡ παρελεύσεται,^a οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν.^b ³⁶ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν,^a οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν ἡ οὐδὲ ὁ υἱός^b, εἰ μὴ ὁ ἡ πατὴρ ὁ μόνος. ³⁷ ὥσπερ ἡ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε,^a οὕτως ἡ ἔσται^b ἡ παρουσία^c τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ³⁸ ἡ ὥς γὰρ ἦσαν^a ἐν ταῖς ἡ ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ^b τρώγοντες^c καὶ πίνοντες,^d γαμοῦντες^e καὶ ἡ γαμίζοντες,^f ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν^g Νῶε^h εἰς τὴν κιβωτόν,ⁱ ³⁹ καὶ οὐκ ἔγνωσαν^a ἕως ἧλθεν^b ὁ κατακλυσμός^c καὶ ἦρεν^d ἅπαντας, οὕτως ἔσται^e ἡ καὶ ἡ παρουσία^f τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ⁴⁰ τότε ἡ δύο ἔσονται^a ἐν τῷ ἁγρῷ, ἡ εἷς

30 a V3SFPI
b V3PFMI κόπτω to cut
c V3PFMI
d VPPMAMS
e NGFP νεφέλη cloud
31 a V3SFAI
b NGFS σάλπιγξ trumpet
c V3PFAI ἐπισυνάγω to gather together
d NAMP ἐκλεκτός elect
e NGNP ἄκρον end
f NGNP ἄκρον end
32 a NGFS συκῆ fig tree
b V2PAAM μανθάνω to learn
c NNMS κλάδος branch
d V3SAMS
e NNMS ἀπαλός tender
f NANP φύλλον leaf
g V3SPAS ἐκφύω to come out

h V2PPAI
i NNNS θέρος summer
33 a V2PAAS
b V2PPAI
c V3SPAI
34 a V1SPAI
b V3SAAS παρέρχομαι to go by
c V3SAMS
35 a V3SFMI παρέρχομαι to go by
b V3PAAS παρέρχομαι to go by
36 a V3SRAI
37 a NGMS Νῶε Noah
b V3SFMI
c NNFS παρουσία presence
38 a V3PIAI
b NGMS κατακλυσμός flood

c VPPANMP τρώγω to eat
d VPPANMP
e VPPANMP γαμέω to marry
f VPPANMP γαμίζω to give in marriage
g V3SAAI
h NNMS Νῶε Noah
i NAFS κιβωτός ark
39 a V3PAAI
b V3SAAI
c NNMS κατακλυσμός flood
d V3SAAI
e V3SFMI
f NNFS παρουσία presence
40 a V3PFMI

παραλαμβάνεται^b καὶ εἷς ἀφίεται.^c 41 δύο ἀλήθουςαι^a ἐν τῷ μύλῳ,^b μία
 παραλαμβάνεται^c καὶ μία ἀφίεται.^d 42 γρηγορεῖτε^a οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε^b ποία
 ἡμέρα ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται.^c 43 ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε^a ὅτι εἰ ἥδει^b ὁ
 οἰκοδεσπότης^c ποία φυλακῇ ὁ κλέπτῃς^d ἔρχεται,^e ἐγρηγόρησεν^f ἂν καὶ οὐκ ἂν
 εἶασεν^g διορυχθῆναι^h τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε^a
 ἔτοιμοι,^b ὅτι ἡ οὐ δοκεῖτε^c ὥρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.^d 45 Τίς ἄρα
 ἐστὶν^a ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος^b ὃν κατέστησεν^c ὁ κύριος ἐπὶ τῆς
 οἰκετείας^d αὐτοῦ τοῦ δοῦναι^e αὐτοῖς τὴν τροφήν^f ἐν καιρῷ; 46 μακάριος ὁ
 δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἐλθὼν^a ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει^b οὕτως ποιοῦντα.^c 47 ἀμὴν
 λέγω^a ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν^b αὐτοῦ καταστήσει^c αὐτόν. 48 ἐὰν
 δὲ εἴπῃ^a ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει^b μου ὁ κύριος,^c
 49 καὶ ἄρξῃται^a τύπτειν^b τοὺς συνδούλους^c αὐτοῦ, ἐσθίῃ^d δὲ καὶ πίνῃ^e μετὰ
 τῶν μεθύοντων,^f 50 ἥξει^a ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ
 προσδοκᾷ^b καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ οὐ γινώσκει,^c 51 καὶ διχοτομήσει^a αὐτόν καὶ τὸ μέρος
 αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν^b θήσει.^c ἐκεῖ ἔσται^d ὁ κλαυθμὸς^e καὶ ὁ βρυγμὸς^f
 τῶν ὀδόντων.^g

- b V3SPPI
 c V3SPPI
 41 a VPPANFP ἀλήθως to
grind grain
 b NDMS μύλος *hand*
mill
 c V3SPPI
 d V3SPPI
 42 a V2PPAM γρηγορέω to
keep watch
 b V2PRAI
 c V3SPMI
 43 a V2PPAM
 b V3SPAI
 c NNMS οἰκοδεσπότης
head of the house
 d NNMS κλέπτῃς *thief*
 e V3SPMI
 f V3SAAI γρηγορέω to
keep watch
 g V3SAAI ἐάω to *let*
 h VNAP διορύσσω to
break in
 44 a V2PPMM

- b NNMP ἔτοιμος *ready*
 c V2PPAI
 d V3SPMI
 45 a V3SPAI
 b NNMS φρόνιμος *wise*
 c V3SAAI καθίστημι to
put in charge
 d NGFS οἰκετεία *servant*
in a household
 e VNAA
 f NAFS τροφή *food*
 46 a VPAANMS
 b V3SFAI
 c VPPAAMS
 47 a V1SPAI
 b VPPADNP
 c V3SFAI καθίστημι to
put in charge
 48 a V3SAAS
 b V3SPAI χρονίζω to
take a long time
 49 a V3SAMS
 b VNPA τύπτω to *strike*

- c NAMP σύνδουλος
fellow servant
 d V3SPAS
 e V3SPAS
 f VPPAGMP μεθύω to
get drunk
 50 a V3SFAI ἔγωγε to *come*
 b V3SPAI προσδοκάω to
look forward to
 c V3SPAI
 51 a V3SFAI διχοτομέω to
cut to pieces
 b NGMP ὑποκριτής
hypocrite
 c V3SFAI
 d V3SFMI
 e NNMS κλαυθμὸς
weeping
 f NNMS βρυγμὸς
gnashing
 g NGMP ὀδοὺς *tooth*

Chapter 25

25 Τότε ὁμοιωθήσεται^a ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα^b παρθένοις,^c αἵτινες λαβοῦσαι^d τὰς λαμπάδας^e ἑαυτῶν ἐξῆλθον^f εἰς ἡπάντησιν^g τοῦ νυμφίου.^h

² πέντε δὲ ἑξ αὐτῶν ἦσαν^a ἡ μωραὶ^b καὶ πέντε φρόνιμοι.^c ³ αἱ γὰρ ἡ μωραὶ^a λαβοῦσαι^b τὰς λαμπάδας^c αὐτῶν οὐκ ἔλαβον^d μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον.^e

⁴ αἱ δὲ φρόνιμοι^a ἔλαβον^b ἔλαιον^c ἐν τοῖς ἁγγείοις^d μετὰ τῶν λαμπάδων^e ἑαυτῶν. ⁵ χρονίζοντος^a δὲ τοῦ νυμφίου^b ἐνύσταξαν^c πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.^d

⁶ μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ^a γέγονεν.^b Ἴδου ὁ ἡ νυμφίος,^c ἐξέρχεσθε^d εἰς ἁπάντησιν^e αὐτοῦ. ⁷ τότε ἡγέρθησαν^a πᾶσαι αἱ παρθένοι^b ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν^c τὰς λαμπάδας^d ἑαυτῶν. ⁸ αἱ δὲ μωραὶ^a ταῖς φρονίμοις^b εἶπαν.^c Δότε^d ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου^e ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες^f ἡμῶν σβέννυνται.^g

⁹ ἀπεκρίθησαν^a δὲ αἱ φρόνιμοι^b λέγουσαι.^c Μήποτε^d οὐ μὴ^e ἀρκέσῃ^e ἡμῖν καὶ ὑμῖν. ἡ πορεύεσθε^f μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας^g καὶ ἀγοράσατε^h ἑαυταῖς.

¹⁰ ἀπερχομένων^a δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι^b ἦλθεν^c ὁ νυμφίος,^d καὶ αἱ ἑτοιμοὶ^e εἰσῆλθον^f μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους,^g καὶ ἐκλείσθη^h ἡ θύρα. ¹¹ ὕστερον^a δὲ ἔρχονται^b καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι^c λέγουσαι.^d Κύριε κύριε, ἄνοιξον^e ἡμῖν. ¹² ὁ

- 1 a V3SFPI ὁμοίω to make like
b NDFP δέκα ten
c NDFP παρθένος virgin
d VPAANFP
e NAFP λαμπάς lamp
f V3PAAI
g NAFS ὑπάντησις meeting
h NGMS νυμφίος bridegroom
- 2 a V3PIAI
b NNFP μωρός foolish
c NNFP φρόνιμος wise
- 3 a NNFP μωρός foolish
b VPAANFP
c NAFP λαμπάς lamp
d V3PAAI
e NANS ἔλαιον olive oil
- 4 a NNFP φρόνιμος wise
b V3PAAI
c NANS ἔλαιον olive oil
d NDNF ἁγγεῖον jar
e NGFP λαμπάς lamp
- 5 a VPPAGMS χρονίζω to take a long time

- b NGMS νυμφίος bridegroom
c V3PAAI νυστάζω to become drowsy
d V3PIAI καθεύδω to sleep
- 6 a NNFS κραυγὴ crying out
b V3SRAI
c NNMS νυμφίος bridegroom
d V2PPMM
e NAFS ὑπάντησις meeting
- 7 a V3PAPI
b NNFP παρθένος virgin
c V3PAAI κοσμέω to make beautiful
d NAFP λαμπάς lamp
- 8 a NNFP μωρός foolish
b NDFP φρόνιμος wise
c V3PAAI
d V2PAAM
e NGNS ἔλαιον olive oil
f NNFP λαμπάς lamp
g V3PPPI σβέννυμι to extinguish

- 9 a V3PAPI
b NNFP φρόνιμος wise
c VPPANFP
d μήποτε never
e V3SAAS ἀρκέω to be content
f V2PPMM
g VPPAAMP πωλέω to sell
h V2PAAM
- 10 a VPPMGFP
b VNAA
c V3SAAI
d NNMS νυμφίος bridegroom
e NNFP ἑτοιμος ready
f V3PAAI
g NAMP γάμος wedding banquet
h V3SAPI κλείω to close
- 11 a NANS ὕστερος later
b V3PPMI
c NNFP παρθένος virgin
d VPPANFP
e V2SAAM

δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν·^b Ἀμὴν λέγω^c ὑμῖν, οὐκ οἶδα^d ὑμᾶς. ¹³ γρηγορεῖτε^a οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε^b τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ἡμέραν. ¹⁴ Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν^a ἐκάλεσεν^b τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν^c αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα^d αὐτοῦ, ¹⁵ καὶ ὧ^a μὲν ἔδωκεν^a πέντε τάλαντα^b ὧ^a δὲ δύο ὧ^a δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν.^c εὐθέως ¹⁶ Ἦ πορευθεὶς^a ὁ τὰ πέντε τάλαντα^b λαβὼν^c ἠργάσατο^d ἐν αὐτοῖς καὶ ἠκέρδησεν^e ἄλλα Ἦ πέντε. ¹⁷ Ἦ σαύτως^a ὁ τὰ δύο ἠκέρδησεν^b ἄλλα δύο. ¹⁸ ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν^a ἀπελθὼν^b ὥρυξεν^c τὴν γῆν καὶ ἔκρυψεν^d τὸ ἀργύριον^e τοῦ κυρίου αὐτοῦ. ¹⁹ μετὰ δὲ Ἦ πολὺν χρόνον ἔρχεται^a ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει^b τὸν λόγον μετ' αὐτῶν. ²⁰ καὶ προσελθὼν^a ὁ τὰ πέντε τάλαντα^b λαβὼν^c προσήνεγκεν^d ἄλλα πέντε τάλαντα^e λέγων.^f Κύριε, πέντε τάλαντά^g μοι παρέδωκας.^h Ἰδε ἄλλα πέντε τάλανταⁱ ἠκέρδησα.^j ²¹ ἔφη^a αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. Εὖ,^b δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς^c πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω.^d εἰσελθε^e εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²² προσελθὼν^a Ἦ δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα^b εἶπεν.^c Κύριε, δύο τάλαντά^d μοι παρέδωκας.^e Ἰδε ἄλλα δύο τάλαντα^f ἠκέρδησα.^g ²³ ἔφη^a αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. Εὖ,^b δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς^c πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω.^d εἰσελθε^e εἰς τὴν χαρὰν τοῦ

12 a VPAPNMS	17 a ὡσαύτως <i>in the same way</i>	j V1SAAI κερδαίνω <i>to gain</i>
b V3SAAI	b V3SAAI κερδαίνω <i>to gain</i>	21 a V3SIAI
c V1SPAI		b εὖ <i>well</i>
d V1SRAI		c V2SIAI
13 a V2PPAM γρηγορέω <i>to keep watch</i>	18 a VPAANMS	d V1SFAI καθίστημι <i>to put in charge</i>
b V2PRAI	b VPAANMS	e V2SAAM
14 a VPPANMS ἀποδημέω <i>to go away on a journey</i>	c V3SAAI ὀρύσσω <i>to dig up</i>	22 a VPAANMS
b V3SAAI	d V3SAAI κρύπτω <i>to hide</i>	b NANP τάλαντον <i>talent</i>
c V3SAAI	e NANS ἀργύριον <i>silver</i>	c V3SAAI
d VPPAANP	19 a V3SPMI	d NANP τάλαντον <i>talent</i>
15 a V3SAAI	b V3SPAI συναίρω <i>to settle</i>	e V2SAAI
b NANP τάλαντον <i>talent</i>	20 a VPAANMS	f NANP τάλαντον <i>talent</i>
c V3SAAI ἀποδημέω <i>to go away on a journey</i>	b NANP τάλαντον <i>talent</i>	g V1SAAI κερδαίνω <i>to gain</i>
16 a VPAPNMS	c VPAANMS	23 a V3SIAI
b NANP τάλαντον <i>talent</i>	d V3SAAI	b εὖ <i>well</i>
c VPAANMS	e NANP τάλαντον <i>talent</i>	c V2SIAI
d V3SAMI	f VPPANMS	d V1SFAI καθίστημι <i>to put in charge</i>
e V3SAAI κερδαίνω <i>to gain</i>	g NANP τάλαντον <i>talent</i>	e V2SAAM
	h V2SAAI	
	i NANP τάλαντον <i>talent</i>	

κυρίου σου. ²⁴ προσελθὼν^a δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαντον^b εἰληφὼς^c εἶπεν.^d Κύριε, ἔγνων^e σε ὅτι σκληρὸς^f εἶ^g ἄνθρωπος, θερίζων^h ὅπου οὐκ ἔσπειραςⁱ καὶ συνάγων^j ὅθεν^k οὐ διεσκόρπισας.^l ²⁵ καὶ φοβηθεὶς^a ἀπελθὼν^b ἔκρυψα^c τὸ τάλαντόν^d σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις^e τὸ σόν.^f ²⁶ ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν^b αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ,^c ἦδεις^d ὅτι θερίζω^e ὅπου οὐκ ἔσπειρα^f καὶ συνάγω^g ὅθεν^h οὐ διεσκόρπισα;ⁱ ²⁷ ἔδει^a ᾧ σε οὖν^b βαλεῖν^c τὰ ἀργύριά^d μου τοῖς τραπεζίταις,^e καὶ ἐλθὼν^f ἐγὼ ἐκομισάμην^g ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ.^h ²⁸ ἄρατε^a οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον^b καὶ δότε^c τῷ ἔχοντι^d τὰ δέκα^e τάλαντα.^f ²⁹ τῷ γὰρ ἔχοντι^a παντὶ δοθήσεται^b καὶ περισσευθήσεται.^c τοῦ δὲ^d μὴ ἔχοντος^e καὶ ὃ ἔχει^f ἀρθήσεται^g ἀπ' αὐτοῦ. ³⁰ καὶ τὸν ἀχρεῖον^a δοῦλον ἐκβάλετε^b εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον.^c ἐκεῖ ἔσται^d ὁ κλαυθμὸς^e καὶ ὁ βρυγμὸς^f τῶν ὀδόντων.^g ³¹ Ὅταν δὲ ἔλθῃ^a ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες^b οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει^c ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ. ³² καὶ συναχθήσονται^a ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφορίσει^b αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν^c ἀφορίζει^d τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων,^e ³³ καὶ στήσει^a τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐρίφια^b ἐξ εὐωνύμων.^c ³⁴ τότε

24 a VPAANMS
b NANS τάλαντον talent
c VPRANMS
d V3SAAI
e V1SAAI
f NNMS σκληρός hard
g V2SPAI
h VPPANMS θερίζω to reap
i V2SAAI
j VPPANMS
k ὅθεν from where
l V2SAAI διασκορπίζω to scatter
25 a VPAPNMS
b VPAANMS
c V1SAAI κρύπτω to hide
d NANS τάλαντον talent
e V2SPAI
f NANS σός your
26 a VPAPNMS
b V3SAAI
c NMS ὀκνηρός lazy
d V2SPAI
e V1SPAI θερίζω to reap

f V1SAAI
g V1SPAI
h ὅθεν from where
i V1SAAI διασκορπίζω to scatter
27 a V3SAAI
b VNAA
c NANP ἀργύριον silver
d NDMP τραπεζίτης banker
e VPAANMS
f V1SAMI κομίζω to bring
g NDMS τόκος interest
28 a V2PAAM
b NANS τάλαντον talent
c V2PAAM
d VPPADMS
e NANP δέκα ten
f NANP τάλαντον talent
29 a VPPADMS
b V3SFPI
c V3SFPI
d VPPAGMS
e V3SPAI

f V3SFPI
30 a NAMS ἀχρεῖος worthless
b V2PAAM
c NANS ἐξώτερος outside
d V3SFMI
e NNMS κλαυθμός weeping
f NNMS βρυγμός gnashing
g NGMP ὀδούς tooth
31 a V3SAAS
b V3SFAI
32 a V3PFPI
b V3SFAI ἀφορίζω to separate
c NNMS ποιμὴν shepherd
d V3SPAI ἀφορίζω to separate
e NGMP ἔριφος goat
33 a V3SFAI
b NANP ἐρίφιον goat
c NGNP εὐώνυμος left

ἐρεῖ^a ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ. Δεῦτε,^b οἱ εὐλογημένοι^c τοῦ πατρὸς μου, κληρονομήσατε^d τὴν ἡτοιμασμένην^e ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς^f κόσμου. ³⁵ ἐπείνασα^a γὰρ καὶ ἐδώκατέ^b μοι φαγεῖν,^c ἐδίψησα^d καὶ ἐποτίσατέ^e με, ξένος^f ἤμην^g καὶ συνηγάγετέ^h με, ³⁶ γυμνός^a καὶ περιεβάλετέ^b με, ἡσθένησα^c καὶ ἐπεσκέψασθέ^d με, ἐν φυλακῇ ἤμην^e καὶ ἤλθατε^f πρὸς με. ³⁷ τότε ἀποκριθήσονται^a αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες.^b Κύριε, πότε σε εἶδομεν^c πεινῶντα^d καὶ ἐθρέψαμεν,^e ἢ διψῶντα^f καὶ ἐποτίσαμεν;^g ³⁸ πότε δέ σε εἶδομεν^a ξένον^b καὶ συνηγάγομεν,^c ἢ γυμνὸν^d καὶ περιεβάλομεν;^e ³⁹ πότε δέ σε εἶδομεν^a Ἰσθενοῦντα^b ἢ ἐν φυλακῇ καὶ ἤλθομεν^c πρὸς σε; ⁴⁰ καὶ ἀποκριθεὶς^a ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ^b αὐτοῖς. Ἀμὴν λέγω^c ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε^d ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων,^e ἐμοὶ ἐποιήσατε.^f ⁴¹ τότε ἐρεῖ^a καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων.^b Πορεύεσθε^c ἀπ' ἐμοῦ ἵνα οἱ κατηραμένοι^d εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον^e τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. ⁴² ἐπείνασα^a γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ^b μοι φαγεῖν,^c Ἰδίψησα^d καὶ οὐκ ἐποτίσατέ^e με, ⁴³ ξένος^a ἤμην^b καὶ οὐ συνηγάγετέ^c με, γυμνός^d καὶ οὐ περιεβάλετέ^e με, ἀσθενῆς^f καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ^g με. ⁴⁴ τότε ἀποκριθήσονται^a

34 a V3SFAI	f V2PAAI	f V2PAAI
b δεῦτε <i>come</i>	37 a V3PFPI	41 a V3SFAI
c VPRPNMP	b VPPANMP	b NGNP εὐώνυμος <i>left</i>
d V2PAAM κληρονομέω	c V1PAAI	c V2PPMM
e <i>to inherit</i>	d VPPAAMS πεινάω <i>to</i>	d VPRPNMP καταράομαι
f VPRPAFS	e <i>be hungry</i>	e <i>to curse</i>
f NGFS καταβολή	e V1PAAI τρέφω <i>to care</i>	e VPRPANS
creation	f VPPAAMS διψάω <i>to</i>	42 a V1SAAI πεινάω <i>to be</i>
35 a V1SAAI πεινάω <i>to be</i>	f <i>be thirsty</i>	b V2PAAI
b V2PAAI	g V1PAAI ποτίζω <i>to give</i>	c VNAA
c VNAA	a <i>drink</i>	d V1SAAI διψάω <i>to be</i>
d V1SAAI διψάω <i>to be</i>	38 a V1PAAI	e V2PAAI ποτίζω <i>to give</i>
e <i>thirsty</i>	b NAMS ξένος <i>strange</i>	a <i>drink</i>
f V2PAAI ποτίζω <i>to give</i>	c V1PAAI	43 a NNMS ξένος <i>strange</i>
a <i>drink</i>	d NAMS γυμνός <i>naked</i>	b V1SIMI
f NNMS ξένος <i>strange</i>	e V1PAAI περιβάλλω <i>to</i>	c V2PAAI
g V1SIMI	dress	d NNMS γυμνός <i>naked</i>
h V2PAAI	39 a V1PAAI	e V2PAAI περιβάλλω <i>to</i>
36 a NNMS γυμνός <i>naked</i>	b VPPAAMS	dress
b V2PAAI περιβάλλω <i>to</i>	c V1PAAI	f NNMS ἀσθενής <i>weak</i>
c <i>dress</i>	40 a VPAPNMS	g V2PAMI ἐπισκέπτομαι
d V1SAAI	b V3SFAI	<i>to visit</i>
e V2PAMI ἐπισκέπτομαι	c V1SPAΙ	44 a V3PFPI
<i>to visit</i>	d V2PAAI	
e V1SIMI	e NGMP ἐλάχιστος <i>least</i>	

καὶ αὐτοὶ λέγοντες.^b Κύριε, πότε σε εἶδομεν^c πεινῶντα^d ἢ διψῶντα^e ἢ ξένον^f ἢ γυμνόν^g ἢ ἀσθενῆ^h ἢ ἐν φυλακῇ καὶ οὐ διηκονήσαμένⁱ σοι; ⁴⁵ τότε ἀποκριθήσεται^a αὐτοῖς λέγων.^b Ἀμὴν λέγω^c ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε^d ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων,^e οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε.^f ⁴⁶ καὶ ἀπελεύσονται^a οὗτοι εἰς κόλασιν^b αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26 Καὶ ἐγένετο^a ὅτε ἐτέλεσεν^b ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπεν^c τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ² Οἴδατε^a ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα^b γίνεται,^c καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται^d εἰς τὸ σταυρωθῆναι.^e ³ Τότε συνήχθησαν^a οἱ ἄρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν^b τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου^c Καϊάφα,^d ⁴ καὶ συνεβουλεύσαντο^a ἵνα τὸν Ἰησοῦν δόλῳ^b κρατήσωσιν^c καὶ ἀποκτείνωσιν.^d ⁵ ἔλεγον^a δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ,^b ἵνα μὴ θόρυβος^c γένηται^d ἐν τῷ λαῷ. ⁶ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου^a ἐν Βηθανίᾳ^b ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,^c ⁷ προσῆλθεν^a αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα^b ἀλάβαστρον^c μύρου^d βαρυτίμου^e καὶ κατέχεεν^f ἐπὶ τῆς κεφαλῆς^g αὐτοῦ ἀνακειμένου.⁸ ⁸ ἰδόντες^a δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανάκτησαν^b λέγοντες.^c Εἰς τί ἡ ἀπώλεια^d αὕτη; ⁹ ἐδύνατο^a γὰρ τοῦτο πραθῆναι^b πολλοῦ καὶ δοθῆναι^c πτωχοῖς. ¹⁰ γνοὺς^a δὲ

b VPPANMP	c V3SAAI	c NGMS λεπρός leprous
c V1PAAI	2 a V2PRAI	7 a V3SAAI
d VPPAAMS πεινάω to be hungry	b NNNS πάσχα Passover	b VPPANFS
e VPPAAMS διψάω to be thirsty	c V3SPMI	c NANS ἀλάβαστρον alabaster jar
f NAMS ξένος strange	d V3SPPI	d NGNS μύρον perfume
g NAMS γυμνός naked	e VNAP	e NGNS βαρύτιμος very expensive
h NAMS ἀσθενής weak	3 a V3PAPI	f V3SAAI καταχέω to pour out
i V1PAAI	b NAFS αὐλή palace	g VPPMGMS ἀνάκειμαι to recline for a meal
45 a V3SFPI	c VPPPGMS	8 a VPAANMP
b VPPANMS	d NGMS Καϊάφας Caiaphas	b V3PAAI ἀγανακτέω to be indignant
c V1SPAI	4 a V3PAMI συμβουλεύω to advise	c VPPANMP
d V2PAAI	b NDMS δόλος deceit	d NNFS ἀπώλεια destruction
e NGMP ἐλάχιστος least	c V3PAAS	9 a V3SIMI
f V2PAAI	d V3PAAS	b VNAP πιπράσκω to sell
46 a V3PFMI	5 a V3PIAI	c VNAP
b NAFS κόλασις punishment	b NDFS ἑορτή feast	10 a VPAANMS
Chapter 26	c NNMS θόρυβος uproar	
1 a V3SAMI	d V3SAMS	
b V3SAAI τελέω to finish	6 a VPAMGMS	
	b NDFS Βηθανία Bethany	

ὁ Ἰησοῦς εἶπεν^b αὐτοῖς· Τί κόπους^c παρέχετε^d τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν ἡργάσατο^e εἰς ἐμέ·¹¹ πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε^a μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε·^b ¹² βαλοῦσα^a γὰρ αὕτη τὸ μύρον^b τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι^c με ἐποίησεν·^d ¹³ ἀμὴν λέγω^a ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ^b τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται^c καὶ ὁ ἐποίησεν^d αὕτη εἰς μνημόσυνον^e αὐτῆς· ¹⁴ Τότε πορευθεῖς^a εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος^b Ἰούδας Ἰσκαριώτης,^c πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ¹⁵ εἶπεν·^a Τί θέλετέ^b μοι δοῦναι^c κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω^d αὐτόν; οἱ δὲ ἔστησαν^e αὐτῷ τριάκοντα^f ἀργύρια·^g ¹⁶ καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει^a εὐκαιρίαν^b ἵνα αὐτὸν παραδῷ·^c ¹⁷ Τῇ δὲ πρώτη τῶν ἁζύμων^a προσῆλθον^b οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ ᾠλέγοντες·^c Ποῦ θέλεις^d ᾠετοίμασθαι^e σοι φαγεῖν^f τὸ πάσχα;^g ¹⁸ ὁ δὲ εἶπεν·^a Ὑπάγετε^b εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα^c καὶ εἵπατε^d αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει·^e Ὁ καιρὸς μου ἐγγὺς ἐστίν·^f πρὸς σὲ ποιῶ^g τὸ πάσχα^h μετὰ τῶν μαθητῶν μου· ¹⁹ καὶ ἐποίησαν^a οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν^b αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν^c τὸ πάσχα·^d ²⁰ Ὁψίας^a δὲ γενομένης^b ἀνέκειτο^c μετὰ τῶν δώδεκα ᾠ μαθητῶν ²¹ καὶ ἐσθιόντων^a αὐτῶν εἶπεν·^b Ἀμὴν λέγω^c ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει^d με· ²² καὶ λυπούμενοι^a σφόδρα^b ἤρξαντο^c λέγειν^d αὐτῷ ᾠ εἷς ἕκαστος· Μήτι^e ἐγώ

b V3SAAI	b V2PPAI	e V3SPAI
c NAMP κόπος labor	c VNAA	f V3SPAI
d V2PPAI παρέχω to present	d V1SFAI	g V1SPAI
e V3SAMI	e V3PAAI	h NANS πάσχα Passover
11 a V2PPAI	f NANP τριάκοντα thirty	19 a V3PAAI
b V2PPAI	g NANP ἀργύριον silver	b V3SAAI συντάσσω to command
12 a VPAANFS	16 a V3SIAI	c V3PAAI
b NANS μύρον perfume	b NAFS εὐκαιρία opportunity	d NANS πάσχα Passover
c VNAA ἐνταφιάζω to prepare for burial	c V3SAAS	20 a NGFS ὀψία evening
d V3SAAI	17 a NGNP ἄζυμος unleavened	b VPAMGFS
13 a V1SPAI	b V3PAAI	c V3SIMI ἀνάκειμαι to recline for a meal
b V3SAPS	c VPPANMP	21 a VPPAGMP
c V3SFPI	d V2SPAI	b V3SAAI
d V3SAAI	e V1PAAS	c V1SPAI
e NANS μνημόσυνον memory	f VNAA	d V3SFAI
14 a VPAPNMS	g NANS πάσχα Passover	22 a VPPPNMP λυπέω to cause sorrow
b VPPPNMS	18 a V3SAAI	b σφόδρα very
c NNMS Ἰσκαριώτης Iscariot	b V2PPAM	c V3PAMI
15 a V3SAAI	c NAMS δεῖνα a certain one	d VNPA
	d V2PAAM	e μήτι [interrogative particle]

εἰμι,^f κύριε; ²³ ὁ δὲ ἀποκριθεὶς^a εἶπεν.^b Ὁ ἐμβάψας^c μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ^d οὗτός με παραδώσει.^e ²⁴ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει^a καθὼς γέγραπται^b περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδεται.^c καλὸν ἦν^d αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη^e ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. ²⁵ ἀποκριθεὶς^a δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς^b αὐτὸν εἶπεν.^c Μήτι^d ἐγὼ εἰμι,^e ῥαββί;^f λέγει^g αὐτῷ. Σὺ εἶπας.^h ²⁶ Ἐσθιόντων^a δὲ αὐτῶν λαβὼν^b ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας^c ἔκλασεν^d καὶ ἔδωκε^e τοῖς μαθηταῖς· εἶπεν.^f Λάβετε^g φάγετε,^h τοῦτό ἐστινⁱ τὸ σῶμά μου. ²⁷ καὶ λαβὼν^a ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας^b ἔδωκεν^c αὐτοῖς λέγων.^d Πίετε^e ἐξ αὐτοῦ πάντες, ²⁸ τοῦτο γάρ ἐστιν^a τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον^b εἰς ἄφεσιν^c ἁμαρτιῶν. ²⁹ λέγω^a δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ πίνω^b ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γενήματος^c τῆς ἀμπέλου^d ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω^e μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου. ³⁰ καὶ ὑμνήσαντες^a ἐξῆλθον^b εἰς τὸ Ὄρος τῶν Ἑλαιῶν.^c ³¹ Τότε λέγει^a αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε^b ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, γέγραπται^c γάρ· Πατάξω^d τὸν ποιμένα,^e καὶ διασκορπισθήσονται^f τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης.^g ³² μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί^a με προάξω^b ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. ³³ ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν^b αὐτῷ· Εἰ

f V1SPAI	26 a VPPAGMP	c NGNS γένημα <i>fruit</i>
23 a VPAPNMS	b VPAANMS	d NGFS ἄμπελος <i>vine</i>
b V3SAAI	c VPAANMS	e V1SPAS
c VPAANMS ἐμβάπτω	d V3SAAI κλάω <i>to break</i>	30 a VPAANMP ὑμνέω <i>to sing hymns</i>
to dip into	e VPAANMS	b V3PAAI
d NDNS τρύβλιον <i>bowl</i>	f V3SAAI	c NGFP ἐλαία <i>olive</i>
e V3SFAI	g V2PAAM	31 a V3SPAI
24 a V3SPAI	h V2PAAM	b V2PFPI
b V3SRPI	i V3SPAI	c V3SRPI
c V3SPPI	27 a VPAANMS	d V1SFAI πατάσσω <i>to hit</i>
d V3SIAI	b VPAANMS	e NAMS ποιμήν <i>shepherd</i>
e V3SAPI	c V3SAAI	f V3PFPI διασκορπίζω <i>to scatter</i>
25 a VPAPNMS	d VPPANMS	g NGFS ποίμνη <i>flock</i>
b VPPANMS	e V2PAAM	32 a VNAP
c V3SAAI	28 a V3SPAI	b V1SFAI προάγω <i>to go on ahead</i>
d μήτι <i>[interrogative particle]</i>	b VPPPNS ἐκχέω <i>to pour out</i>	33 a VPAPNMS
e V1SPAI	c NAFS ἄφεσις <i>forgiveness</i>	b V3SAAI
f NMS ῥαββί <i>Rabbi</i>	29 a V1SPAI	
g V3SPAI	b V1SAAS	
h V2SAAI		

πάντες σκανδαλισθήσονται^c ἐν σοί, Ἐγὼ οὐδέποτε^d σκανδαλισθήσομαι.^e
³⁴ ἔφη^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω^b σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν^c
ἀλέκτορα^d φωνῆσαι^e τρίς^f ἀπαρνήσῃ^g με. ³⁵ λέγει^a αὐτῷ ὁ Πέτρος· Καὶ^b
δέη^c με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν,^d οὐ μὴ σε ἁπαρνήσομαι.^e ὁμοίως καὶ πάντες οἱ
μαθηταὶ εἶπαν.^f ³⁶ Τότε ἔρχεται^a μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον^b λεγόμενον^c
Γεθσημανί,^d καὶ λέγει^e τοῖς μαθηταῖς· Καθίσατε^f αὐτοῦ^g ἕως οὗ ἀπελθῶν^h
ἐκεῖ προσεύξωμαι.ⁱ ³⁷ καὶ παραλαβὼν^a τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς
Ζεβεδαίου^b ἤρξατο^c λυπεῖσθαι^d καὶ ἀδημονεῖν.^e ³⁸ τότε λέγει^a ἃ αὐτοῖς·
Περίλυπός^b ἐστίν^c ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε^d ὧδε καὶ γρηγορεῖτε^e
μετ' ἐμοῦ. ³⁹ καὶ ἃ προελθῶν^a μικρὸν ἔπεσεν^b ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ
προσευχόμενος^c καὶ λέγων.^d Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστίν,^e παρελθάτω^f ἀπ'
ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω^g ἀλλ' ὡς σύ. ⁴⁰ καὶ ἔρχεται^a
πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὕρισκει^b αὐτοὺς καθεύδοντας,^c καὶ λέγει^d τῷ Πέτρῳ·
Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε^e μίαν ὥραν γρηγορῆσαι^f μετ' ἐμοῦ; ⁴¹ γρηγορεῖτε^a καὶ
προσεύχεσθε,^b ἵνα μὴ εἰσέλθητε^c εἰς πειρασμόν.^d τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον^e ἢ
δὲ σὰρξ ἀσθενής.^f ⁴² πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθῶν^a προσηύξατο^b λέγων.^c

c V3PFPI	f V2PAAM	f V3SAAM παρέρχομαι
d οὐδέποτε <i>never</i>	g αὐτοῦ <i>he</i>	to go by
e V1SFPI	h VPAANMS	g V1SPAI
34 a V3SIAI	i V1SAMS	40 a V3SPMI
b V1SPAI	37 a VPAANMS	b V3SPAI
c πρὶν <i>before</i>	b NGMS Ζεβεδαῖος	c VPPAAMP καθεύδω <i>to</i>
d NAMS ἀλέκτωρ	<i>Zebedee</i>	<i>sleep</i>
e VNAA	c V3SAMI	d V3SPAI
f τρίς <i>three times</i>	d VNPP λυπέω <i>to cause</i>	e V2PAAI ἰσχύω <i>to be</i>
g V2SFMI ἀπαρνέομαι <i>to</i>	e VNPA ἀδημονέω <i>to be</i>	<i>strong</i>
<i>disown</i>	<i>troubled</i>	f VNAA γρηγορέω <i>to</i>
35 a V3SPAI	38 a V3SPAI	<i>keep watch</i>
b καὶ <i>and if</i>	b NNFS περίλυπος	41 a V2PPAM γρηγορέω <i>to</i>
c V3SPAS	<i>greatly grieved</i>	<i>keep watch</i>
d VNAA	c V3SPAI	b V2PPMM
e V1SFMI ἀπαρνέομαι <i>to</i>	d V2PAAM	c V2PAAS
<i>disown</i>	e V2PPAM γρηγορέω <i>to</i>	d NAMS πειρασμός <i>test</i>
f V3PAAI	<i>keep watch</i>	e NNNS πρόθυμος
36 a V3SPMI	39 a VPAANMS προέρχομαι	<i>willing</i>
b NANS χωρίον <i>place</i>	<i>to go on ahead</i>	f NNFS ἀσθενής <i>weak</i>
c VPPPANS	b V3SAAI	42 a VPAANMS
d NANS Γεθσημανί	c VPPMNMS	b V3SAMI
<i>Gethsemane</i>	d VPPANMS	c VPPANMS
e V3SPAI	e V3SPAI	

Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται^d ἡ τοῦτο ἡ παρελθεῖν^e ἂν μὴ αὐτὸ πῖω,^f γεννηθῇτω^g τὸ θέλημά σου. ⁴³ καὶ ἐλθὼν^a ἡ πάλιν εὗρεν^b αὐτοὺς ἡ καθεύδοντας,^c ἥσαν^d γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.^e ⁴⁴ καὶ ἀφείξ^a αὐτοὺς ἡ πάλιν ἀπελθὼν^b προσηύξατο^c ἐκ τρίτου τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν^d ἡ πάλιν. ⁴⁵ τότε ἔρχεται^a πρὸς τοὺς ἡ μαθητὰς καὶ λέγει^b αὐτοῖς· Καθεύδετε^c ἡ τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε.^d ἰδοὺ ἡ γγικεν^e ἡ ὥρα καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται^f εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. ⁴⁶ ἐγείρεσθε^a ἄγωμεν.^b ἰδοὺ ἡ γγικεν^c ὁ παραδιδούς^d με. ⁴⁷ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος^a ἰδοὺ ἡ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν^b καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν^c καὶ ξύλων^d ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ⁴⁸ ὁ δὲ παραδιδούς^a αὐτὸν ἔδωκεν^b αὐτοῖς σημεῖον λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω^d αὐτός ἐστιν.^e κρατήσατε^f αὐτόν. ⁴⁹ καὶ εὐθέως προσελθὼν^a τῷ Ἰησοῦ εἶπεν·^b Χαῖρε,^c ῥαββί.^d καὶ κατεφίλησεν^e αὐτόν. ⁵⁰ ὁ δὲ ἡ Ἰησοῦς εἶπεν^a αὐτῷ· Ἐταῖρε,^b ἐφ' ἡ ὁ πάρει.^c τότε προσελθόντες^d ἐπέβαλον^e τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν ἡ Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν^f αὐτόν. ⁵¹ καὶ ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ ἡ Ἰησοῦ ἐκτείνας^a τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν^b τὴν μάχαιραν^c αὐτοῦ καὶ πατάξας^d τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφείλεν^e αὐτοῦ τὸ ὠτίον.^f ⁵² τότε λέγει^a αὐτῷ ὁ ἡ Ἰησοῦς· Ἀποστρέψον^b ἡ τὴν μάχαιράν^c σου ἡ εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, πάντες γὰρ οἱ

d V3SPMI	e V3SRAI	50 a V3SAAI
e VNAA παρέρχομαι to go by	f V3SPPI	b NMS ἑταῖρος friend
f V1SAAS	46 a V2PPPM	c V2SPAI πάρειμι to be present
g V3SAPM	b V1PPAS	d VPAANMP
43 a VPAANMS	c V3SRAI	e V3PAAI ἐπιβάλλω to throw over
b V3SAAI	d VPPANMS	f V3PAAI
c VPPAAMP καθεύδω to sleep	47 a VPPAGMS	51 a VPAANMS ἐκτείνω to stretch out
d V3PIAI	b V3SAAI	b V3SAAI ἀποσπάω to draw out
e VPRPNMP βαρέω to be burdened	c NGFP μάχαιρα sword	c NAFS μάχαιρα sword
44 a VPAANMS	d NGNP ξύλον wood	d VPAANMS πατάσσω to hit
b VPAANMS	48 a VPPANMS	e V3SAAI ἀφαιρέω to take away from
c V3SAMI	b V3SAAI	f NANS ὠτίον ear
d VPAANMS	c VPPANMS	52 a V3SPAI
45 a V3SPMI	d V1SAAS φιλέω to love	b V2SAAM ἀποστρέφω to turn away from
b V3SPAI	e V3SPAI	c NAFS μάχαιρα sword
c V2PPAI καθεύδω to sleep	f V2PAAM	
d V2PPMI ἀναπαύω to rest	49 a VPAANMS	
	b V3SAAI	
	c V2SPAM	
	d NMS ῥαββί Rabbi	
	e V3SAAI καταφιλέω to kiss	

λαβόντες^d μάχαιραν^e ἐν μαχαίρῃ^f ἡ ἀπολοῦνται.^g 53 ἡ δοκεῖς^a ὅτι οὐ
 ἔδυναμαι^b παρακαλέσαι^c τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει^d μοι ἄρτι πλείω^ι
 δώδεκα λεγιῶνας^e ἀγγέλων; 54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν^a αἱ γραφαὶ ὅτι οὕτως δεῖ^b
 γενέσθαι;^c 55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν^a ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ ληστὴν^b
 ἐξήλθατε^c μετὰ μαχαιρῶν^d καὶ ξύλων^e συλλαβεῖν^f με; καθ' ἡμέραν ἔν τῳ
 ἱερῳ ἐκαθεζόμεν^g διδάσκων^h καὶ οὐκ ἐκρατήσατέⁱ με. 56 τοῦτο δὲ ὅλον
 γέγονεν^a ἵνα πληρωθῶσιν^b αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάντες
 ἀφέντες^c αὐτὸν ἔφυγον.^d 57 Οἱ δὲ κρατήσαντες^a τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον^b πρὸς
 Καϊάφαν^c τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν.^d
 58 ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει^a αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν^b ἕως τῆς αὐλῆς^c τοῦ
 ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν^d ἔσω^e ἐκάθητο^f μετὰ τῶν ὑπηρετῶν^g ἰδεῖν^h τὸ τέλος.
 59 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἔκαθεν^a τὸ συνέδριον^b ὅλον ἐζήτουν^c ψευδομαρτυρίαν^d κατὰ
 τοῦ Ἰησοῦ ὅπως ἂν αὐτὸν θανατώσωσιν^e,^d 60 καὶ οὐχ εὔρον^a πολλῶν
 προσελθόντων^b ψευδομαρτύρων.^c ὕστερον^d δὲ προσελθόντες^e δύο^ι 61 εἶπαν.^a
 Οὗτος ἔφη.^b Δύναμαι^c καταλῦσαι^d τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
 οἰκοδομῆσαι.^e 62 καὶ ἀναστὰς^a ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν^b αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνη;^c τί
 οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν;^d 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα.^a καὶ ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν^b

d VPAANMP	b V3PAPS	d V3PAAS θανατώω to put to death
e NAFS μάχαιρα sword	c VPAANMP	60 a V3PAAI
f NDFS μάχαιρα sword	d V3PAAI φεύγω flee	b VPAAGMP
g V3PFMI	57 a VPAANMP	c NGMP ψευδόμενος false witness
53 a V2SPAI	b V3PAAI ἀπάγω to lead away	d NANS ὕστερος later
b V1SPMI	c NAMS Καϊάφας Caiaphas	e VPAANMP
c VNAA	d V3PAPI	61 a V3PAAI
d V3SFAI	58 a V3SIAI	b V3SIAI
e NAFP λεγιών legion	b μακρόθεν from a distance	c V1SPMI
54 a V3PAPS	c NGFS αὐλή palace	d VNAA καταλύω throw down
b V3SPAI	d VPAANMS	e VNAA
c VNAM	e ἔσω in	62 a VPAANMS
55 a V3SAAI	f V3SIMI	b V3SAAI
b NAMS ληστής robber	g NGMP ὑπηρέτης servant	c V2SPMI
c V2PAAI	h VNAA	d V3PPAI καταμαρτυρέω to bring testimony against
d NGFP μάχαιρα sword	59 a NNNS συνέδριον Sanhedrin	63 a V3SIAI σιωπάω to be quiet
e NGNP ξύλον wood	b V3PIAI	b V3SAAI
f VNAA συλλαμβάνω to seize	c NAFS ψευδομαρτυρία false testimony	
g V1SIMI κατέζομαι to sit down		
h VPPANMS		
i V2PAAI		
56 a V3SRAI		

αὐτῷ· Ἐξορκίζω^c σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος^d ἵνα ἡμῖν εἴπῃς^e εἰ σὺ εἶ^f ὁ
χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. ⁶⁴ λέγει^a αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας·^b πλὴν λέγω^c ὑμῖν,
ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε^d τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον^e ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως
καὶ ἐρχόμενον^f ἐπὶ τῶν νεφελῶν^g τοῦ οὐρανοῦ. ⁶⁵ τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν^a
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἵ λέγων·^b Ἐβλασφήμησεν·^c τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν^d μαρτύρων;
ἴδε νῦν ἠκούσατε^e τὴν ἁβλασφημίαν·^f ⁶⁶ τί ὑμῖν δοκεῖ;^a οἱ δὲ ἀποκριθέντες^b
εἶπαν·^c Ἐνοχός^d θανάτου ἐστίν·^e ⁶⁷ τότε ἐνέπτυσαν^a εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
καὶ ἐκολάφισαν^b αὐτόν, οἱ δὲ ἐράπισαν^c ⁶⁸ λέγοντες·^a Προφήτευσον^b ἡμῖν,
χριστέ, τίς ἐστίν^c ὁ παίσας^d σε; ⁶⁹ Ὁ δὲ Πέτρος ἑκάθητο^a ἔξω ἔν τῇ αὐλῇ·^b
καὶ προσῆλθεν^c αὐτῷ μία παιδίσκη^d λέγουσα·^e Καὶ σὺ ἤσθα^f μετὰ Ἰησοῦ τοῦ
Γαλιλαίου·^g ⁷⁰ ὁ δὲ ἠρνήσατο^a ἔμπροσθεν πάντων λέγων·^b Οὐκ οἶδα^c τί
λέγεις·^d ⁷¹ ἐξελθόντα^a ἵ δὲ εἰς τὸν πυλῶνα^b εἶδεν^c αὐτὸν ἄλλη καὶ λέγει^d ἵ τοῖς
ἐκεῖ· Ὁ ὅς^e μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου·^f ⁷² καὶ πάλιν ἠρνήσατο^a μετὰ
ὄρκου^b ὅτι Οὐκ οἶδα^c τὸν ἄνθρωπον· ⁷³ μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες^a οἱ
ἐστῶτες^b εἶπον^c τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς^d καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ,^e καὶ γὰρ ἡ λαλιά^f
σου δῆλόν^g σε ποιεῖ·^h ⁷⁴ τότε ἤρξατο^a καταθεματίζειν^b καὶ ὁμνύειν^c ὅτι Οὐκ

c V1SPAI ἐξορκίζω to charge under oath	e V3SPAI	d V2SPAI
d VPPAGMS	67 a V3PAAI ἐμπτύω to spit on	71 a VPAAAMS
e V2SAAS	b V3PAAI κολαφίζω to strike with the fists	b NAMS πυλῶν gate
f V2SPAI	c V3PAAI ῥαπίζω to strike	c V3SAAI
64 a V3SPAI	68 a VPPANMP	d V3SPAI
b V2SAAI	b V2SAAM προφητεύω to prophesy	e V3SAI
c V1SPAI	c V3SPAI	f NGMS Ναζωραῖος Nazarene
d V2PFMI	d VPAANMS παίω to strike	72 a V3SAMI
e VPPMAMS	69 a V3SIMI	b NGMS ὄρκος oath
f VPPMAMS	b NDFS αὐλή palace	c V1SRAI
g NGFP νεφέλη cloud	c V3SAAI	73 a VPAANMP
65 a V3SAAI διαρρήγνυμι to tear	d NNFS παιδίσκη female servant	b VPRANMP
b VPPANMS	e VPPANFS	c V3PAAI
c V3SAAI	f V2SAI	d ἀληθῶς truly
d V1PPAI	g NGMS Γαλιλαῖος Galilean	e V2SPAI
e V2PAAI	70 a V3SAMI	f NNFS λαλιά speech
f NAFS βλασφημία blasphemy	b VPPANMS	g NAMS δῆλος clear
66 a V3SPAI	c V1SRAI	h V3SPAI
b VPAPNMP		74 a V3SAMI
c V3PAAI		b VNPA καταθεματίζω to curse
d NNMS ἔνοχος subject to		c VNPA ὁμνύω to declare an oath

οἶδα^d τὸν ἄνθρωπον. καὶ Ἦεὐθέως ἀλέκτωρ^e ἐφώνησεν.^f 75 καὶ ἐμνήσθη^a ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ Ἦεἰρηκότος^b ὅτι Πρίν^c ἀλέκτορα^d φωνῆσαι^e τρίς^f ἀπαρνήσῃ^g με, καὶ ἐξελθὼν^h ἔξω ἔκλαυσενⁱ πικρῶς.^j

27 Πρωΐας^a δὲ γενομένης^b συμβούλιον^c ἔλαβον^d πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ ὥστε θανατῶσαι^e αὐτόν. ² καὶ δήσαντες^a αὐτὸν ἀπήγαγον^b καὶ Ἦπαρέδωκαν^c Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.^d ³ Τότε ἰδὼν^a Ἰούδας ὁ Ἦπαραδιδούς^b αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη^c μεταμεληθεὶς^d Ἦεστρεψεν^e τὰ τριάκοντα^f ἀργύρια^g τοῖς ἀρχιερεῦσιν Ἦκαὶ πρεσβυτέροις ⁴ λέγων.^a ἮΗμαρτον^b παραδοῦς^c αἷμα Ἦἀθῶν.^d οἱ δὲ εἶπαν.^e Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ Ἦὄψῃ.^f ⁵ καὶ ῥίψας^a τὰ ἀργύρια^b Ἦεἰς τὸν ναὸν Ἦἀνεχώρησεν,^c καὶ ἀπελθὼν^d ἀπήγξατο.^e ⁶ οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες^a τὰ ἀργύρια^b εἶπαν.^c Οὐκ ἔξεστιν^d βαλεῖν^e αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν,^f ἐπεὶ^g τιμὴ αἵματός ἐστιν.^h ⁷ συμβούλιον^a δὲ λαβόντες^b Ἦγόρασαν^c ἐξ αὐτῶν τὸν Ἀγρὸν τοῦ Κεραμέως^d εἰς ταφὴν^e τοῖς ξένοις.^f ⁸ διὸ ἐκλήθη^a ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς Αἵματος ἔως τῆς σήμερον. ⁹ τότε ἐπληρώθη^a τὸ ῥηθὲν^b διὰ Ἰερεμίου^c τοῦ προφήτου λέγοντος.^d Καὶ ἔλαβον^e τὰ

d V1SRAI	b V3PAAI ἀπάγω to lead	e V3SAMI ἀπάγχομαι to hang
e NNMS ἀλέκτωρ rooster	away	6 a VPAANMP
f V3SAAI	c V3PAAI	b NANP ἀργύριον silver
75 a V3SAPI μιμνήσκομαι to remember	d NDMS ἡγεμὼν ruler	c V3PAAI
b VPRAGMS	3 a VPAANMS	d V3SPAI
c πρίν before	b VPPANMS	e VNAA
d NAMS ἀλέκτωρ rooster	c V3SAPI κατακρίνω to condemn	f NAMS κορβανᾶς temple treasury
e VNAA	d VPAPNMS μεταμέλομαι to regret	g ἐπεὶ since
f τρίς three times	e V3SAAI στρέφω to turn	h V3SPAI
g V2SFMI ἀπαρνέομαι to disown	f NANP τριάκοντα thirty	7 a NANS συμβούλιον plan
h VPAANMS	g NANP ἀργύριον silver	b VPAANMP
i V3SAAI	4 a VPPANMS	c V3PAAI
j πικρῶς bitterly	b V1SAAI	d NGMS κεραμεύς potter
Chapter 27	c VPAANMS	e NAFS ταφὴ burial place
1 a NGFS πρωΐα early morning	d NANS ἀθῶος innocent	f NDMP ξένος strange
b VPAMGFS	e V3PAAI	8 a V3SAPI
c NANS συμβούλιον plan	f V2SFMI	9 a V3SAPI
d V3PAAI	5 a VPAANMS ῥίπτω to throw	b VPAPNNS
e VNAA θανατώ to put to death	b NANP ἀργύριον silver	c NGMS Ἰερεμίας Jeremiah
2 a VPAANMP	c V3SAAI ἀναχωρέω to withdraw	d VPPAGMS
	d VPAANMS	e V3PAAI

τριάκοντα^f ἀργύρια,^g τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου^h ὃν ἐτιμήσαντοⁱ ἀπὸ υἱῶν
 Ἰσραήλ,¹⁰ καὶ ἔδωκαν^a αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως,^b καθὰ^c συνέταξέν^d
 μοι κύριος.¹¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἑστάθη^a ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος·^b καὶ
 ἐπηρώτησεν^c αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν^d λέγων·^e Σὺ εἶ^f ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ
 Ἰησοῦς ἔφη·^g Σὺ λέγεις.^h¹² καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι^a αὐτὸν ὑπὸ τῶν
 ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο.^b¹³ τότε λέγει^a αὐτῷ ὁ
 Πιλᾶτος· Οὐκ ἀκούεις^b πόσα^c σου καταμαρτυροῦσιν;^d¹⁴ καὶ οὐκ ἀπεκρίθη^a
 αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν^b τὸν ἡγεμόνα^c λίαν.^d¹⁵ Κατὰ δὲ
 ἑορτὴν^a εἰώθει^b ὁ ἡγεμὼν^c ἀπολύειν^d ἓνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον^e ὃν ᾔθελον.^f
¹⁶ εἶχον^a δὲ τότε δέσμιον^b ἐπίσημον^c λεγόμενον^d Ἰησοῦν Βαραββᾶν.^e
¹⁷ συνηγμένων^a οὖν αὐτῶν εἶπεν^b αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος· Τίνα θέλετε^c ἀπολύσω^d
 ὑμῖν, Ἰησοῦν τὸν Βαραββᾶν^e ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον^f χριστόν;¹⁸ ἥδει^a γὰρ
 ὅτι διὰ φθόνον^b παρέδωκαν^c αὐτόν.¹⁹ Καθημένου^a δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ
 βήματος^b ἀπέστειλεν^c πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα·^d Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ
 δικαίῳ ἐκείνῳ, πολλὰ γὰρ ἔπαθον^e σήμερον κατ' ὄναρ^f δι' αὐτόν.²⁰ Οἱ δὲ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν^a τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται^b τὸν

f NANP τριάκοντα *thirty*
 g NANP ἀργύριον *silver*
 h VPRPGMS τιμάω *to honor*
 i V3PAMI τιμάω *to honor*
 10 a V3PAAI
 b NGMS κεραμεύς *potter*
 c καθὰ *as*
 d V3SAAI συντάσσω *to command*
 11 a V3SAPI
 b NGMS ἡγεμὼν *ruler*
 c V3SAAI
 d NNMS ἡγεμὼν *ruler*
 e VPPANMS
 f V2SPAI
 g V3SIAI
 h V2SPAI
 12 a VNPP κατηγορέω *to accuse*
 b V3SAMI
 13 a V3SPAI

b V2SPAI
 c NANP πόσος *how great?*
 d V3PPAI καταμαρτυρέω *to bring testimony against*
 14 a V3SAPI
 b VNPA
 c NAMS ἡγεμὼν *ruler*
 d λίαν *very much*
 15 a NAFS ἑορτὴ *feast*
 b V3SPAI εἴωθα *to have a custom*
 c NNMS ἡγεμὼν *ruler*
 d VNPA
 e NAMS δέσμιος *prisoner*
 f V3PIAI
 16 a V3PIAI
 b NAMS δέσμιος *prisoner*
 c NAMS ἐπίσημος *notorious*

d VPPPAMS
 e NAMS Βαραββᾶς *Barabbas*
 17 a VPRPGMP
 b V3SAAI
 c V2PPAI
 d V1SAAS
 e NAMS Βαραββᾶς *Barabbas*
 f VPPPAMS
 18 a V3SPAI
 b NAMS φθόνος *envy*
 c V3PAAI
 19 a VPPMGMS
 b NGNS βῆμα *judicial court*
 c V3SAAI
 d VPPANFS
 e V1SAAI
 f NANS ὄναρ *dream*
 20 a V3PAAI
 b V3PAMS

Βαραββᾶν^c τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.^d 21 ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ ἡγεμὼν^b εἶπεν^c αὐτοῖς· Τίνα θέλετε^d ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω^e ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπαν·^f Ὁ τὸν Βαραββᾶν.^g 22 λέγει^a αὐτοῖς ὁ Πιλαῖτος· Τί οὖν ποιήσω^b Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον^c χριστόν; ὁ λέγουσιν^d πάντες· Σταυρωθήτω.^e 23 ὁ δὲ ἔφη·^a Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν;^b οἱ δὲ περισσῶς^c ἔκραζον^d λέγοντες·^e Σταυρωθήτω.^f 24 ἰδὼν^a δὲ ὁ Πιλαῖτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ^b ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος^c γίνεται^d λαβὼν^e ὕδωρ ἀπενίψατο^f τὰς χεῖρας ὁ ἀπέναντι^g τοῦ ὄχλου λέγων·^h Ἀθῶόςⁱ εἰμι^j ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὀψεσθε.^k 25 καὶ ἀποκριθεὶς^a πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν·^b Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν^a αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν,^b τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας^c παρέδωκεν^d ἵνα σταυρωθῇ.^e 27 Τότε οἱ στρατιῶται^a τοῦ ἡγεμόνος^b παραλαβόντες^c τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον^d συνήγαγον^e ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.^f 28 καὶ ἐκδύσαντες^a αὐτὸν ὁ χλαμύδα^b κοκκίνην^c περιέθηκαν^d αὐτῷ,^e 29 καὶ πλέξαντες^a στέφανον^b ἐξ ἀκανθῶν^c ἐπέθηκαν^d ἐπὶ τῆς κεφαλῆς^e αὐτοῦ καὶ κάλαμον^f ἐν τῇ δεξιᾷ^g αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες^f ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἑνέπαιξαν^g αὐτῷ λέγοντες·^h Χαῖρε,ⁱ ὁ βασιλεῦς^j τῶν Ἰουδαίων, 30 καὶ ἐμπτύσαντες^a εἰς αὐτὸν

c NAMS Βαραββᾶς <i>Barabbas</i>	c NNMS θόρυβος <i>uproar</i>	e V3PAAI
d V3PAAS	d V3SPMI	f NAFS σπεῖρα <i>company of soldiers</i>
21 a VPAPNMS	e VPAANMS	28 a VPAANMP ἐκδύω <i>to strip off clothing</i>
b NNMS ἡγεμὼν <i>ruler</i>	f V3SAMI ἀπονίπτω <i>to wash off</i>	b NAFS χλαμύς <i>robe</i>
c V3SAAI	g ἀπέναντι <i>opposite</i>	c NAFS κόκκινος <i>scarlet</i>
d V2PPAI	h VPPANMS	d V3PAAI περιτίθημι <i>to put on</i>
e V1SAAS	i NNMS ἀθῶος <i>innocent</i>	29 a VPAANMP πλέκω <i>to twist together</i>
f V3PAAI	j V1SPAI	b NAMS στέφανος <i>a crown</i>
g NAMS Βαραββᾶς <i>Barabbas</i>	k V2PFMI	c NGFP ἄκανθα <i>thorn</i>
22 a V3SPAI	25 a VPAPNMS	d V3PAAI
b V1SAAS	b V3SAAI	e NAMS κάλαμος <i>reed</i>
c VPPPAMS	26 a V3SAAI	f VPAANMP γονυπετέω <i>to kneel</i>
d V3PPAI	b NAMS Βαραββᾶς <i>Barabbas</i>	g V3PAAI ἐμπαίζω <i>to mock</i>
e V3SAPM	c VPAANMS φραγελλόω <i>to flog</i>	h VPPANMP
23 a V3SIAI	d V3SAAI	i V2SPAM
b V3SAAI	e V3SAPS	30 a VPAANMP ἐμπτύω <i>to spit on</i>
c περισσῶς <i>abundantly</i>	27 a NNMP στρατιώτης <i>soldier</i>	
d V3PIAI	b NGMS ἡγεμὼν <i>ruler</i>	
e VPPANMP	c VPAANMP	
f V3SAPM	d NANS πραιτώριον <i>Praetorium</i>	
24 a VPAANMS		
b V3SPAI ὠφελέω <i>to be of good use</i>		

ἔλαβον^b τὸν κάλαμον^c καὶ ἔτυπτον^d εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ³¹ καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν^a αὐτῷ, ἐξέδυσαν^b αὐτὸν τὴν χλαμύδα^c καὶ ἐνέδυσαν^d αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγον^e αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.^f ³² Ἐξερχόμενοι^a δὲ εὗρον^b ἄνθρωπον Κυρηναῖον^c ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν^d ἵνα ἄρῃ^e τὸν σταυρὸν^f αὐτοῦ. ³³ Καὶ ἐλθόντες^a εἰς τόπον λεγόμενον^b Γολγοθᾶ,^c ὃ ἐστίν^d Ἰκρανίου^e Τόπος λεγόμενος,^f ³⁴ ἔδωκαν^a αὐτῷ πιεῖν^b ῥοῖνον μετὰ χολῆς^c μεμιγμένον.^d καὶ γευσάμενος^e οὐκ ἠθέλησεν^f πιεῖν.^g ³⁵ σταυρώσαντες^a δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο^b τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες^c κλῆρον,^d ³⁶ καὶ καθήμενοι^a ἐτήρουν^b αὐτὸν ἐκεῖ. ³⁷ καὶ ἐπέθηκαν^a ἐπάνω^b τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν^c αὐτοῦ γεγραμμένην.^d Οὗτός ἐστιν^e Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ³⁸ Τότε σταυροῦνται^a σὺν αὐτῷ δύο λησταί,^b εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.^c ³⁹ οἱ δὲ παραπορευόμενοι^a ἐβλασφήμουν^b αὐτὸν κινοῦντες^c τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ⁴⁰ καὶ λέγοντες·^a Ὁ καταλύων^b τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,^c σῶσον^d σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ^e τοῦ θεοῦ, ῥα κατάβηθι^f ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.^g ⁴¹ ὁμοίως ῥα καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες^a μετὰ τῶν γραμματέων καὶ ῥα πρεσβυτέρων ἔλεγον.^b ⁴² Ἄλλους ἔσωσεν,^a ἑαυτὸν οὐ δύναται^b σῶσαι.^c

b V3PAAI
c NAMS κάλαμος *reed*
d V3PIAI τύπτω *to strike*
31 a V3PAAI ἐμπαίζω *to mock*
b V3PAAI ἐκδύω *to strip off clothing*
c NAFS χλαμύς *robe*
d V3PAAI ἐνδύω *to clothe*
e V3PAAI ἀπάγω *to lead away*
f VNAA
32 a VPPMNMP
b V3PAAI
c NAMS Κυρηναῖος *from Cyrene*
d V3PAAI ἀγγαρεύω *to force*
e V3SAAS
f NAMS σταυρός *cross*
33 a VPAANMP
b VPPPAMS
c NAFS Γολγοθᾶ *Golgotha*

d V3SPAI
e NGNS κρανίον *skull*
f VPPPAMS
34 a V3PAAI
b VNAA
c NGFS χολή *gall*
d VPRPAMS μίγνυμι *to mix*
e VPAMNMS γεύομαι *to taste*
f V3SAAI
g VNAA
35 a VPAANMP
b V3PAMI διαμερίζω *to divide*
c VPPANMP
d NAMS κλῆρος *lots*
36 a VPPMNMP
b V3PIAI
37 a V3PAAI
b ἐπάνω *above*
c NAFS αἰτία *charge*
d VPRPAFS
e V3SPAI

38 a V3PPPI
b NNMP ληστής *robber*
c NGNP εὐώνυμος *left*
39 a VPPMNMP
παραπορεύομαι *to pass by*
b V3PIAI
c VPPANMP κινέω *to move*
40 a VPPANMP
b VPPANMS καταλύω *throw down*
c VPPANMS
d V2SAAM
e V2SPAI
f V2SAAM
g NGMS σταυρός *cross*
41 a VPPANMP ἐμπαίζω *to mock*
b V3PIAI
42 a V3SAAI
b V3SPMI
c VNAA

Ἦ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστίν,^d καταβάτω^e νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ^f καὶ πιστεύσομεν^g ἐπ’ Ἦ αὐτόν. ⁴³ πέποιθεν^a ἐπὶ τὸν θεόν, ῥυσάσθω^b Ἦ νῦν εἰ θέλει^c αὐτόν· εἶπεν^d γὰρ ὅτι Θεοῦ εἰμι^e υἱός. ⁴⁴ τὸ δ’ αὐτὸ καὶ οἱ λησταί^a οἱ συσταυρωθέντες^b Ἦ σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον^c αὐτόν. ⁴⁵ Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς^a ὥρας σκότος ἐγένετο^b ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης.^c ⁴⁶ περὶ δὲ τὴν ἐνάτην^a ὥραν Ἦ ἀνεβόησεν^b ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλη λέγων·^c Ἦ Ἠλί^d ἡλί^e λεμά^f σαβαχθάνι;^g τοῦτ’ ἔστιν·^h Θεέ μου θεέ μου, ἰνατίⁱ με ἐγκατέλιπες;^j ⁴⁷ τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ Ἦ ἐστηκότων^a ἀκούσαντες^b ἔλεγον^c ὅτι Ἦλίαν^d φωνεῖ^e οὗτος. ⁴⁸ καὶ εὐθέως δραμῶν^a εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβῶν^b σπόγγον^c πλήσας^d τε ὄξους^e καὶ περιθείς^f καλάμω^g ἐπότιζεν^h αὐτόν. ⁴⁹ οἱ δὲ λοιποὶ Ἦ ἔλεγον·^a Ἦ Αἴφες^b ἰδωμεν^c εἰ ἔρχεται^d Ἦλίας^e σώσων^f Ἦ αὐτόν. ⁵⁰ ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας^a φωνῇ μεγάλη ἀφῆκεν^b τὸ πνεῦμα. ⁵¹ καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα^a τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη^b Ἦ ἀπ’ ἄνωθεν^c ἕως κάτω^d εἰς δύο^e, καὶ ἡ γῆ ἐσεισθη,^e καὶ αἱ πέτραι^f ἐσχίσθησαν,^g ⁵² καὶ τὰ μνημεῖα ἀνέωχθησαν^a καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων^b ἁγίων Ἦ ἡγέρθησαν,^c ⁵³ καὶ ἐξελθόντες^a ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν^b αὐτοῦ εἰσῆλθον^c εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν^d πολλοῖς. ⁵⁴ Ὁ δὲ

d V3SPAI	f λεμά lama	b V2SAAM
e V3SAAM	g V2SAAI σαβαχθάνι	c V1PAAS
f NGMS σταυρός cross	sabachthani	d V3SPMI
g V1PFAI	h V3SPAI	e NNMS Ἦλίας Elijah
43 a V3SRAI	i ἰνατί why?	f VPFANMS
b V3SAMM ῥύομαι to	j V2SAAI ἐγκαταλείπω	50 a VPAANMS
rescue	to forsake	b V3SAAI
c V3SPAI	47 a VPRAGMP	51 a NNNS καταπέτασμα
d V3SAAI	b VPAANMP	curtain
e V1SPAI	c V3PIAI	b V3SAPI σχίζω to tear
44 a NNMP ληστής robber	d NAMS Ἦλίας Elijah	c ἄνωθεν from above
b VPAPNMP	e V3SPAI	d κάτω below
συσταυρόομαι to be	48 a VPAANMS τρέχω to	e V3SAPI σείω to cause
crucified with	run	to shake
c V3PIAI ὀνειδίζω to	b VPAANMS	f NNFP πέτρα rock
heap insults on	c NAMS σπόγγος sponge	g V3PAPI σχίζω to tear
45 a NGFS ἕκτος sixth	d VPAANMS πίμπλημι	52 a V3PAPI
b V3SAMI	to fill	b VPRMGMP κοιμάομαι
c NGFS ἕνατος ninth	e NGNS ὄξος wine	to fall asleep
46 a NAFS ἕνατος ninth	vinegar	c V3PAPI
b V3SAAI ἀναβοάω to	f VPAANMS περιτίθημι	53 a VPAANMP
cry out	to put on	b NAFS ἔγερσις
c VPPANMS	g NDMS κάλαμος reed	resurrection
d NMS ἡλί Eli	h V3SAI ποτίζω to give	c V3PAAI
e NMS ἡλί Eli	a drink	d V3PAPI ἐμφανίζω to
	49 a V3PIAI	show

ἐκατόνταρχος^a καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες^b τὸν Ἰησοῦν ἰδόντες^c τὸν σεισμόν^d καὶ τὰ ἑγνόμενα^e ἐφοβήθησαν^f σφόδρα^g λέγοντες·^h Ἀληθῶςⁱ ἑοῦ υἱὸς ἦν^j οὗτος. ⁵⁵ Ἦσαν^a δὲ ἐκεῖ γυναικες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν^b θεωροῦσαι,^c αἵτινες ἠκολούθησαν^d τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι^e αὐτῷ. ⁵⁶ ἐν αἷς ἦν^a Μαρία^b ἡ Μαγδαληνῇ^c καὶ Μαρία^d ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσήφ μήτηρ καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.^e ⁵⁷ Ὀψίας^a δὲ γενομένης^b ἦλθεν^c ἄνθρωπος πλούσιος^d ἀπὸ Ἀριμαθαίας,^e τοῦνομα^f Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἑμαθητεύθη^g τῷ Ἰησοῦ. ⁵⁸ οὗτος προσελθὼν^a τῷ Πιλάτῳ ῥήτησατο^b τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν^c ἑαποδοθῆναι.^d ⁵⁹ καὶ λαβὼν^a τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν^b αὐτὸ σινδόνι^c καθαρᾷ,^d ⁶⁰ καὶ ἔθηκεν^a αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν^b ἐν τῇ πέτρᾳ,^c καὶ προσκυλίσας^d λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου ἀπῆλθεν.^e ⁶¹ ἦν^a δὲ ἐκεῖ Ἡ Μαριάμ^b ἡ Μαγδαληνῇ^c καὶ ἡ ἄλλη Μαρία^d καθήμεναι^e ἀπέναντι^f τοῦ τάφου.^g ⁶² Τῇ δὲ ἐπαύριον,^a ἥτις ἐστὶν^b μετὰ τὴν παρασκευήν,^c συνήχθησαν^d οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον ⁶³ λέγοντες·^a Κύριε, ἐμνήσθημεν^b ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος^c εἶπεν^d ἔτι ζῶν.^e Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.^f ⁶⁴ κέλευσον^a οὖν ἀσφαλισθῆναι^b τὸν

- 54 a NNMS ἐκατόνταρχος
centurion
b VPPANMP
c VPAANMP
d NAMS σεισμός
earthquake
e VPAMANP
f V3PAPI
g σφόδρα very
h VPPANMP
i ἀληθῶς truly
j V3SIAI
55 a V3PIAI
b μακρόθεν from a
distance
c VPPANFP
d V3PAAI
e VPPANFP
56 a V3SIAI
b NNFS Μαρία Mary
c NNFS Μαγδαληνῇ
Magdalene
d NNFS Μαρία Mary
e NGMS Ζεβεδαῖος
Zebedee

- 57 a NGFS ὀψία evening
b VPAMGFS
c V3SAAI
d NNMS πλούσιος rich
e NGFS Ἀριμαθαία
Arimathea
f NANS τοῦνομα named
g V3SAPI μαθητεύω to
teach
58 a VPAANMS
b V3SAMI
c V3SAAI κελεύω to
order
d VNAP
59 a VPAANMS
b V3SAAI ἐντυλίσσω to
wrap up
c NDFS σινδών linen
d NDFS καθαρὸς clean
60 a V3SAAI
b V3SAAI λατομέω to
cut
c NDFS πέτρα rock
d VPAANMS προσκυλίω
to roll in front of
e V3SAAI

- 61 a V3SIAI
b NNFS Μαριάμ Mary
c NNFS Μαγδαληνῇ
Magdalene
d NNFS Μαρία Mary
e VPPMNFP
f ἀπέναντι opposite
g NGMS τάφος tomb
62 a ἐπαύριον the next day
b V3SPAI
c NAFS παρασκευή
Preparation Day
d V3PAPI
63 a VPPANMP
b V1PAPI μινῆσκομαι
to remember
c NNMS πλάνος
deceiving
d V3SAAI
e VPPANMS
f V1SPPI
64 a V2SAAM κελεύω to
order
b VNAP ἀσφαλίζω to
make secure

τάφον^c ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε^d ἐλθόντες^e οἱ μαθηταὶ ἡ αὐτοῦ
κλέψωσιν^f αὐτὸν καὶ εἴπωσιν^g τῷ λαῷ. Ἠγέρθη^h ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσταιⁱ
ἡ ἐσχάτη πλάνη^j χείρων^k τῆς πρώτης. ⁶⁵ ἔφη^a αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος. Ἔχετε^b
κουστωδῖαν.^c ὑπάγετε^d ἀσφαλίσασθε^e ὡς οἴδατε.^f ⁶⁶ οἱ δὲ πορευθέντες^a
ἡσφαλίσαντο^b τὸν τάφον^c σφραγίσαντες^d τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.^e

28 Ὁψέ^a δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ^b εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθεν^c
ἡ Μαριάμ^d ἡ Μαγδαληνὴ^e καὶ ἡ ἄλλη Μαρία^f θεωρῆσαι^g τὸν τάφον.^h ² καὶ
ἰδοὺ σεισμὸς^a ἐγένετο^b μέγας. ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβάς^c ἐξ οὐρανοῦ ἡ καὶ
προσελθὼν^d ἀπεκύλισε^e τὸν λίθον καὶ ἐκάθητο^f ἐπάνω^g αὐτοῦ. ³ ἦν^a δὲ ἡ
εἰδέα^b αὐτοῦ ὡς ἀστραπῆς^c καὶ τὸ ἔνδυμα^d αὐτοῦ λευκόν^e ὡς χιῶν.^f ⁴ ἀπὸ δὲ
τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν^a οἱ τηροῦντες^b καὶ ἐγενήθησαν^c ὡς νεκροί.
⁵ ἀποκριθεὶς^a δὲ ὁ ἄγγελος εἶπεν^b ταῖς γυναῖξιν. Μὴ φοβεῖσθε^c ὑμεῖς, οἵδα^d
γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον^e ζητεῖτε.^f ⁶ οὐκ ἔστιν^a ὧδε, ἡγέρθη^b γὰρ
καθὼς εἶπεν.^c δεῦτε^d ἴδετε^e τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο.^f ⁷ καὶ ταχύ^a
πορευθεῖσαι^b εἰπατε^c τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη^d ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ
ἰδοὺ προάγει^e ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε.^f ἰδοὺ εἰπὼν^g ὑμῖν.

- c NAMS τάφος *tomb*
d μήποτε *never*
e VPAANMP
f V3PAAS κλέπτω *steal*
g V3PAAS
h V3SAPI
i V3SFMI
j NNFS πλάνη *error*
k NNFS χείρων *worse*
65 a V3SIAI
b V2PPAI
c NAFS κουστωδία *guard*
d V2PPAM
e V2PAMM ἀσφαλίζω *to make secure*
f V2PRAI
66 a VPAPNMP
b V3PAMI ἀσφαλίζω *to make secure*
c NAMS τάφος *tomb*
d VPAANMP σφραγίζω *to seal*
e NGFS κουστωδία *guard*

Chapter 28

- 1 a ὁψέ *in the evening*
b VPPADFS ἐπιφώσκω *to dawn*
c V3SAAI
d NNFS Μαριάμ *Mary*
e NNFS Μαγδαληνὴ *Magdalene*
f NNFS Μαρία *Mary*
g VNAA
h NAMS τάφος *tomb*
2 a NNMS σεισμὸς *earthquake*
b V3SAMI
c VPAANMS
d VPAANMS
e V3SAAI ἀποκυλίω *to roll away*
f V3SIMI
g ἐπάνω *above*
3 a V3SIAI
b NNFS εἰδέα *appearance*
c NNFS ἀστραπὴ *lightning*
d NNNS ἔνδυμα *clothing*
e NNNS λευκός *white*
f NNFS χιῶν *snow*

- 4 a V3PAPI σειώ *to cause to shake*
b VPPANMP
c V3PAPI
5 a VPAPNMS
b V3SAAI
c V2PPMM
d V1SRAI
e VPRPAMS
f V2PPAI
6 a V3SPAI
b V3SAPI
c V3SAAI
d δεῦτε *come*
e V2PAAM
f V3SIMI κείμαι *to lay*
7 a NANS ταχύ *quick*
b VPAPNFP
c V2PAAM
d V3SAPI
e V3SPAI προάγω *to go on ahead*
f V2PFMI
g V1SAAI

8 καὶ ἁπελθοῦσαι^a ταχύ^b ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον^c ἀπαγγεῖλαι^d τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 ἁ καὶ ἁδοῦ Ἰησοῦς ἁύπνητησεν^a αὐταῖς λέγων·^b Χαίρετε·^c αἱ δὲ προσελθοῦσαι^d ἐκράτησαν^e αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν^f αὐτῷ. 10 τότε λέγει^a αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε·^b ὑπάγετε^c ἀπαγγεῖλατε^d τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν^e εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κακεῖ^f με ὄψονται.^g 11 Πορευομένων^a δὲ αὐτῶν ἰδοῦ τινες τῆς κουστωδίας^b ἐλθόντες^c εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν^d τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα.^e 12 καὶ συναχθέντες^a μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν^b τε λαβόντες^c ἀργύρια^d ἱκανὰ ἔδωκαν^e τοῖς στρατιώταις^f 13 λέγοντες·^a Εἴπατε^b ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες^c ἐκλεψαν^d αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων·^e 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ^a τοῦτο ἁἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος,^b ἡμεῖς πείσομεν^c ἁαὐτὸν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους^d ποιήσομεν.^e 15 οἱ δὲ λαβόντες^a ἁτὰ ἀργύρια^b ἐποίησαν^c ὡς ἐδιδάχθησαν.^d Καὶ διεφημίσθη^e ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι^f τῆς σήμερον ἁἡμέρας. 16 Οἱ δὲ ἔνδεκα^a μαθηταὶ ἐπορεύθησαν^b εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο^c αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες^a αὐτὸν ἁπροσεκύνησαν,^b οἱ δὲ ἐδίστασαν.^c 18 καὶ προσελθὼν^a ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν^b αὐτοῖς λέγων·^c Ἐδόθη^d μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ ἁτῆς γῆς. 19 πορευθέντες^a ἁοὖν μαθητεύσατε^b πάντα τὰ ἔθνη, ἁβαπτίζοντες^c αὐτοὺς εἰς

8 a VPAANFP	d V3PAAI	b NANP ἀργύριον <i>silver</i>
b NANS ταχύ <i>quick</i>	e VPAMANP	c V3PAAI
c V3PAAI τρέχω <i>to run</i>	12 a VPAPNMP	d V3PAPI
d VNAA	b NANS συμβούλιον <i>plan</i>	e V3SAPI διαφημίζω <i>to spread news about</i>
9 a V3SAAI ὑπαντάω <i>to go out to meet</i>	c VPAANMP	f μέχρι(ς) <i>until</i>
b VPPANMS	d NANP ἀργύριον <i>silver</i>	16 a NNMP ἔνδεκα <i>eleven</i>
c V2PPAM	e V3PAAI	b V3PAPI
d VPAANFP	f NDMP στρατιώτης <i>soldier</i>	c V3SAMI τάσσω <i>to appoint</i>
e V3PAAI	13 a VPPANMP	17 a VPAANMP
f V3PAAI	b V2PAAM	b V3PAAI
10 a V3SPAI	c VPAANMP	c V3PAAI διστάζω <i>to doubt</i>
b V2PPMM	d V3PAAI κλέπτω <i>steal</i>	18 a VPAANMS
c V2PPAM	e VPPMGMP κοιμάομαι <i>to fall asleep</i>	b V3SAAI
d V2PAAM	14 a V3SAPS	c VPPANMS
e V3PAAS	b NGMS ἡγεμὼν <i>ruler</i>	d V3SAPI
f κακεῖ <i>and there</i>	c V1PFAI	19 a VPAPNMP
g V3PFMI	d NAMP ἀμέριμνος <i>free from concern</i>	b V2PAAM μαθητεύω <i>to teach</i>
11 a VPPMGMP	e V1PFAI	c VPPANMP
b NGFS κουστωδία <i>guard</i>	15 a VPAANMP	
c VPAANMP		

τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ²⁰ διδάσκοντες^a
αὐτοὺς τηρεῖν^b πάντα ὅσα ἐνετειλάμην^c ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι^d
πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας^e τοῦ ἱαῖωνος.

20 a VPPANMP
b VNPA

c V1SAMI ἐντέλλομαι *to*
command

d V1SPAI
e NGFS συντέλεια *end*